

Høring - Lov om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner fra en EØS-stat eller Sveits for å kunne utøve et regulert yrke (godkjenning av yrkeskvalifikasjoner) og forskrift om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner fra en EØS-stat eller Sveits for å kunne utøve et regulert yrke

Høring - Lov om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner fra en EØS-stat eller Sveits for å kunne utøve et regulert yrke (godkjenning av yrkeskvalifikasjoner) og forskrift om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner fra en EØS-stat eller Sveits for å kunne utøve et regulert yrke	1
Del I: Bakgrunn og rammer for lovforslaget	6
1 Bakgrunnen for gjennomføring av direktiv 2005/36/EF og direktiv 2013/55/EU	6
1.1 Innledning	6
1.2 Direktiv 2005/36/EF	7
1.3 Hovedinnhold i direktiv 2013/55/EU	8
2 Gjeldende rett	9
2.1 EØS-avtalen	9
2.2 Norsk rett	9
2.3 Forskrifter som gjennomfører direktiv 2005/36/EF	9
2.3.1 Innledning	9
2.3.2 Oppsummering	16
3 Departementets forslag til gjennomføring av direktivene	16
3.1 Innledning	16
3.2 Rammer for gjennomføring i norsk rett	17
3.3 Gjennomføring av direktiv 2005/36/EF og erfaringer	18
3.4 Nærmere om valg av gjennomføring i lov eller forskrift	19
3.5 Konstitusjonelle forhold	20
3.6 Nærmere om forholdet mellom horisontal lov og sektorregelverket – spesielt helsepersonelloven og dyrehelsepersonelloven	20
3.7 Bestemmelser i direktivene som det ikke er nødvendig å gjennomføre	22
3.8 Håndheving og sanksjoner	22
Del II: Innholdet i yrkeskvalifikasjonsdirektivet og departementets forslag til gjennomføring	23
4 Virkeområde, avgrensninger og definisjoner	23
4.1 Virkeområde	23
4.1.1 Borgere	23
4.1.2 Sveits	24
4.1.3 Hvilke yrker er omfattet av direktivet	24

4.1.4	Forslag	25
4.2	Avgrensninger	25
4.2.1	Helsepersonell og dyrehelsepersonell	25
4.2.2	Notarer	25
4.2.3	Offentlig myndighetsutøvelse	25
4.2.4	Forholdet til annen EØS-rett	26
4.2.5	Forholdet til Svalbard, bilandene og Jan Mayen	26
4.2.6	Forslag	26
4.3	Definisjoner	27
4.3.1	Innledning	27
4.3.2	Definisjoner i direktivet som er gjennomført i lov	27
4.3.3	Definisjoner i direktivet som er gjennomført i forskrift	27
4.3.4	Definisjoner som ikke er i direktivet, men som er tatt inn i lov	28
4.3.5	Forslag	28
5	Midlertidig tjenesteytelse	29
5.1.1	Innledning	29
5.1.2	Begrepet midlertidig tjenesteytelse	29
5.1.3	Melding om tjenesteytelse	29
5.1.4	Forhåndskontroll i visse tilfeller	30
5.1.5	Administrativt samarbeid	32
5.1.6	Forslag	33
6	Etablering	33
6.1	Generell ordning for godkjenning etter kvalifikasjonsbevis	33
6.1.1	Innledning	33
6.1.2	Vilkår for godkjenning	34
6.1.3	Utligningstiltak	34
6.1.4	Forslag	35
6.2	Godkjenning som følge av yrkeserfaring	35
6.2.1	Innledning	35
6.2.2	Forslag	36
6.3	Godkjenning som følge av samordning av minstekrav for utdanning	36
6.3.1	Innledning	36
6.3.2	Fremme faglig utvikling – arkitekt	36
6.3.3	Endringer i utdanningskrav etter direktiv 2013/55/EU	36
6.3.4	Forslag	37
6.4	Godkjenning som følge av felles opplæringsprinsipper	37
6.4.1	Innledning	37

6.4.2	Utvikling av felles opplæringsprinsipper	37
6.4.3	Forslag	38
6.5	Krav til dokumentasjon	38
6.5.1	Innledning	38
6.5.2	Dokumentasjonskrav	38
6.5.3	Forslag	39
6.6	Generelle saksbehandlingsfrister	39
6.6.1	Innledning	39
6.6.2	Forslag	39
6.7	Bruk av yrkestittel	39
6.7.1	Innledning	39
6.7.2	Forslag	39
7	Europeisk profesjonskort	39
7.1	Innledning	39
7.2	Kriterier og berørte yrker	40
7.3	Ansvarlig myndighet	40
7.4	Profesjonskort for midlertidig tjenesteytelse som ikke er omfattet av forhåndsgodkjenning	41
7.5	Profesjonskort for etablering og midlertidig tjenesteytelse som krever forhåndsgodkjenning	41
7.6	Forslag	42
8	Delvis adgang	42
8.1	Innledning	42
8.2	Delvis adgang til et yrke	42
8.3	Unntak fra delvis adgang	43
8.4	Forslag	44
9	Saksbehandlingsregler	44
9.1	Språkkunnskaper	44
9.2	Akademisk tittel	45
9.3	Elektronisk søknad	45
9.4	Forslag	46
10	Administrative bestemmelser	46
10.1	Administrativt samarbeid	46
10.1.1	Innledning	46
10.1.2	Forslag	46
10.2	Varslingsmekanismer	46
10.2.1	Innledning	46
10.2.2	Berørte yrker	47

10.2.3	Innholdet i varslingen	47
10.2.4	Forslag	48
10.3	Elektronisk informasjon og prosedyrer	48
10.3.1	Innledning	48
10.3.2	Elektronisk informasjon	48
10.3.3	Forslag	49
10.4	Koordinator	49
10.4.1	Innledning	49
10.4.2	Koordinators oppgaver	49
10.4.3	Forslag	49
10.5	Assistansesenter	49
10.5.1	Innledning	49
10.5.2	Assistansesenterets oppgaver	50
10.5.3	Forslag	50
10.6	Statistikkrapportering	50
10.6.1	Innledning	50
10.6.2	Forslag	50
10.7	Gjennomgang av regulerte yrker (Transparensøvelse)	50
10.7.1	Innledning	50
10.7.2	Forslag	51
11	Kommisjonsgjennomføringsforordning 2015/983 om prosedyre for utstedelse av europeisk profesjonskort og bruk av varslingsmekanisme til Europaparlaments- og Rådsdirektiv 2005/36/EF	51
11.1	Innledning	51
11.2	Kommisjonsgjennomføringsforordning	51
11.3	Forslag	52
12	Økonomiske konsekvenser	52
12.1	Direktiv 2005/36/EF	52
12.2	Direktiv 2013/55/EU	52
Del III:	Lovforslag og merknader til de enkelte bestemmelser	53
13	Merknader til de enkelte bestemmelser	53
14	Utkast til lovforslag	62
14.1	Utkast til lovforslag	62
14.2	Lovspeil	67
Del IV:	Forskriftsforslag og merknader til de enkelte bestemmelser	74
15	Merknader til de enkelte forskriftsbestemmelser	74
16	Utkast til forskrift med vedlegg	88
17	Endringer i andre forskrifter	127

17.1	Endring i politiregisterforskriften	127
	Vedlegg til høringsnotatet.....	128

Del I: Bakgrunn og rammer for lovforslaget

1 Bakgrunnen for gjennomføring av direktiv 2005/36/EF og direktiv 2013/55/EU

1.1 Innledning

Kunnskapsdepartementets høringsbrev inneholder forslag til lov og forskrift om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner som er ervervet i en annen EØS-stat eller Sveits hvor formålet er å kunne utøve et regulert yrke (godkjenning av yrkeskvalifikasjoner) i Norge. Forholdet til Sveits er nærmere redegjort for under punkt 4.1.2.

Formålet med forslaget er å gjennomføre Europaparlaments- og Rådsdirektiv 2005/36/EF og 2013/55/EU i norsk rett. Regjeringen foreslår at direktivene gjennomføres ved en horisontal lov og en horisontal forskrift, med unntak fra helsepersonell og dyrehelsepersonell.

Kunnskapsdepartementet foreslår at lovforslaget ikke gjelder for yrker som omfattes av lov om helsepersonell m.v. (helsepersonelloven) og lov om veterinærer og annet dyrehelsepersonell (dyrehelsepersonelloven). For godkjenning av disse yrkene gjelder egne lover og forskrifter som allerede gjennomfører direktiv 2005/36/EF. Forslag til endringer i disse regelverkene som en følge av direktiv 2013/55/EU vil sendes på egen høring av Helse- og omsorgsdepartementet og Landbruks- og matdepartementet.

Forskrifter gitt i medhold av helsepersonelloven og dyrehelsepersonelloven regulerer yrker som omfattes både av automatisk godkjenning på grunnlag av samordning av minstekrav for utdanning og generell godkjenning. Lovforslaget inneholder ingen bestemmelser om automatisk godkjenning på grunnlag av samordning av minstekrav for utdanning (artikkel 21 til 49 i direktivet), men den inneholder bestemmelsene om generell godkjenning. Bestemmelser om generell godkjenning vil således finnes i tre forskjellige regelsett; den horisontale loven, helsepersonelloven og dyrehelsepersonelloven.

Direktiv 2005/36/EF dekker ikke yrker som hører inn under særdirektiver, se punkt 4.2.4. Med særdirektiv menes direktiver som særlig regulerer godkjenning for ett eller flere yrker i EØS, for eksempel yrker innen sjø- og luftfart. Per 1. juli 2015 er det 164 regulerte yrker som er omfattet av direktiv 2005/36/EF, hvorav 72 helsepersonellyrker, inkludert ulike spesialiseringer for lege og tannlege, og fire dyrehelsepersonellyrker. Det er derfor 88 yrker som omfattes av lovforslaget, se vedlegg til høringsnotatet.

Lovforslaget er hovedsakelig en fullmaktslov og de detaljerte bestemmelsene reguleres i den horisontale forskriften.

I dette notatet vil departementet omtale begge direktivene. Når det gjelder omtalen av direktiv 2005/36/EF og forholdet til de gamle direktivene vises det til St.prp. nr. 29 (2007-2008) om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 142/2007 av 26. oktober 2007 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2005/36/EF om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner.

Forslaget skal også ta inn Kommisjongjennomføringsforordning 2015/983 om prosedyre for utstedelse av europeiske profesjonskort og bruk av varslingsmekanisme til Europaparlaments- og Rådsdirektiv 2005/36/EF. Departementet foreslår at dette gjøres som et vedlegg til forskrift om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner fra en EØS-stat eller Sveits for å kunne utøve et regulert yrke.

1.2 Direktiv 2005/36/EF

Direktiv 2005/36/EF var en forenkling og modernisering av 15 tidligere direktiv. Det gjelder de tre generelle direktivene 89/48/EØF, 92/51/EØF og 1999/42/EF som omfatter alle regulerte yrker unntatt de yrkene som reguleres i egne direktiv og særdirektivene. Videre særdirektivene 77/452/EØF, 77/453/EØF, 78/686/EØF, 78/687/EØF, 78/1026/EØF, 78/1027/EØF, 80/154/EØF, 80/155/EØF, 85/384/EØF, 85/432/EØF, 85/433/EØF og 93/16/EØF for yrkene sykepleier, tannlege, veterinær, jordmor, arkitekt, provisorfarmasøyt og lege. Direktiv 2005/36/EF videreførte mange av reglene i de 15 tidligere direktivene og var først og fremst en forenkling av de eksisterende direktivene med noen endringer.

Direktivet hadde til hensikt å forenkle den enkelte borgers mulighet for å få sine kvalifikasjoner godkjent i en annen EØS-stat. Direktivet kommer til anvendelse for statsborgere av en EØS-stat som ønsker å utøve et regulert yrke i en annen EØS-stat (vertsstaten) enn den som personen har yrkeskvalifisert seg i (hjemstaten), og for arbeidstakere, yrkesutøvere og for personer som ønsker å etablere seg innenfor yrkesregulert virksomhet. Direktivet vil sikre at borgere som er kvalifisert til å utøve et yrke i en EØS-stat ikke blir diskriminert når de søker adgang til et regulert yrke i en annen EØS-stat.

Utarbeidelsen av direktivet hadde sin bakgrunn i Lisboa-strategien som EU vedtok i 2000. Her ble det sagt at EU har som mål at de innen 2010 skulle bli «den mest konkurransedyktige og dynamiske kunnskapsbaserte økonomien i verden, en økonomi som kan skape en bærekraftig økonomisk vekst med flere og bedre arbeidsplasser og større sosial utjevning, med respekt for miljøet». Europakommisjonen ble oppfordret til å utarbeide en utførlig strategi for det indre marked for å få fjernet hindringene for den frie utveksling av tjenesteytelser. I utarbeidelse av strategien ønsket Europakommisjonen å lette den frie bevegelse ved godkjenning av yrkeskvalifikasjoner. Europakommisjonen utarbeidet en melding som ble forelagt det Europeiske Råd i Stockholm i 2001 hvor de forpliktet seg til å komme med et forslag til en mer ensartet, forutsigbar og fleksibel ordning for godkjenning av yrkeskvalifikasjoner.

I mai 2001 sendte Europakommisjonen ut et arbeidsdokument hvor de ønsket å motta forslag for en fremtidig ordning for godkjenning av yrkeskvalifikasjoner i EU. Høringen var et ledd i gjennomgangen av de eksisterende direktiver om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner. EØS/EFTA-landene ble også bedt om å besvare høringen. Norge ga en fylldig tilbakemelding i september 2001. I forbindelse med høringen i Norge ble det avholdt et høringsmøte i august 2001 hvor alle autorisasjons- og godkjenningsmyndighetene og de ulike partene i arbeidslivet var invitert.

Et forslag til direktiv ble sendt fra Europakommisjonen til Europaparlamentet og Rådet 7. mars 2002. Europaparlamentet behandlet direktivet to ganger. Direktivet ble godkjent i Rådets møte 6.-7. juni 2005. Direktivet ble formelt vedtatt 7. september 2005.

EFTAs konsultative komité, som består av partene i arbeidslivet, kom med en positiv uttalelse til forslag til direktiv 15. desember 2003. Uttalelsen er utarbeidet av bl.a. LO, NHO og KS.

I Norge ble direktivet behandlet flere ganger i EØS-spesialutvalget for utdanning¹. Forum for europeisk utdanningspolitikk² diskuterte vedtakelsen av direktivet i et møte 30. november 2005.

1.3 Hovedinnhold i direktiv 2013/55/EU

Europakommisjonen fremmet den 19. desember 2011 et forslag til direktiv som skulle modernisere direktiv 2005/36/EF.

Europakommisjonen har uttalt at det er anerkjent at restriktiv regulering av godkjenning av yrkeskvalifikasjoner fra andre medlemsstater har samme effekt på mobiliteten som diskriminering som følge av nasjonalitet. Mobilitet blant utdannede yrkesutøvere er lav i EU. Europakommisjonen har påpekt at det å kunne tiltrekke seg kvalifisert arbeidskraft vil bli en signifikant faktor for veksten i EU. Nåværende mangel på leger og ingeniører i de fleste medlemslandene er det første varselet om utfordringene fremover. I kommende år vil markedet i Europa i større grad konkurrere om høyt kvalifisert arbeidskraft. Samtidig vil arbeidsstyrken reduseres og etterspørselen etter høyt kvalifisert arbeidskraft vil anta å stige. Dette er noe av bakgrunnen for hvorfor Europakommisjonen startet et arbeid med å modernisere direktiv 2005/36/EF.

Rammene og hovedprinsippene i direktiv 2005/36/EF opprettholdes, men det ble foreslått endringer på enkelte bestemmelser. Europakommisjonen foreslo blant annet følgende endringer:

- Europeisk profesjonskort for utvalgte yrker
- Mulighet til å gi delvis adgang til å utøve et yrke
- Forenkling i forbindelse med godkjenning etter den generelle ordningen
- Endringer i krav til varighet for noen harmoniserte utdanninger
- Mulighet for innføring av felles opplæringsprinsipper, herunder felles opplæringsramme og felles opplæringsprøve
- Krav til språk er klargjort
- Økt krav til administrativt samarbeid
- Varslingsmekanisme
- Elektronisk tilgjengelig informasjon om regulerte yrker
- Elektronisk søknad
- Opprettelse av et assistansesenter

Europakommisjonen arrangerte en offentlig konsultasjon våren 2011, hvor de ba om tilbakemelding på noen spørsmål som de anså var viktig i forbindelse med en modernisering av direktiv 2005/36/EF. Norge ga innspill til denne konsultasjonen. Videre la Europakommisjonen frem en grønnbok høsten 2011, med spørsmål til ulike forslag som skulle modernisere direktiv 2005/36/EF. Det ble gitt en felles EØS/EFTA-tilbakemelding, i tillegg en norsk tilbakemelding på to punkter hvor det ikke ble enighet mellom EØS/EFTA-

¹ EØS-spesialutvalget for utdanning er departementenes koordineringsutvalg innen utdanningssaker i EØS-avtalen. Utvalget ledes av Kunnskapsdepartementet.

² Forum for europeisk utdanningspolitikk er et forum for arbeidslivets parter og andre interesseorganisasjoner. Det ledes av Kunnskapsdepartementet hvor viktige utdanningspolitiske saker blir drøftet.

statene. Det ble gitt en felles EØS/EFTA-tilbakemelding på forslaget til nytt direktiv september 2012.

Europaparlamentet vedtok direktiv 2013/55/EU 9. oktober 2013. Rådet vedtok direktivet 15. november 2013. Direktivet ble publisert i Official Journal 28. desember 2013, med en frist for EU-landene til å gjennomføre direktivet innen 18. januar 2016.

Direktiv 2013/55/EU har vært behandlet flere ganger i EØS-spesialutvalget for utdanning og informert om i Forum for europeisk utdanningspolitikk. Forslag til EØS-komitébeslutning om å ta inn direktiv 2013/55/EU i EØS-avtalen er behandlet i EFTAs arbeidsgruppe for godkjenning av yrkeskvalifikasjoner.

2 Gjeldende rett

2.1 EØS-avtalen

Direktiv 2005/36/EF ble vedtatt med hjemmel i daværende artikkel 40, artikkel 47 punkt 1 og punkt 2 første og tredje punktum og artikkel 55. Direktiv 2013/55/EU ble vedtatt med hjemmel i artikkel 46, artikkel 53 punkt 1 og artikkel 62.

Etter EØS-avtalen artikkel 30 skal medlemslandene legge til rette for, som fastsatt i vedlegg VII, gjensidig godkjenning av diplomer, eksamensbevis og andre kvalifikasjonsbevis for å gjøre det enklere å arbeide i en annen EØS-stat. EØS-komitéen endret ved beslutning nr. 142/2007 av 26. oktober EØS-avtalens vedlegg VII og protokoll 37, for å ta inn direktiv 2005/36/EF i avtalen. Stortinget ga sitt samtykke 12. februar 2008 og direktivet trådte i kraft i EØS 1. juli 2009. Direktivet ble tatt inn i EFTA-konvensjonen 18. april 2013 og statsborgere fra Sveits ble omfattet av ordningen i EFTA-landene.

2.2 Norsk rett

I forbindelse med gjennomføringen av direktiv 2005/36/EF i norsk rett, ble det foretatt følgende lovendringer:

- Helse- og omsorgsdepartementet: endret lov av 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v. (helsepersonelloven) og lov av 27. juni 2003 nr. 64 om alternativ behandling av sykdom mv., blant annet når det gjelder bruk av yrkestittel.
- Justisdepartementet: endret lov av 13. mai 1988 nr. 26 om inkassovirksomhet og annen inndrivning av forfalte pengekrav (inkassoloven), som en følge av reglene om midlertidig tjenesteytelse.
- Landbruks- og matdepartementet: endret lov av 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell (dyrehelsepersonelloven), når det gjelder bruk av yrkestittel.
- Nærings- og handelsdepartementet: Endret gjeldende minerallovgivning om adgang til å fastsette forskrifter for å regulere gjennomføring av direktivet på mineralsektoren.

2.3 Forskrifter som gjennomfører direktiv 2005/36/EF

2.3.1 Innledning

Det er 164 regulerte yrker i Norge og direktiv 2005/36/EF er gjennomført i 28 forskjellige forskrifter. Nedenfor følger en kort omtale om hvordan den enkelte forskrift gjennomfører

direktivet. I tillegg til de bestemmelsene som nevnes kan det være generelle saksbehandlingsregler i de enkelte forskriftene som tilfredsstiller direktivets krav, men som ikke viser til direktivet. En oversikt over de regulerte yrkene er i vedlegg 1.

Forskrift 6. desember 2011 nr. 1360 om administrative ordninger på arbeidsmiljølovens område (forskrift om administrative ordninger)

Kvalifikasjonskravene er gitt i forskrift 6. desember 2011 nr. 1357 om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav. Selve godkjenningen reguleres i forskrift om administrative ordninger. I forskriften gjengis hovedpunktene i artikkel 13, 14, og 53. Videre gjengis hovedpunktene i artikkel 5 og 7 for yrkesutøvere som ønsker å arbeide midlertidig.

Arbeids- og sosialdepartementet er ansvarlig departement og Arbeidstilsynet er godkjenningsmyndighet.

Lenke: www.lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2011-12-06-1360, og www.lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2011-12-06-1357.

Forskrift 3. juni 2005 nr. 712 om autorisasjon av diakoner i henhold til avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS-avtalen)

Forskriften er kort og gir Kirkerådet hjemmel til å utarbeide nærmere forskrift og retningslinjer. Den har bestemmelser om hvem som kan gis autorisasjon, behandling av søknaden og administrativt samarbeid.

Kulturdepartementet er ansvarlig departement og Kirkerådet er godkjenningsmyndighet.

Lenke: www.lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2005-06-03-712.

Forskrift 3. juni 2005 nr. 710 om autorisasjon av kantorer i henhold til avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS-avtalen)

Forskriften er kort og gir Kirkerådet hjemmel til å utarbeide nærmere forskrift og retningslinjer. Den har bestemmelser om hvem som kan gis autorisasjon, behandling av søknaden og administrativt samarbeid.

Kulturdepartementet er ansvarlig departement og Kirkerådet er godkjenningsmyndighet.

Lenke: www.lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2005-06-03-710.

Forskrift 3. juni 2005 nr. 0711 om autorisasjon av kateketer i henhold til avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS-avtalen)

Forskriften er kort og gir Kirkerådet hjemmel til å utarbeide nærmere forskrift og retningslinjer. Den har bestemmelser om hvem som kan gis autorisasjon, behandling av søknaden og administrativt samarbeid.

Kulturdepartementet er ansvarlig departement og Kirkerådet er godkjenningsmyndighet.

Lenke: www.lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2005-06-03-711

Forskrift 21. desember 2004 nr. 1832 om autorisasjon av prester i henhold til avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS-avtalen)

Forskriften er kort og gir Kirkerådet hjemmel til å utarbeide nærmere forskrift og retningslinjer. Den har bestemmelser om hvem som kan gis autorisasjon, behandling av søknaden og administrativt samarbeid.

Kulturdepartementet er ansvarlig departement og Kirkerådet er godkjenningmyndighet.

Lenke: www.lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2004-12-21-1832.

Forskrift 8. februar 1999 nr. 196 om autorisasjon av regnskapsførere

I forskriften gjengis deler av artikkel 11 om kvalifikasjonsnivåer, artikkel 13 om vilkår for godkjenning, artikkel 14 om utligningstiltak og artikkel 53 om språkkunnskaper. Videre gjengis deler av artikkel 5 om midlertidig tjenesteytelse og artikkel 7 om forhåndsmelding. Det er også satt krav til språkkunnskaper ved midlertidig yrkesutøvelse.

Finansdepartementet er ansvarlig departement og Finanstilsynet er godkjenningmyndighet.

Lenke: www.lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1999-02-08-196.

Forskrift 7. desember 2011 nr. 1206 om autorisasjon for virksomhet som utfører installasjon og vedlikehold av elektronisk kommunikasjonsnett (autorisasjonsforskriften)

Ingen av direktivets bestemmelser gjengis i forskriften. Det er kun henvist til at yrkesutøvere med kvalifikasjoner ervervet i en annen EØS-stat vurderes i samsvar med EØS-avtalens vedlegg VII nr. 1 om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner, jf. direktiv 2005/36/EF avdeling I, II, III kapittel I og IV artikkel 50 nr. 1 og artikkel 51, avdeling V artikkel 56 nr. 1 og 2 og bilag IV liste I.

Samferdselsdepartementet er ansvarlig departement og Nasjonal kommunikasjonsmyndighet er godkjenningmyndighet.

Lenke: www.lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2011-12-07-1206.

Forskrift 8. oktober 2008 nr. 1130 om autorisasjon, lisens og spesialistgodkjenning for helsepersonell med yrkeskvalifikasjoner fra andre EØS-land

Forskriften er detaljert og gjengir direktivets bestemmelser som er aktuelle for godkjenning av helsepersonell. Denne forskriften har høyest detaljeringsgrad i forhold til de andre forskriftene.

Helse- og omsorgsdepartementet er ansvarlig departement og Statens autorisasjonskontor for helsepersonell er godkjenningmyndighet unntatt for lege- og tannlegespesialistene hvor Helsedirektoratet er godkjenningmyndighet.

Lenke: www.lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2008-10-08-1130.

Forskrift 23. november 2007 nr. 1318 om eiendomsmegling

Forskriften viser til artikkel 13 nr. 1 og 2 og artikkel 14 om blant annet egnethetsprøve og prøveperiode. Forskriften gjengir direktivets artikkel 53 om krav til språkkunnskaper og artikkel 7 nr. 1 og 2 vedrørende midlertidig tjenesteytelse.

Finansdepartementet er ansvarlig departement og Finanstilsynet er godkjenningmyndighet.

Lenke: www.lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2007-11-23-1318.

Forskrift 19. juni 2013 nr. 739 om elektroforetak og kvalifikasjonskrav for arbeid knyttet til elektriske anlegg og elektrisk utstyr

Forskriften har gjennomført mange av direktivets bestemmelser. Forskriften gjengir blant annet artikkel 5 og 7 om midlertidig tjenesteytelse, artikkel 13 om vilkår for godkjenning, artikkel 14 om utligningstiltak, og artikkel 17 som er hovedregelen for godkjenning. Videre gjengir forskriften artikkel 50 om krav til dokumentasjon, artikkel 51 om saksbehandlingsregler, artikkel 53 om krav til språkkunnskaper og artikkel 8 og 56 om administrativt samarbeid. Kvalifikasjonsnivåene i direktivet er gjengitt i vedlegg til forskriften.

Justis- og beredskapsdepartementet er ansvarlig departement og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap er godkjenningmyndighet.

Lenke: www.lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2013-06-19-739.

Forskrift 12. september 2008 nr. 1071 om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner for styrer og pedagogisk leder i barnehage fra annen stat

Forskriften gjengir de generelle reglene i direktivet for etablering. Reglene for midlertidig tjenesteytelse er ikke gjengitt da det ikke er kvalifikasjonskrav for personer som ønsker å utøve yrkene midlertidig. Dette er en egen forskrift som gjengir de reglene under den generelle delen av direktivet som er nødvendig for å bli godkjent som styrer eller pedagogisk leder av en barnehage.

Kunnskapsdepartementet er ansvarlig departement og Utdanningsdirektoratet er godkjenningmyndighet.

Lenke: www.lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2008-09-12-1071.

Forskrift 8. juni 2012 nr. 795 om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner fra annen EØS-stat på vegtrafikklovens område

På vegtrafikklovens område er det utarbeidet en egen forskrift om godkjenning som gjengir de aktuelle bestemmelsene i direktivet. Selve kvalifikasjonskravene er gitt i andre forskrifter som viser til at godkjenningen skal gjøres etter forskrift om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner fra annen EØS-stat på vegtrafikklovens område. Direktivets kapittel II om godkjenning av yrkeserfaring er ikke gjennomført i forskriften.

Samferdselsdepartementet er ansvarlig departement og Vegdirektoratet er godkjenningmyndighet.

Lenke: www.lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2012-08-06-795.

Forskrift 26. juni 2002 nr. 922 om håndtering av eksplosjonsfarlig stoff

Forskriften gjengir artikkel 5 og 7 om midlertidig tjenesteytelse, artikkel 13 og 14 om etablering og utligningstiltak og artikkel 53 om språkkrav. Det er krav til saksbehandlingstid som utstedelse av bekreftelser og krav til administrativt samarbeid.

Justis- og beredskapsdepartementet er ansvarlig departement og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap er godkjenningsmyndighet.

Lenke: www.lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2002-06-26-922.

Forskrift 18. juni 2004 nr. 913 om ivaretagelse av dødt vilt

Forskriften viser til at autorisasjon skal utstedes til statsborgere som omfattes av EØS-avtalen og derved EUs direktiv 2005/36/EF i den grad vedkommende tilfredsstiller vilkårene i direktivet.

Klima- og miljødepartementet er ansvarlig departement og Miljødirektoratet er godkjenningsmyndighet.

Lenke: www.lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2004-06-18-913.

Forskrift 13. mai 2009 nr. 589 om kjøretøyverksteder

I EØS-henvisningen til forskriften vises det til direktiv 2005/36/EF. I selve forskriften vises det til forskrift om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner fra annen EØS-stat på vegtrafikklovens område.

Samferdselsdepartementet er ansvarlig departement og Vegdirektoratet er godkjenningsmyndighet.

Lenke: www.lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2009-05-13-589

Forskrift 12. juni 2009 nr. 637 om krav til opplæring, prøve og kompetanse for utrykningskjøring (utrykningsforskriften)

I EØS-henvisningen til forskriften vises det til direktiv 2005/36/EF. I selve forskriften vises det til forskrift om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner fra annen EØS-stat på vegtrafikklovens område.

Samferdselsdepartementet er ansvarlig departement og Vegdirektoratet er godkjenningsmyndighet.

Lenke: www.lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2009-06-12-637.

Forskrift 26. juni 2002 nr. 729 om organisering og dimensjonering av brannvesen

Forskriften viser til artikkel 3, 5 og 7 nr. 1, 2 og 4 og artikkel 11, 12, 13 og 14. Det er satt krav til saksbehandlingstid som tilfredsstiller direktivets krav i artikkel 51.

Justis- og beredskapsdepartementet er ansvarlig departement og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap er godkjenningsmyndighet.

Lenke: www.lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2002-06-26-729.

Forskrift 13. mai 2009 nr. 591 om periodisk kontroll av kjøretøy

I EØS-henvisningen til forskriften vises det til direktiv 2005/36/EF. I forskriften vises det til forskrift om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner fra annen EØS-stat på vegtrafikklovens område.

Samferdselsdepartementet er ansvarlig departement og Vegdirektoratet er godkjenningsmyndighet.

Lenke: www.lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2009-05-13-591.

Forskrift 19. januar 2009 nr. 77 om rett til å arbeide som dyrehelsepersonell eller seminpersonell etter EØS-avtalen

Forskriften gjennomfører direktivet både for veterinær som er et yrke med en harmonisert utdanning og annet dyrehelsepersonell som omfattes av den generelle delen av direktivet. Forskriften gjengir de nødvendige bestemmelsene i direktivet, både for etablering og midlertidighet. Kvalifikasjonsnivåene er gitt i et vedlegg til forskriften. Vedlegg VI er gjengitt i vedlegg II til forskriften.

Landbruks- og matdepartementet er ansvarlig departement og Mattilsynet er godkjenningsmyndighet.

Lenke: www.lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2009-01-19-77.

Forskrift 25. juni 1999 nr. 712 om revisjon og revisorer

I utgangspunktet omfattes revisorer av direktiv 2006/43/EF, men de deler av revisjonsaktiviteten som ikke omfattes av særdirektivet omfattes av direktiv 2005/36/EF. I forskriften vises det til direktiv 2005/36/EF og artikkel 7 og 14.

Finansdepartementet er ansvarlig departement og Finanstilsynet er godkjenningsmyndighet.

Lenke: www.lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1999-06-25-712.

Forskrift 18. desember 2009 nr. 1600 om sikkerhet ved vassdragsanlegg (damsikkerhetsforskriften)

I forskriften står det at direktiv 2005/36/EF gjelder i tilfeller hvor yrkesutøver fra annen EØS-stat søker om godkjenning av sine yrkeskvalifikasjoner.

Olje- og energidepartementet er ansvarlig departement og Norges Vassdrags- og energidirektorat er godkjenningsmyndighet.

Lenke: www.lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2009-12-18-1600.

Forskrift 26. mars 2010 nr. 489 om tekniske krav til byggverk (TEK)

I forskriften vises det til direktiv 2005/36/EF og en del av bestemmelsene i direktivet er gjengitt for eksempel artikkel 53 om språkkrav og artikkel 8 og 56 om administrativt samarbeid.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet er ansvarlig departement og Direktoratet for byggeteknikk er godkjenningsmyndighet.

Lenke: www.lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2010-03-26-489.

Forskrift 1. oktober 2004 nr. 1339 om trafikkopplæring og førerprøve

I EØS-henvisningen til forskriften vises det til direktiv 2005/36/EF. I forskriften vises det til forskrift om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner fra annen EØS-stat på vegtrafikklovens område.

Samferdselsdepartementet er ansvarlig departement og Vegdirektoratet er godkjenningsmyndighet.

Lenke: www.lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2004-10-01-1339.

Forskrift 28. mars 2011 nr. 337 om vaktvirksomhet

Forskriften gjengir artikkel 11 om kvalifikasjonsnivåer og deler av artikkel 13 om vilkår for godkjenning. Det er regler for utligningstiltak som gjengir artikkel 14. Videre er det regler om søknadens innhold som tilsvare deler av artikkel 50 og vedlegg VII. Det er regler om saksbehandlingstid som tilsvare direktivets artikkel 51. Når det gjelder midlertidig yrkesutøvelse er prinsippene i artikkel 5 og 7 gjengitt.

Justis- og beredskapsdepartementet er ansvarlig departement og Politidirektoratet er godkjenningsmyndighet.

Lenke: www.lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2011-03-28-337.

Forskrift 20. desember 1996 nr. 1161 til domstolloven kapittel 11 (Advokatforskriften)

Advokater som ønsker å utøve sin advokatvirksomhet under deres hjemlands advokattittel er dekket av direktiv 77/249/EØF og direktiv 98/5/EF. Advokater kan også søke om godkjenning etter direktiv 2005/36/EF.

I advokatforskriften vises det til direktiv 2005/36/EF. Søknadsprosedyren for godkjenning tilsvare kravene i artikkel 51.

Justis- og beredskapsdepartementet er ansvarlig departement og Tilsynsrådet for advokatvirksomhet er godkjenningsmyndighet.

Lenke: www.lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1996-12-20-1161.

Forskrift 23. desember 2009 nr. 1842 til mineralloven

Forskriften gjentar enkelte definisjoner etter artikkel 3. Det er krav til søknaden som er en delvis gjengivelse av artikkel 50 og vedlegg VII. Vilkårene for godkjenning gjengir artikkel 11 og deler av artikkel 13. Midlertidig utøvelse viser til artikkel 5 og 7. Det er saksbehandlingsregler som tilsvare kravene i artikkel 51. Videre er vises det til artikkel 8 nr. 1 og 2 og artikkel 56 nr. 1 og 2 om administrativt samarbeid.

Nærings- og fiskeridepartementet er ansvarlig departement og Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard er godkjenningsmyndighet.

Lenke: www.lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2009-12-23-1842.

Forskrift 23. juni 2006 nr. 724 til opplæringslova

Forskriften gjengir deler av artikkel 11 om kvalifikasjonsnivå og deler av artikkel 13 om godkjenning og artikkel 14 om utligningstiltak.

Kunnskapsdepartementet er ansvarlig departement og Utdanningsdirektoratet er godkjenningmyndighet.

Lenke: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2006-06-23-724>.

Lov 13. mai 1988 nr. 26 om inkassovirksomhet og annen inndriving av forfalte pengekrav (inkassoloven) og forskrift 14. juli 1989 nr. 562 til inkassoloven m.m. (inkassoforskriften)

I lovens § 5 andre ledd om vilkår for inkassobevilgning nevnes direktiv 2005/36/EF artikkel 13 nr. 1 og 2 ved at kravet om tre års praktisk erfaring ikke gjelder for EØS-borgere som tilfredsstiller artikkel 13 nr. 1 eller nr. 2 i direktivet. I forskriftens kapittel 6 det regler om midlertidig tjenesteytelse av inkassovirksomhet som gjennomfører direktivets artikkel 5, 7 og 9.

Justis- og beredskapsdepartementet er ansvarlig departement og Finanstilsynet er godkjenningmyndighet.

Lenke: www.lovdata.no/dokument/NL/lov/1988-05-13-26 og www.lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1989-07-14-562.

2.3.2 Oppsummering

Det er stor variasjon hvordan den enkelte forskriftsmyndighet har gjennomført direktivet i regelverket. Noen forskrifter har kun en henvisning til direktivet og gjengir ikke noen av bestemmelsene i direktivet, andre har en henvisning til direktivet og gjengir deler av enkeltbestemmelser i direktivet. Det er noen få forskrifter som gjennomfører mange av bestemmelsene i direktivet, hvor forskrift om autorisasjon, lisens og spesialistgodkjenning for helsepersonell med yrkeskvalifikasjoner fra andre EØS-land er den forskriften som gjennomfører de fleste bestemmelsene. Videre er det utarbeidet en egen forskrift på vegtrafikkens område som gjennomfører direktivet.

3 Departementets forslag til gjennomføring av direktivene

3.1 Innledning

Høsten 2013 startet Kunnskapsdepartementet arbeidet med å vurdere ulike alternativer for hvordan direktiv 2013/55/EU burde tas inn i norsk rett. I forbindelse med arbeidet med forslag til lov og forskriftstekst har det vært et samarbeid mellom enkelte av de berørte departementene. Kunnskapsdepartementet har også informert om lovarbeidet i EØS-spesialutvalget for utdanning og på kontaktmøte for godkjenningkontorene.

Nordisk Ministerråd har arrangert uformelle møter mellom de ulike koordinatorene for direktivet. Her ble det utvekslet informasjon om hvordan de ulike landene hadde planlagt å gjennomføre direktivet. Kunnskapsdepartementet har også deltatt i et uformelt nordisk/baltisk samarbeid om arbeidet med å gjennomføre direktiv 2013/55/EU. Deltakere i denne gruppen var Sverige, Danmark, Finland, Estland, Litauen og Latvia.

Det er med hjemmel i direktiv 2005/36/EF opprettet en gruppe bestående av koordinatorene for direktivet i de forskjellige medlemslandene i EU og EFTA/EØS-landene og Sveits. Denne gruppen har hatt flere møter etter at direktivet ble vedtatt. I møtene diskuteres blant annet forståelsen av bestemmelser i direktivet. Gruppen har diskutert blant annet endringene for sektoryrkene, delvis adgang, godkjenning av praksis, midlertidig tjenesteytelse, europeisk profesjonskort og elektroniske prosedyrer. Etter vedtakelsen av direktiv 2013/55/EU har Europakommisjonen i 2014 og 2015 hatt flere møter med denne gruppen hvor de ulike bestemmelsene i direktivet har vært gjennomgått. Norge har ved Kunnskapsdepartementet som koordinator og Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) som kontaktpunkt deltatt på ulike møter.

Direktivene er minimumsdirektiver. Det betyr at medlemsstatene kan fastsette videre rammer for yrkesutøverne enn det som fremgår av direktivet, men det kan ikke fastsettes strengere regler for godkjenning av yrkeskvalifikasjoner. En del bestemmelser i direktivet er kanbestemmelser og det vil derfor være opptil den ansvarlige myndigheten hvorvidt disse bestemmelsene skal brukes.

Det er mange forskjellige yrker på tvers av ulike sektorer som omfattes av direktivene, og flere departementer og godkjenningskontorer er berørt. Kvalifikasjonskravene til yrkene varierer fra helt korte kurs, for eksempel truckfører, til lange universitetsutdanninger, for eksempel advokat.

Direktivene stiller ingen krav til hvilke yrker som skal være regulert i Norge. Men dersom yrket er regulert og yrket er omfattet av direktivene, må fagdepartementet forholde seg til de saksbehandlingsreglene som er i direktivene. Det vil si at det er fagdepartementet selv eller den de har delegert reguleringsmyndighet til som har avgjort hvilke yrker det stilles kvalifikasjonskrav for å kunne utøve yrket. Det er fagdepartementet som er ansvarlig for selve innholdet i reguleringen. Et eksempel på dette er yrket dykker, som er et regulert yrke i Norge. Det er Arbeids- og sosialdepartementet som er ansvarlig departement med Arbeidstilsynet som godkjenningsmyndighet for søkere med kvalifikasjoner fra utlandet. I forskriften som regulerer dykker er det både krav til hvilke kurs og opplæring vedkommende må bestå og krav om dykkerutstyr og krav til dykkesentre osv. Når det gjelder godkjenning av søkere med yrkeskvalifikasjoner fra EØS, må departementet forholde seg til bestemmelsene i direktivene, som i all hovedsak er saksbehandlingsregler for godkjenningen. I tillegg har direktivene noen harmoniserte minimumskrav til syv utdanninger, for yrkene lege, sykepleier, jordmor, farmasøyt, tannlege, veterinær og arkitekt. I Norge er disse yrkene regulert unntatt arkitekt.

3.2 Rammer for gjennomføring i norsk rett

EØS-avtalen artikkel 7 gir rammer for hvordan gjennomføring av EØS-rettslige forpliktelser kan skje. Det er i utgangspunktet opp til norske myndigheter å bestemme form og midler for gjennomføringen av et direktiv. Det avgjørende er at direktivets mål og intensjoner gjenspeiles i norsk rett.

EØS-retten kan tilpasses på den måten som passer best med vårt rettssystem. Etter legalitetsprinsippet skal bestemmelser som pålegger private rettssubjekter plikter eller innebærer inngrep i private rettssubjekters rettigheter, gjennomføres ved lov eller forskrift. Bestemmelser som kun retter seg mot myndighetene er i utgangspunktet ikke nødvendig å gjennomføre i lov eller forskrift. Bestemmelser som indirekte retter seg mot private rettssubjekter, bør gjennomføres i lov eller forskrift.

Direktivet inneholder flere bestemmelser som gir rettigheter og plikter for yrkesutøver og tjenesteyter og slike bestemmelser bør gjennomføres i norsk rett, enten ved lov eller forskrift. Forslaget til lov tar kun sikte på å gjennomføre de EØS-rettslige forpliktelsene som følger av innlemmelse av direktivene.

Både direktiv 2005/36/EF og 2013/55/EU har en høy detaljeringsgrad som gjør at både lovforslaget, og særlig forskriftsforslaget, er mer omfattende enn det som er vanlig i norsk rett.

Europakommisjonen anser at de to direktivene om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner er viktige. Det har vært lagt vekt på at moderniseringen skulle gjøre det enklere for yrkesutøvere å få sine yrkeskvalifikasjoner godkjent. Det har vært vist til moderniseringen i forbindelse med EU2020. Europakommisjonen la stor vekt på at direktiv 2005/36/EF ble gjennomført til riktig tid og gikk til sak mot de medlemsland som ikke hadde gjennomført direktivet innen fristen. Det antas at de vil følge nøye opp hvordan det nye direktivet blir gjennomført i EUs medlemsstater. Departementet antar at EFTAs overvåkningsorgan (ESA) også vil følge nøye opp hvordan direktivet blir gjennomført. En horisontal lov og forskrift, og sektorforskrifter for de harmoniserte utdanningene innenfor helsepersonell og for veterinærer, vil sikre at rettighetene og pliktene i direktivene blir mer synlige.

3.3 Gjennomføring av direktiv 2005/36/EF og erfaringer

Direktiv 2005/36/EF er i dag gjennomført i 28 ulike forskrifter. Det er stor variasjon i hvordan direktivet er gjennomført i de ulike forskriftene, se gjennomgangen i punkt 2.3. I St.prp. nr. 29 (2007-2008) ble det vurdert at det var det enkelte fagdepartement som var ansvarlig for å gjennomføre direktivet.

Kunnskapsdepartementet er av den oppfatning at dagens gjennomføring ikke er optimal, spesielt ved endringsdirektiv som følge av utvidelse av EU og vedtakelse av kommisjonsforordninger som endrer vedlegg til direktivet. Ved å samle alle de generelle bestemmelsene og prinsippene i én lov, sikrer det at Norge på en bedre måte enn i dag overholder sine forpliktelser overfor ESA og at alle endringsdirektiv og kommisjonsforordninger blir vedtatt innenfor fristene.

Direktiv 2005/36/EF er endret flere ganger; to ganger ved direktiv 2006/100/EF som en følge av utvidelsen av EU til Romania og Bulgaria og direktiv 2013/25/EU som en følge av utvidelsen av EU til Kroatia. Videre er ulike vedlegg til direktivet endret ved fem Kommisjonsforordninger. Erfaringen er at det er krevende å få endret alle aktuelle forskrifter innen fristen for gjennomføring, og Norge har også blitt dømt av EFTA-domstolen i et tilfelle.

Med gjennomføring i en felles horisontal lov (med unntak av helsepersonell- og dyrehelsepersonellyrker) og en horisontal forskrift, vil mange av de opprinnelige forskriftene

kunne oppheves eller endres. Det vil føre til en forenkling for samfunnet ved at det totale antallet forskrifter reduseres. Videre vil det føre til en mer enhetlig praksis og samsvarende tolkning av direktivets regler. Dette vil igjen bedre kunne sikre yrkesutøvernes rettigheter.

Når det gjelder gjennomføring i andre land har for eksempel Danmark, Finland, Island, Estland, Latvia og Litauen gjennomført direktiv 2005/36/EF ved en horisontal lov og ved en eller flere forskrifter. De vil ta inn direktiv 2013/55/EU ved å endre eksisterende regelverk. Landene har ikke lagt opp til parallelle lover og forskrifter. Det betyr at sektorforskriftene ikke inneholder generelle regler, kun særregler som gjelder for utøvelsen av spesifikke yrker og som ikke vil ha relevans for alle regulerte yrker som faller inn under direktivet. En utredning i Sverige foreslår en horisontal lov og en horisontal forskrift, i tillegg to sektorforskrifter³.

3.4 Nærmere om valg av gjennomføring i lov eller forskrift

I forslaget legges det opp til at det på enkelte områder av direktivet kun skjer en lovfesting av de generelle prinsippene i direktivene, og at detaljerte regler suppleres ved forskriftsregulering.

Ved valg av hvilke bestemmelser som foreslås tatt inn i lov eller forskrift er det sett hen til legalitetsprinsippet, Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité's Innst. S. nr. 296 (1995-96) og Justisdepartementets veileder for lovteknikk og lovforberedelse.

Utgangspunktet er at det bør utvises varsomhet ved bruk av forskriftshjemler, særlig når det gjelder regler som gir rettigheter eller plikter for borgerne. Rettigheter og plikter skal i størst mulig grad fremgå av lov. Rettssikkerhetshensyn tilsier at grunnleggende saksbehandlingsregler tas inn i lov og ikke overlates til forskriftsregulering. Mer tekniske detaljerte regler, og særlig dersom slike i praksis bare retter seg til en avgrenset brukergruppe (fagpersonale), kan derimot med fordel plasseres i forskrift.

Enkelte av bestemmelsene i direktivene kan med fordel lovfestes. Dette gjelder blant annet grunnleggende regler om midlertidig tjenesteytelse, etablering og administrativt samarbeid mellom godkjenningsskontorene både i Norge og andre EØS-stater. Det er innført et krav om at EØS-statene skal benytte Internal Market Information System (IMI) i forbindelse med administrativt samarbeid mellom EØS-statene. Kunnskapsdepartementet anser at disse reglene bør gjennomføres i lov og ikke forskrift.

Videre er departementet av den oppfatning at saksbehandlingsregler som er strengere enn de som fremgår av forvaltningsloven, herunder strengere frister som ble ytterligere endret i direktiv 2013/55/EU, burde lovfestes.

Direktiv 2005/36/EF innførte en klageadgang på ikke-fattede vedtak. Forvaltningsloven forutsetter et vedtak før klagerett utløses. Mulighetene til å klage på ikke-fattede vedtak er noe den enkelte forskriftsmyndighet skulle ha tatt inn i sitt regelverk. Kunnskapsdepartementet ser at dette er gjort i varierende grad og etter en nøye vurdering anser vi at muligheten til å klage på manglende vedtak bør reguleres i lov og ikke i forskrift. I tillegg er det i direktiv 2013/55/EU en klagerett på varsling i forbindelse med tap av rettighet til å utøve yrket for enkelte yrker.

³ SOU 2014:19 Yrkeskvalifikationsdirektivet – ett samlat genomförande

Det kan også være hensiktsmessig å lovfeste bestemmelsene om europeisk profesjonskort, spesielt fordi dette også gjelder ikke-regulerte yrker som fjellfører og på et senere tidspunkt ingeniør.

I følge direktiv 2005/36/EF kan borgere som ikke får behandlet sin melding om midlertidig tjenesteytelse innen gitte frister tilby sine tjenester. Dette til tross for at godkjenningsmyndigheten i Norge har bestemt at de vil foreta en forhåndskontroll av kvalifikasjonene til yrkesutøveren eller at yrkesutøveren ikke har bestått en egnethetsprøve. Kunnskapsdepartementet anser at dette nå bør reguleres i lov for å sikre yrkesutøverens rett til midlertidig tjenesteytelse etter direktivet.

3.5 Konstitusjonelle forhold

Ved horisontal lovgivning, slik det foreslås i dette notatet, vil nødvendigvis et departement være ansvarlig for gjennomføringen og fortolkningen av denne loven. Loven vil gjelde flere departement og ansvarlige myndigheter samt 88 regulerte yrker som fordeler seg over flere forskjellige sektorer. Det er derfor viktig å presisere at det enkelte departement eller ansvarlig myndighet fortsatt vil ha ansvaret for å tolke de enkelte bestemmelsene for sine sektorer. Dette betyr at det enkelte departement og ansvarlig myndighet fortsatt skal være ansvarlige for sine regulerte yrker; det være seg innholdet i reguleringen, godkjenning av søknader og eventuelle klager. Loven vil ikke ha anvendelse på hvordan departementet regulerer selve yrket. Loven og forskriften vil kun regulere godkjenningsprosessen til en yrkesutøver fra en EØS-stat eller Sveits.

Det er ingen konstitusjonelle problemer med å ha en felles horisontal lov og en horisontal forskrift. Et eksempel på en horisontal lov som gjelder for alle offentlige organer og på tvers av fagområder og sektorer, er forvaltningsloven. Forvaltningsloven oppstiller regler for saksbehandling, men det gjøres unntak for spesielle forvaltningsrettslige områder som for eksempel ligningsrett og plan- og bygningsrett. Den horisontale loven har likhetstrekk som en forvaltningslov ved at den har saksbehandlingsregler for godkjenning av yrkeskvalifikasjoner.

Selv om direktivene gjennomføres ved en horisontal lov og forskrift vil det enkelte departement eller godkjenningskontor fortsatt ha ansvaret for å tolke de enkelte bestemmelsene for sine sektorer, slik offentlige organer tolker forvaltningsloven på daglig basis. Det er derfor hensiktsmessig at alle generelle saksbehandlingsregler hjemles i horisontal lov, mens de mer spesielle reglene for de harmoniserte utdanningene reguleres i egne sektorforskrifter.

3.6 Nærmere om forholdet mellom horisontal lov og sektorregelverket – spesielt helsepersonelloven og dyrehelsepersonelloven

Departementet foreslår at de generelle reglene i direktivet gjennomføres ved horisontal lov. Det betyr at reglene skal gjelde for alle yrkesgrupper og på tvers av alle godkjenningsordninger, med unntak av yrker som omfattes av helsepersonelloven og dyrehelsepersonelloven. For godkjenning av disse yrkene gjelder egne lover og forskrifter.

Mange land i EU/EØS har valgt en løsning med en horisontal lov og forskrift for alle yrker som omfattes av direktivet. Kunnskapsdepartementet har i samråd med Helse- og omsorgsdepartementet og Landbruks- og matdepartementet vurdert om helsepersonell og dyrehelsepersonell skal omfattes av den nye horisontale loven og forskriften. EØS-forskriften

for helsepersonell og forskrift om rett til å arbeide som dyrehelsepersonell eller seminpersonell etter EØS-avtalen har regler for godkjenning av yrker med harmonisert utdanning. Disse bestemmelsene i direktiv 2005/36/EF vurderes som så spesielle, i tillegg til at de omfatter få yrker, at det er lite hensiktsmessig å ta disse reglene inn i forslaget til ny horisontal lov og forskrift. Det fører til at Helse- og omsorgsdepartementet og Landbruks- og matdepartementet fortsatt må ha forskrifter som regulerer bestemmelsene om harmonisert utdanning. Videre har Kunnskapsdepartementet lagt til grunn at EØS-forskriften for helsepersonell allerede gjennomfører de fleste bestemmelsene i direktiv 2005/36/EF, og at det for denne sektoren ikke er nødvendig å utarbeide et nytt regelverk. Det eksisterende regelverket bør videreføres og nødvendige endringer som følge av direktiv 2013/55/EU bør i stedet tas inn i eksisterende regelverk for helsepersonell. Dermed er det etter Kunnskapsdepartementets vurdering den beste løsningen at Helse- og omsorgsdepartementet og Landbruks- og matdepartementet gjennomfører alle bestemmelsene i de to direktivene i egne eksisterende forskrifter.

Som nevnt regulerer forskrifter gitt i medhold av helsepersonel- og dyrehelsepersonelloven både automatisk godkjenning på grunnlag av samordning av minstekrav for utdanning, og generell godkjenning. Slik forslaget fra Kunnskapsdepartementet er vil bestemmelser om generell godkjenning dermed finnes i tre forskjellige regelsett; den horisontale loven, helsepersonelloven og dyrehelsepersonelloven, alle med tilhørende forskrifter.

For de andre yrkene som omfattes av direktivet og hvor utdanningen ikke er harmonisert vil det ikke være formålstjenlig å ha direktivets bestemmelser i eget regelverk. Forslaget vil sikre en ensartet gjennomføring av direktivet.

Departementets erfaring viser at svært få personer i aktiv grad bruker lover og forskrifter, og det er derfor sannsynlig at de aller fleste vil måtte søke hjelp hos de forskjellige godkjenningskontorene for å undersøke sine rettigheter og plikter ved søknad om å utøve yrket sitt i Norge. Videre er brukerne her for det meste borgere fra en annen EØS-stat som ikke har norsk som morsmål og som ikke er kjent med norsk lovgivingstradisjon. Direktivets formål er å fjerne hindringer for mobilitet og yrkesutøvelse i EØS, og direktivet er ment å gjelde for den enkelte yrkesutøver. Dersom direktivbestemmelsene samles i én lov som er bygget opp etter samme struktur som direktivet, vil yrkesutøver lettere kunne kjenne seg igjen i loven og finne frem til de aktuelle bestemmelsene som er relevante for vedkommende. Dette vil sikre at yrkesutøver kan bli kjent med sine rettigheter og plikter på en god måte.

Departementet vil bemerke at på grunn av at det blir forskjellig regelsett som har gjennomført reglene om generell godkjenning, kan det i enkelte tilfeller oppstå motstrid. Departementet legger til grunn at den horisontale loven og forskriften ved motstrid skal ha forrang. Direktivets bestemmelser er gjennomført på en helhetlig måte i forslaget hvor det er lagt vekt på å gjengi teksten så likt som mulig for å unngå utilsiktede forskjeller. Det kan videre påpekes at direktivet er et minimumsdirektiv og at det ikke kan settes strengere krav enn det som fremgår. Direktivet gir imidlertid rom for å sette mer gunstige betingelser for godkjenning av yrkesutøvers yrkeskvalifikasjoner. Når det gjelder direktivets bestemmelser om generell godkjenning er det ikke anledning til å gi strengere betingelser til yrkesutøver innenfor helsepersonellyrker eller dyrehelsepersonellyrker. Det betyr at de generelle reglene i helsepersonelloven og dyrehelsepersonelloven antas å være i samsvar med bestemmelsene i den horisontale loven og forskriften. Departementet er derfor av den oppfatning at motstridsspørsmål og forrangsproblematikk ikke vil ha praktisk betydning.

Kunnskapsdepartementet er koordinator for direktiv 2005/36/EF og direktiv 2013/55/EU og en av oppgavene til koordinator er å sikre en ensartet gjennomføring av direktivet. Dette gjelder uavhengig av hvordan yrket godkjennes etter direktivet og hvordan direktivet er gjennomført i nasjonal rett. Det betyr at Kunnskapsdepartementet er koordinator for direktivene også for helsepersonell- og dyrehelsepersonellyrker.

3.7 Bestemmelser i direktivene som det ikke er nødvendig å gjennomføre
Enkelte av bestemmelsene i direktivene er ikke nødvendige eller egnet til å gjennomføre i lov eller forskrift fordi de ikke gir konkrete rettigheter eller plikter til private rettssubjekter. Videre pålegger de ikke ansvarlige myndigheter plikter som bør synliggjøres i lov.

Flere av bestemmelsene i direktivene retter seg mot Europakommisjonen, og gir fullmakter til Europakommisjonen til å utforme utfyllende regelverk⁴. Slike bestemmelser skal ikke gjennomføres i norsk rett.

Det er kun Europakommisjonen som gis fullmakt til å gi utfyllende regler. ESA vil ikke ha slik fullmakt. Siden Norge ikke er medlem av EU, vil vi ikke kunne delta fullt ut i komitologiprosedyren som Europakommisjonen må iverksette for å utarbeide reglene. Gjennom EØS-avtalen artikkel 100 vil Norge likevel ha innpass i komitéene og delta i de uformelle drøftelsene. Norge vil imidlertid ikke ha stemmerett og kan heller ikke være tilstede under stemmegivningen. Utfyllende regler som blir fastsatt av Europakommisjonen i samsvar med komitologiprosedyrene vil måtte innlemmes i EØS-avtalen på vanlig måte. Slike utfyllende regler vil bli vedtatt som en Kommisjonsforordning eller Kommisjonsgjennomføringsforordning.

For en fullstendig gjennomgang av hvilke direktivbestemmelser som skal gjennomføres, viser departementet til Lovspeilet under punkt 12.2.

3.8 Håndheving og sanksjoner

Direktivene regulerer ikke hvordan bestemmelsene som gir rettigheter eller plikter til private rettssubjekter skal håndheves. I utgangspunktet er dette opp til nasjonal rett. EØS-retten kan imidlertid stille visse krav til nasjonal rett, for å sikre at EØS-reglene kan håndheves effektivt og på linje med tilsvarende nasjonale regler. Flere av bestemmelsene i direktivet, som er foreslått tatt inn i loven, gir private rettssubjekter rettigheter overfor det offentlige. Dette omfatter retten til midlertidig tjenesteytelse, etablering, krav til saksbehandlingen og rett til informasjon. Håndheving vil i første rekke gå ut på at det offentlige oppfyller sine forpliktelser. Dette vil etter vår vurdering bli tilstrekkelig ivaretatt gjennom generelle regler om klageadgang og domstolsprøving. I tillegg vil Norges forpliktelser etter direktivet være gjenstand for håndheving av ESA. Det er derfor ikke nødvendig med egne regler i lovforslaget om håndheving og sanksjoner knyttet til disse rettighetene.

På denne bakgrunn antar vi at det ikke er nødvendig med egne regler om håndheving og sanksjoner i lovforslaget.

⁴ For eksempel: artikkel 4a (7), 4b (4), 20, 56a (8), 57c,

Del II: Innholdet i yrkeskvalifikasjonsdirektivet og departementets forslag til gjennomføring

4 Virkeområde, avgrensninger og definisjoner

4.1 Virkeområde

Loven gjelder for yrkesutøvere, både EØS-borgere og tredjelandsborgere, som har ervervet sine yrkeskvalifikasjoner i en annen EØS-stat eller Sveits og som ønsker å utøve sitt yrke i en annen medlemsstat. Det følger imidlertid en begrensning i forhold til statsborgerskap; en EØS-borger har en rett til å kunne utøve yrket, mens en tredjelandsborger har en rett til å få sin søknad vurdert. Det er ikke gitt at en tredjelandsborger skal få rett til å utøve yrket.

Videre gir loven adgang til å gi yrkesutøver rett til å få sin søknad vurdert dersom en EØS-borger har fått et kvalifikasjonsbevis utstedt fra et tredjeland. Yrkesutøver må i slike tilfeller oppfylle noen betingelser, herunder krav til yrkeserfaring.

Departementet har valgt å ta inn en forskriftshjemmel i lovens bestemmelse om virkeområde. Dette er gjort i andre lover som f. eks. tobakkskadeloven og bokføringsloven. Bestemmelser om yrkeskvalifikasjoner fra et tredjeland og tredjelandsborgere hører naturlig inn under virkeområde i loven, men det er valgt å forskriftsfeste disse bestemmelsene i kapittelet om saksbehandlingsregler.

4.1.1 Borgere

EØS-borger

Enhver statsborger fra en EØS-stat som har ervervet yrkeskvalifikasjoner i en annen EØS-stat. For borgere fra Sveits, se omtale i punkt 4.1.2.

EØS-borger med yrkeskvalifikasjoner fra tredjeland

Kvalifikasjonsbevis er definert i artikkel 3 nr. 1 bokstav c. Kvalifikasjonsbevis skal i denne kontekst forstås som bevis utstedt i en EØS-stat. I utgangspunktet skal kvalifikasjonsbeviset i hovedsak være ervervet i EØS, men for yrker som er omfattet av harmonisert utdanning har EU-domstolen⁵ uttalt at det ikke er krav om at utdanningen i hovedsak er ervervet i EØS. Videre fremkommer det i artikkel 2 nr. 2 og i fortalet punkt 10 til direktiv 2005/36/EF at ved godkjenning av yrkeskvalifikasjoner fra tredjeland innenfor de harmoniserte utdanningene skal det sikres at minimumskravene i direktivet er oppfylt.

I prinsippet står en godkjenningsmyndighet fritt til å bestemme om de ønsker å godkjenne yrkeskvalifikasjoner fra et tredjeland, men godkjenning av et slike kvalifikasjoner kan få konsekvenser for en annen EØS-stat. Når en EØS-borger med et yrkeskvalifikasjoner fra et tredjeland flytter innen EØS, kan ikke godkjenningsmyndigheten i EØS-staten nekte å godkjenne kvalifikasjonene hvis det tidligere har blitt godkjent i en annen EØS-stat. Dette er nedfelt i artikkel 3 nr. 3 i direktivet.

Hvis EØS-borgeren har fått sitt kvalifikasjonsbevis godkjent i en EØS-stat og arbeidet i den staten i tre år, skal yrkesutøveren vurderes etter reglene i den generelle ordningen jf.

⁵ Sak: C-110/01 Tennah-Durez.

artikkel 11-14. I slike tilfeller kan godkjenningsmyndigheten bestemme hvilket utligningstiltak yrkesutøveren skal gjennomføre.

Tredjelandsborgere

I utgangspunktet gjelder direktiv 2005/36/EF kun for EØS-borgere, men borgere som omfattes av direktiv 2004/38/EF om unionsborgere og deres familiemedlemmers rett til å reise og oppholde seg fritt på medlemsstatenes område vil også omfattes av direktiv 2005/36/EF. Det betyr at familiemedlemmer av en EØS-borger vil kunne påberope seg direktivet ved søknad om godkjenning i Norge.

4.1.2 Sveits

Direktiv 2005/36/EF gjelder for borgere fra Sveits, dette følger av at direktivet ble tatt inn i EFTA-avtalens vedlegg K den 18. april 2013. Sveits har ingen lignende avtale med EU som de andre EFTA-statene har gjennom EØS-avtalen. Sveits forhandler med EU på hvert enkelt direktiv de skal ta inn i sitt regelverk. Etter at forhandlingene er ferdig mellom EU og Sveits og avtale er inngått, starter arbeidet med å ta inn de forskjellige direktivene i EFTA-avtalen.

I februar 2014 var det en folkeavstemming i Sveits hvor det ble et flertall for å sette et tak på innvandring fra EU-land, dette berører også innvandring fra EFTA-statene. Som en følge av denne avstemmingen er en del pågående prosesser med EU satt på vent, dette inkluderer direktiv 2013/55/EU som moderniserer direktiv 2005/36/EF. Dette får konsekvenser også for når direktivet tas inn i EFTA-avtalen og som en følge av dette kan det ta flere år før den tas inn.

På grunn av prosessen mellom EU og Sveits og at direktiv 2013/55/EU ikke er en del av EFTA-avtalen, vil ikke delvis adgang til et yrke, IMI, felles opplæringsprinsipper eller ordningen med profesjonskort og varslingsmekanismer gjelde for Sveits. Når det gjelder IMI har Sveits foreløpig ikke tilgang til databasen og av den grunn kan ikke ansvarlige myndigheter benytte IMI for å ta kontakt med ansvarlige myndigheter i Sveits.

Selv om det er spesifisert i loven at det kun er de bestemmelser som gjennomfører direktiv 2005/36/EF som gjelder for Sveits, ser ikke departementet noe i veien for at ansvarlig myndighet i Norge selv kan bestemme at bestemmelser i moderniseringsdirektivet allikevel skal gjelde. Dette kan være å gi borgere fra Sveits delvis adgang til et yrke. Ansvarlig myndighet kan dog ikke benytte IMI for å få kontakt med ansvarlig myndighet i Sveits.

4.1.3 Hvilke yrker er omfattet av direktivet

Loven gjelder bare adgangen til å utøve regulerte yrker i Norge. En oversikt over regulerte yrker som er omfattet av direktiv 2005/36/EF i Norge per 1. mai 2015, er i vedlegg 1. Oversikten viser at det er 88 regulerte yrker som er omfattet av lovforslaget. Som nevnt i innledningen er det 164 regulerte yrker som er omfattet av direktivet, hvorav 72 helsepersonellyrker inklusive legespesialiteter og fire dyrehelsepersonellyrker. En oversikt over andre direktiver som også har bestemmelser om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner er i punkt 4.2.4.

4.1.4 Forslag

Departementet foreslår at hovedregelen om EØS-statsborgerskap og EØS-kvalifikasjon lovfestes, mens bestemmelsene om yrkeskvalifikasjoner fra et tredjeland og tredjelandsborgere reguleres i forskrift.

For yrkesutøvere fra Sveits er det kun de bestemmelsene som gjennomfører direktiv 2005/36/EF, og som er en del av EFTA-avtalens vedlegg K, som vil få anvendelse. Følgende bestemmelser i loven vil derfor ikke gjelde:

- § 11: Godkjenning etter felles opplæringsrammer
- § 12: Godkjenning etter felles opplæringsprøver
- § 16: Europeisk profesjonskort
- § 20 første ledd 2. punktum: Administrativt samarbeid via IMI
- § 21: Varslingsplikt for ansvarlig myndighet

Direktiv 2013/55/EU gir utgangspunktet ikke borgere fra Sveits rett til å kreve elektronisk søknad, men departementet foreslår likevel at søkere fra Sveits bør kunne søke elektronisk. Videre foreslår departementet at bestemmelsen om ett års praksis de siste ti år også gjelder for borgere fra Sveits, selv om kravet i direktiv 2005/36/EF er to år de siste ti år. Departementet foreslår også at prinsippene i godkjenning etter den generelle ordningen også gjelder borgere fra Sveits.

4.2 Avgrensninger

Loven avgrenses mot helsepersonell og dyrehelsepersonell. Loven gjelder ikke for offentlig utnevnte notarar eller yrker innen offentlig myndighetsutøvelse.

4.2.1 Helsepersonell og dyrehelsepersonell

Helsepersonell- og dyrehelsepersonell skal etter forslaget fremdeles reguleres i egne forskrifter. Dette skal også gjelde for de harmoniserte utdanningene lege, sykepleier, tannlege, veterinær, jordmor og provisorfarmasøyt. Se omtale om dette i punkt 3.6.

4.2.2 Notarer

Selv om notar ikke er et regulert yrke, er det likevel fastsatt spesielle krav til å utføre notarialforretninger. I Norge er det primært tingrettene som har fullmakt til å utføre notarialforretning, men også andre stillinger innenfor offentlig myndighet kan gjøre dette. Siden dette yrket ikke er regulert, men likevel oppstiller krav til hvilken myndighet som kan utføre notarialforretninger, mener departementet at en presisering i loven kan være hensiktsmessig. Det vil klargjøre at utenlandske notarar ikke har rett til å begynne notarvirksomhet i Norge uten å besitte en stilling som etter norsk rett gir slik myndighet. På dette grunnlaget vurderer departementet at loven ikke skal gjelde notarar.

4.2.3 Offentlig myndighetsutøvelse

Direktivene omtaler ikke offentlig myndighetsutøvelse, men det følger av EØS-avtalen artikkel 39, jf. artikkel 32 at offentlig myndighetsutøvelse ikke er en del av EØS-avtalen. Det er kun utøvelse av offentlig myndighet som er unntatt, ikke all forvaltningsvirksomhet som sådan. Et offentlig organs virksomhet kan innebære myndighetsutøvelse selv om organet kun leilighetsvis utøver offentlig myndighet. Det som er avgjørende er at utøvelse av offentlig

myndighet må skje regelmessig for at unntaket skal komme til anvendelse. I henhold til rettspraksis fra EU- og EFTA-domstolen skal det foretas en helhetsvurdering, der det avgjørende er om virksomheten er direkte og spesifikt forbundet med utøvelse av offentlig myndighet.

4.2.4 Forholdet til annen EØS-rett

I artikkel 2 (3) slås det fast at EU-rettsakter som gjelder godkjenning av yrkeskvalifikasjoner for bestemte regulerte yrker skal ha forrang i forhold til direktiv 2005/36/EF (og 2013/55/EU). Med EU-rettsakter menes direktiver, forordninger og beslutninger samt rettspraksis som bygger på dette.

Direktiv 2005/36/EF dekker ikke yrker som er omfattet av særdirektiver, for eksempel revisorer⁶ som er omfattet av direktiv 2006/43/EF, forsikringsmeglere som hører inn under direktiv 2002/92/EF eller advokater⁷ som ønsker å utøve advokatvirksomhet under sitt hjemlands tittel som er dekket av direktiv 77/249/EØF og 98/5/EF. Videre omfattes de fleste sjøfartsyrkene av direktivene 2005/45/EF og 2008/106/EF. Luftfartsyrkene dekkes av andre direktiver slik som for eksempel 2006/23/EF for flyveledere og 91/670/EF for piloter. Felles for disse direktivene er at de vil ha forrang i forhold til direktiv 2005/36/EF og 2013/55/EU.

4.2.5 Forholdet til Svalbard, bilandene og Jan Mayen

Ved vurdering av om offentligrettslige lover skal gjøres gjeldende for Svalbard må dette fremgå særskilt av loven, dette følger av § 2 i henholdsvis Svalbardloven, lov om Jan Mayen og bilandsloven. Hvis offentligrettslige lover ikke skal gjelde, skal virkeområdet for Svalbard, bilandene og Jan Mayen heller ikke reguleres i lovteksten.

Det kan være særegne forhold på Svalbard som tilsier at lovgivning ikke gis anvendelse for Svalbard, eller at reglene må tilpasses. Det må vurderes nøye om det lar seg gjøre å innføre reglene for Svalbard. I denne sammenhengen bemerkes at Norge gjennom Svalbardtraktaten har påtatt seg en folkerettslig forpliktelse til å likebehandle borgere og selskaper fra traktatlandene, herunder land som ikke er medlem av EØS-avtalen. Likebehandlingsplikten omfatter for eksempel utøvelsen av noen typer næringsvirksomhet.

I henhold til EØS-loven § 6 er Svalbard holdt utenfor EØS-avtalen jf. Protokoll 40 til EØS-avtalen.

Departementet foreslår på bakgrunn av det ovennevnte at loven ikke gjelder for Svalbard.

4.2.6 Forslag

Departementet foreslår at avgrensningene lovfestes. Det er ikke gitt utfyllende bestemmelser i forskrift.

⁶ Direktiv 2005/36/EF og 2013/55/EU kommer til anvendelse for revisjonstjenester som ikke omfattes av direktiv 2006/43/EF.

⁷ Når det gjelder advokater vil disse kunne omfattes av direktiv 2005/36/EF hvis de ønsker å få en godkjenning etter direktiv 2005/36/EF. Advokater er ikke omfattet av reglene for midlertidig tjenesteyting i direktiv 2005/36/EF, dette fordi det reguleres i direktiv 77/249/EØF.

4.3 Definisjoner

4.3.1 Innledning

Artikkel 3 i direktivet inneholder mange definisjoner. Departementet ser at ordlyden til definisjonene i direktivet ikke er lett forståelige, selv i norsk oversettelse. De ulike definisjonene omtales derfor i punktene nedenfor i forenklet versjon.

4.3.2 Definisjoner i direktivet som er gjennomført i lov

Ansvarlig myndighet

Myndigheter eller organer som er særlig bemyndiget til å utstede eller motta kvalifikasjonsbevis og andre dokumenter eller opplysninger, og til å motta søknader og fatte beslutninger etter loven (etter direktiv 2005/36/EF).

Europeisk profesjonskort

Et elektronisk sertifikat som dokumenterer at yrkesutøveren enten oppfyller alle nødvendige betingelser for midlertidig tjenesteytelse i vertsstaten, eller at yrkesutøveren oppfyller alle nødvendige betingelser for godkjenning av yrkeskvalifikasjoner for etablering i vertsstaten.

Regulert yrke

Yrker hvor det stilles krav til kvalifikasjoner i lov eller forskrift for å kunne utøve et yrke, herunder beskyttet yrkestittel. Kravene kan være direkte eller indirekte. EU-domstolen har i forskjellige dommer⁸ uttalt at et yrke anses indirekte regulert der det er en indirekte lovmessig kontroll med retten til utøve yrket. Videre at for eksempel kollektive avtaler⁹ mellom arbeidsmarkedets parter som ikke bare er bindende for de som har underskrevet avtalen, men også for tredjepersoner og således medfører rettsvirkning for denne. På den andre siden vil det ikke være indirekte lovregulert dersom arbeidsgivere i praksis kun velger personer med en spesiell utdanning for å utøve en spesiell aktivitet. EU-domstolen¹⁰ har uttalt at spørsmål om hvorvidt et yrke er lovregulert avhenger av de rettslige forhold og ikke av arbeidsmarkedsforholdene i staten.

Yrkeskvalifikasjoner

Kvalifikasjoner dokumentert med kvalifikasjonsbevis, en kompetanseattest eller yrkeserfaring.

4.3.3 Definisjoner i direktivet som er gjennomført i forskrift

Egnethetsprøve

Prøve som gjennomføres av ansvarlig myndighet med sikte på å kontrollere yrkesutøvers egnethet til å utøve det regulerte yrket. Prøven skal kontrollere yrkesutøvers fagkunnskap, ferdigheter og kompetanse.

Foretaksleder

Person som i et foretak innenfor den aktuelle bransje har utøvd en virksomhet:

- som leder av et foretak eller av en filial av et foretak, eller

⁸ EU-domstolens avgjørelse C-294/00, § 32 og C-164/94, § 27

⁹ EU-domstolens avgjørelse C-234/97, §§ 18-21.

¹⁰ EU-domstolens avgjørelse C-164/94, §23.

- som stedfortreder for eieren eller lederen av et foretak der dette innebærer ansvar tilsvarende eierens eller lederens ansvar, eller
- som leder tillagt oppgaver av forretningsmessig og/eller teknisk art samt ansvar for en eller flere av foretakets avdelinger.

Kvalifikasjonsbevis

Vitnemål, fag-/svennebrev, kompetansebevis, attester og annen dokumentasjon utstedt av en ansvarlig myndighet i EØS eller Sveits. Beviset skal dokumentere en bestått yrkesrettet utdanning som i hovedsak er ervervet innenfor EØS eller i Sveits.

Livslang læring

All allmennutdanning, yrkesutdanning og ikke-formell læring som man deltar i gjennom hele livet og som resulterer i økt kunnskap, ferdighet og kompetanse.

Regulert utdanning

All utdanning som særskilt er rettet mot utøvelsen av et bestemt yrke som er fastsatt i lov, forskrift eller som kontrolleres eller godkjennes av en myndighet. Utdanningen omfatter en eller flere kurs som ved behov er supplert med en yrkesutdanning, en praksisperiode eller en prøveperiode.

Prøveperiode

Utøvelse av et regulert yrke under et tilsyn av en kvalifisert fagperson. Prøveperioden skal bedømmes.

Tvingende allmenne hensyn

Hensyn anerkjent som dette i rettspraksis fra EU- og EFTA-domstolen, herunder hensynet til offentlig orden, sikkerhet, folkehelse og miljøvern.

Yrkeserfaring

Faktisk og lovlig utøvelse av det berørte yrket i en EØS-stat eller Sveits.

4.3.4 Definisjoner som ikke er i direktivet, men som er tatt inn i lov

Etableringsstat

Der hvor yrkesutøveren, som selvstendig næringsdrivende eller arbeidstaker, har ervervet sine kvalifikasjoner eller utøvd sitt yrke.

Internal Market Information system (IMI)

EUs database til informasjonsutveksling mellom ansvarlige myndigheter i EØS-statene.

Vertsstat

Der yrkesutøveren har søkt om å utøve sitt yrke enten ved midlertidig tjenesteytelse eller ved etablering.

4.3.5 Forslag

Departementet foreslår å ta inn alle definisjonene som fremgår av direktivet som får anvendelse i lov og forskrift, og det er ønskelig at disse tas inn ordrett. Dette for å forhindre at begrepene sammenblandes med vår forståelse av disse begrepene samt fordi mange av begrepene er myntet på EU-terminologi som kan oppfattes fremmed i norsk rett. Begreper

som blir benyttet i loven defineres i loven, de andre definisjonene i direktivet tas inn i forskriften. Departementet har også valgt å ta inn noen tilleggsdefinisjoner for å øke lesbarheten og forklare noen begreper som vi ikke har i Norge. European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS) er ikke definert i lov eller forskrift da dette ikke nevnes i forslagene. Praksisperiode er ikke definert i lov eller forskrift fordi det ikke stilles krav til praksisperiode for norske utdanninger.

5 Midlertidig tjenesteytelse

5.1.1 Innledning

Direktiv 2005/36/EF artikkel 5-9 fastsetter et prinsipp om frihet til å tilby midlertidig tjenester. Ordningen med midlertidig yrkesutøvelse er ikke ny innenfor rammen av EØS-avtalen. For yrkene lege, tannlege, sykepleier, jordmor og veterinær var det regler som åpnet for midlertidig yrkesutøvelse. Direktiv 2005/36/EF utvidet ordningen til å gjelde alle yrker som omfattes av direktivet.

I direktiv 2013/55/EU er ordningen endret noe. Kravet til praksis er endret fra to til ett år de siste ti år for yrkesutøvere som kommer fra en EØS-stat hvor yrket ikke er regulert. Videre er det noen presiseringer i forhold til den dokumentasjon som ansvarlig myndighet kan kreve av yrkesutøver. Det kan kreves bevis for at yrkesutøver ikke har mistet retten til å utøve yrket eller ikke er dømt for noe straffbart forhold for yrker innenfor sikkerhetssektoren og yrker som omfatter undervisning av mindreårige barn herunder barnepass og førskoleundervisning. Reglene for forhåndskontroll er presisert noe.

5.1.2 Begrepet midlertidig tjenesteytelse

I direktiv 2013/55/EU er ingen endringer i forhold til hva som kan regnes som midlertidig tjenesteytelse. Ved vurdering av hva som er midlertidig yrkesutøvelse skal det legges vekt på ytelsens varighet, hyppighet, regelmessighet og kontinuitet. Det skal være en individuell og skjønnsmessig vurdering fra sak til sak. I vurderingen vil det være avgjørende om yrkesutøveren kan anses for å være etablert eller ikke. Europakommisjonen har uttalt at det kan være ulike tidsgrenser for et yrke som typisk er sesongbetont og for en aktivitet som gjelder et byggeprosjekt over en lengre periode¹¹.

Yrkesutøveren skal i utgangspunktet benytte etableringsstatens tittel, jf. artikkel 7 nr. 3. Dette skal gjøres for å unngå forveksling med yrkestitlene i vertsstaten. Vertsstatens tittel skal benyttes for yrkesutøvere fra andre yrkesgrupper dersom godkjenningsmyndighetene i vertsstaten benytter anledningen til å forhåndskontrollere vedkommendes kvalifikasjoner, jf. artikkel 7 nr. 4, siste avsnitt.

5.1.3 Melding om tjenesteytelse

I artikkel 7 nr. 1 kan statene kreve at en yrkesutøver underretter ansvarlig myndighet før vedkommende starter å utøve yrket. Det er imidlertid ikke fastsatt noen krav til når yrkesutøver kan sende meldingen og det er således opptil yrkesutøver når meldingen sendes.

¹¹ Jf. den såkalte Schnitzer-saken (sak C-215/01) hvor et portugisisk bygg- og anleggsforetak hadde et oppdrag i Tyskland i 3 år, uten at foretaket av EF-domstolen ble ansett som etablert i Tyskland.

Hvis yrkesutøver vet at ansvarlig myndighet skal foreta en forhåndskontroll bør meldingen likevel sendes inn i god tid før planlagt oppstart av den midlertidige yrkesutøvelsen. Forhåndsmeldingen¹² skal inneholde informasjon om for- og etternavn, kontaktopplysninger, nasjonalitet, hvilket yrke vedkommende utøver i etableringsstaten og hvilket yrke som vedkommende ønsker å utøve i Norge. Videre skal det opplyses om forsikringspoliser eller andre typer beskyttelse. Meldingen skal være skriftlig, men det stilles ikke krav om hvordan den skal meldes.

Etter reglene i artikkel 7 nr. 2 kan statene kreve at yrkesutøver legger ved forskjellige dokumenter i forbindelse med forhåndsmeldingen. I direktiv 2013/55/EU er det noen endringer i bestemmelsens bokstav d til g. Statene kan kreve at yrkesutøver legger ved følgende dokumentasjon:

- dokumentasjon på nasjonalitet
- bekreftelse på lovlig etablering
- bevis for yrkeskvalifikasjoner
- bevis for at yrkesutøver har utøvd yrket minst ett av de siste ti år for yrker som ikke er regulert i etableringsstaten
- bevis for at yrkesutøver ikke er fratatt retten til å utøve yrket for yrker innen sikkerhetsbransjen og yrker som vedrører undervisning av mindreårige barn og førskoleundervisning
- sertifikat utstedt av ansvarlig myndighet i etableringsstaten om aktivitetens art og varighet for yrker som omfattes av godkjenning på grunnlag av yrkeserfaring.

5.1.4 Forhåndskontroll i visse tilfeller

I direktiv 2013/55/EU er reglene i artikkel 7 nr. 4 noe presisert, men det er ingen materielle endringer.

Etter artikkel 7 nr. 4 kan ansvarlig myndighet foreta en forhåndskontroll av kvalifikasjonene til yrkesutøver før vedkommende utøver yrket for første gang. Kontrollen kan kun foretas når hensynet er å unngå alvorlig skade for tjenestemottakernes helse eller sikkerhet på grunnlag av yrkesutøverens manglende kvalifikasjoner.

Forhåndskontroll kan foretas ved yrker som har konsekvenser for offentlig helse eller sikkerhet og som ikke er omfattet av automatisk godkjenning etter kapittel II, III eller IIIa i avsnitt III. I den situasjonen hvor yrkesutøver ikke kommer inn under den automatiske godkjenningen, ved for eksempel manglende yrkeserfaring, skal yrkesutøver behandles etter den generelle ordningen og da kan ansvarlig myndighet i gitte tilfeller gjennomføre forhåndskontroll.

Med offentlig sikkerhet menes yrker som har konsekvenser for den fysiske sikkerheten for tjenestemottakerne, men ikke yrker som har konsekvenser for tjenestemottakers materielle sikkerhet slik som juridiske og økonomiske yrker. Det er lite praksis fra EU-domstolen som omtaler eventuelle yrker som faller inn under dette begrepet. Europakommisjonen har imidlertid uttalt at for eksempel en gassinstallatør kan være et yrke som omfattes av offentlig sikkerhet. I Norge er det lagt til grunn at blant annet bergsprenger, maskinfører og trafikk lærer er yrker som omfattes av offentlig sikkerhet.

¹² Kravene til innholdet i forhåndsmeldingen kommer frem i Code of Conduct som er vedtatt av koordinatorgruppen til yrkeskvalifikasjonsdirektivet, dokumentet er ikke juridisk bindende men er basert på direktiv 2005/36/EF og EU-traktaten fortolket av EU-domstolens praksis.

Vesentlige forskjeller

I de tilfellene en forhåndskontroll viser at det foreligger vesentlige forskjeller mellom yrkeskvalifikasjonene til yrkesutøveren og den utdanningen som kreves i Norge, skal ansvarlig myndighet innen en viss tidsfrist gi yrkesutøveren mulighet til å bevise at vedkommende har ervervet den kunnskap eller kompetanse som mangler ved en egnethetsprøve.

I Norge er det krav til at trafikklærer har en to-årig høyskoleutdanning med blant annet fag innenfor pedagogikk og etikk, samt at det skrives en kandidatoppgave. I andre land, som for eksempel Danmark, er minimumskravet et syv måneders fulltidskurs. Denne forskjellen i utdanningens innhold og lengde vil samlet sett utgjøre en vesentlig forskjell.

Gangen i forhåndsvurdering - frister for vedtak

Først mottar ansvarlig myndighet en melding fra yrkesutøver. Ansvarlig myndighet skal vurdere om yrkesutøveren kan utøve yrket sitt i Norge, herunder om det foreligger vesentlige forskjeller, innen en måned etter at meldingen ble mottatt. Dersom det ikke foreligger vesentlige forskjeller kan yrkesutøver utøve yrket. Ansvarlig myndighet skal fatte vedtak, men hvis yrkesutøver ikke har hørt fra ansvarlig myndighet innen en måned etter at meldingen ble sendt, kan vedkommende starte utøvelsen av yrket. Dersom ansvarlig myndighet kommer frem til at det foreligger vesentlige forskjeller, må de fatte vedtak om at yrkesutøver må bestå en egnethetsprøve innen en måned etter at meldingen ble mottatt. Dersom ansvarlig myndighet ikke fatter et slikt vedtak innen den gitte fristen, har yrkesutøver rett til å utøve yrket. Det er viktig å presisere at det ikke betyr at egnethetsprøven må være gjennomført, kun at det er fattet vedtak om at egnethetsprøve må gjennomføres.

I de tilfeller ansvarlig myndighet ser at de ikke vil kunne fatte vedtak innen en månedersfristen, skal de melde fra til yrkesutøver innen en måned etter mottak av meldingen. Ansvarlig myndighet må informere yrkesutøver om grunnen til forsinkelsen. Vedtak om å tillate utøvelse av yrket eller om yrkesutøver må fullføre egnethetsprøve, skal være fattet senest to måneder etter ansvarlig myndighet sendte melding om forsinkelse til yrkesutøver. Ansvarlig myndighet gis her en tilleggsfrist på to måneder hvis det skulle oppstå en forsinkelse. Det betyr at vedtak om å tillate utøvelse av yrket eller om yrkesutøver må fullføre egnethetsprøve, må senest være fattet tre måneder etter at yrkesutøver først sendte meldingen. Det er viktig å presisere at dette er et unntak og at hovedregelen er at ansvarlig myndighet skal fatte vedtak innen en måned.

Dersom ansvarlig myndighet har fattet vedtak om at yrkesutøver må gjennomføre en egnethetsprøve, må selve gjennomføringen være ferdig innen en måned etter at vedtaket om egnethetsprøve ble fattet, dvs. innen to måneder etter at meldingen først ble mottatt og i tilfeller hvor det er forsinkelse innen fire måneder. Når egnethetsprøven er gjennomført, må ansvarlig myndighet vurdere om yrkesutøver skal ha rett til å utøve yrket. Dette vedtaket må fattes innen en måned etter at yrkesutøver gjennomførte egnethetsprøven, dvs. innen tre måneder etter at meldingen først ble mottatt og i tilfeller hvor det er forsinkelse innen fem måneder. Hvis ansvarlig myndighet ikke fatter et slikt vedtak innen den gitte fristen, har yrkesutøver rett til å påbegynne yrkesutøvelsen selv om vedkommende ikke har bestått egnethetsprøven.

Kort oppsummert har ansvarlig myndighet som hovedregel tre måneders saksbehandlingstid fra melding er mottatt til endelig vedtak om yrkesutøvelse må være fattet i de tilfeller det er

vesentlige forskjeller. Hvis det påløper forsinkelse kan det gis ytterligere to måneder til saksbehandling som gir en total saksbehandlingstid på inntil fem måneder. I løpet av denne fristen må det vurderes om det foreligger vesentlige forskjeller, om yrkesutøver må gjennomføre en egnethetsprøve og at yrkesutøver faktisk har gjennomført en egnethetsprøve. Hvis fristene ikke overholdes har yrkesutøver rett til å utøve yrket. Det er derfor svært viktig at ansvarlige myndigheter overholder de fristene som er gitt i direktivet.

5.1.5 Administrativt samarbeid

Etter artikkel 8 kan ansvarlig myndighet i vertsstaten be ansvarlig myndighet i etableringsstaten om bestemte opplysninger. Regelen er presisert i direktiv 2013/55/EU.

Ansvarlig myndighet i Norge kan ved rimelig tvil be ansvarlig myndighet i annen EØS-stat og Sveits om følgende informasjon:

- At yrkesutøveren er lovlig etablert.
- Om yrkesutøverens redelige adferd.
- Om fravær av disiplinære eller strafferettslige sanksjoner i forbindelse med utøvelse av yrket.

Med begrepet *lovlig etablert* menes her at yrkesutøver oppfyller alle betingelser for å utøve et yrke i en EØS-stat, og ikke har fått forbud, heller ikke midlertidig, mot å utøve yrket. Yrkesutøver kan være etablert som selvstendig næringsdrivende eller som lønsmottaker.

Europakommisjonen har uttalt at med begrepet *redelig adferd (good conduct)* forstår de dette som *absence of reprehensive behaviour which affects the exercise of the profession*. Med dette menes fravær av klanderverdig oppførsel som har betydning for utøvelsen av yrket. Redelig adferd er et vidt begrep som ikke er klart definert. Hensikten med bestemmelsen er at ansvarlig myndighet skal være i stand til å vurdere yrkesutøvers kvalifikasjoner og evne til å utøve et yrke på en forsvarlig måte.

Med *fravær av disiplinære eller strafferettslige sanksjoner* menes at myndigheter i Norge kan be om opplysninger av hjemstaten om yrkesutøvers rett til å utøve yrket der. Et eksempel på slike opplysninger kan være om yrkesutøver har mistet retten til å utøve yrket, enten ved at vedkommende har mistet autorisasjon, bevilling, lisens eller godkjenning, eller at vedkommende er fradømt retten til å utøve yrket av hjemstatens domstol. Det er imidlertid ingen automatikk i at en person som har mistet retten til å utøve yrket i en stat mister retten til å utøve yrket i Norge.

Det legges til grunn at slik informasjonsutveksling som fremgår av bokstav b og c, kun gjelder i saker som er endelig avgjort av ansvarlig myndighet eller domstol. Saker som er under behandling hos ansvarlig myndighet eller under etterforskning hos politiet skal det ikke opplyses om.

I de tilfeller ansvarlig myndighet ønsker å kontrollere yrkesutøvers yrkeskvalifikasjoner kan de be om informasjon om yrkesutøvers utdanningsløp fra ansvarlig myndighet i etableringsstaten. Dette for å kunne vurdere om det er vesentlige forskjeller i yrkesutøvers utdanning i forhold til den utdanningen som kreves i Norge, og dersom de vesentlige forskjellene kan føre til skade på offentlig sikkerhet og helse.

Ansvarlig myndighet skal utveksle opplysninger som er nødvendige ved en klage fra en tjenestemottaker på en tjenesteyter. Dette skal sikre at klager fra en tjenestemottaker over en tjenesteyter behandles korrekt og tjenestemottaker skal underrettes om klagens resultat. I denne sammenheng betyr tjenestemottaker en som har betalt for en tjeneste, for eksempel en som har behov for elektriker eller en som har barna sine i en barnehage. Dersom en yrkesutøver utfører arbeidet på en slik måte at tjenestemottaker ønsker å klage på vedkommende, skal ansvarlig myndighet behandle denne klagen. En klage på tjenesteyters utførelse av arbeidet regnes ikke som et enkeltvedtak etter forvaltningsloven, men klage på tjenesteyter burde behandles etter de samme reglene som gjelder i forvaltningsloven. Når ansvarlig myndighet har behandlet klagen, skal tjenestemottaker få kopi av avgjørelsen.

Ansvarlig myndighet skal benytte IMI ved slike forespørsler. Dersom det kommer forespørsler hvor yrker ikke er regulert, kan assistansesenteret gi slik informasjon.

5.1.6 Forslag

Departementet foreslår at prinsippet om midlertidig tjenesteytelse og krav til forhåndskontroll lovfestes, mens bestemmelsene om krav til yrkesutøvelse for midlertidig tjenesteytelse og dokumentasjon ved forhåndskontroll reguleres i forskrift.

Departementet foreslår videre at saksbehandlingsfristene ved vurdering av midlertidig tjenesteytelse lovfestes. Bestemmelsen er mer eller mindre en ordrett gjengivelse av direktivteksten, og dette er gjort for å sikre at bestemmelsen blir korrekt gjennomført. Grunnen til at denne bestemmelsen er tatt inn i lov er fordi den gir yrkesutøver en rett til å utøve et yrke hvis ikke ansvarlig myndighet fatter vedtak innen gitte frister.

Departementet foreslår at prinsippet om administrativt samarbeid lovfestes, mens bestemmelsene om administrativt samarbeid vedrørende midlertidig tjenesteytelse og etablering reguleres i forskrift.

6 Etablering

6.1 Generell ordning for godkjenning etter kvalifikasjonsbevis

6.1.1 Innledning

Direktiv 2005/36/EF videreførte i stor grad prinsippene i direktiv 89/48/EØF og 92/51/EØF. Generell godkjenning etter kvalifikasjonsbevis reguleres i artikkel 10-14 i direktiv 2005/36/EF.

Reglene omtales ofte som godkjenning etter den generelle ordningen og omfatter alle regulerte yrker som ikke omfattes av godkjenning etter kapittel II om godkjenning på grunnlag av yrkeserfaring eller kapittel III om godkjenning på grunnlag av samordning av minstekrav i utdanning i direktivet. Reglene skal benyttes subsidiært i forhold til godkjenning etter kapittel II og III.

Nyutdannede som omfattes av kapittel II vil begrunne søknaden med oppnådd kvalifikasjonsbevis og ikke tidligere yrkespraksis. Yrkesutøver som søker godkjenning etter

kapittel III, men som ikke oppfyller samtlige utdanningskrav for yrket og ikke kan støtte seg på reglene om ervervede rettigheter, kan bli vurdert etter reglene i den generelle ordningen.

Direktiv 2013/55/EU har forenklet og endret reglene noe når det gjelder vilkår for godkjenning (kvalifikasjonsnivåene) og utligningstiltak. Reglene i artikkel 15 om såkalt ”European platforms” er tatt ut. Bestemmelsen er erstattet med regler om felles opplæringsramme og felles opplæringsprøve.

6.1.2 Vilkår for godkjenning

Kvalifikasjonsnivåene i den generelle ordningen for godkjenning er regulert i artikkel 11. De endringer som er gjort i denne bestemmelsen er av mer tekniske detaljer.

Kvalifikasjonsnivåene som fremgår av artikkel 11 bokstav a til b er alternative. De er ikke kumulative. Videre har departementet tolket bokstav a ii) som dokumentasjon på fullført grunnskole og videregående opplæring. Det kan bli misvisende hvis det ikke presiseres at dette dreier seg om avbrutt utdanning da bokstav b helt eksplisitt stadfester at det gjelder fullført grunnskole og videregående opplæring. Det er ikke lenger noen henvisning til vedlegg II i direktivet, som var en oppramsing av yrker med særlig utdanning som hadde særlig struktur. Yrkene yrkesfaglærer, skipskokk, plattformsjef, stabilitetssjef, kontrollromoperatør, teknisk sjef og teknisk assistent var yrker som var meldt inn som yrker med utdanning med særlig struktur i Norge.

Vilkårene for godkjenning i artikkel 13 er endret. Det er ikke lenger en henvisning til at yrkesutøver må ha kvalifikasjonsbevis minst nivået rett under det som kreves i Norge. Endringen har som følge at yrkesutøver med kvalifikasjonsbevis på nivå b skal vurderes selv om kravet i Norge er nivå d. Derimot kan ansvarlig myndighet nekte å godkjenne en yrkesutøver med kvalifikasjonsbevis på nivå a når kravet i Norge er nivå e.

6.1.3 Utligningstiltak

Bestemmelsene om utligningstiltak, herunder egnethetsprøve og prøveperiode, reguleres i artikkel 14 i direktiv 2005/36/EF som ble endret ved direktiv 2013/55/EU.

Ansvarlig myndighet kan pålegge at yrkesutøver må gjennomføre et utligningstiltak dersom innholdet i yrkesutøvers utdanning avviker vesentlig fra innholdet i den utdanningen som gis i Norge, eller det aktuelle yrket i Norge omfatter regulerte yrkesaktiviteter som ikke inngår i en sammenlignbar form i det tilsvarende yrket i yrkesutøvers hjemstat, og det i Norge kreves en særskilt utdanning som er vesentlig forskjellig fra yrkesutøvers utdanning. Tidligere kunne ansvarlig myndighet pålegge yrkesutøver å gjennomføre utligningstiltak dersom varigheten av utdanningen var et år kortere enn det som kreves i norsk utdanning. Nå har dette kravet falt ut, og det skal kun vurderes om det foreligger vesentlige forskjeller.

Med vesentlig forskjell menes forskjell i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse som er nødvendig for å utøve yrket og at kvalifikasjonen til yrkesutøver er vesentlig forskjellig i innhold i forhold til hva som kreves av kvalifikasjonen i Norge. Et eksempel på yrke med vesentlig forskjeller i utdanning kan være eiendomsmegler. I Norge er eiendomsmegler en tre-årig bachelorutdanning, med blant annet fag innenfor økonomi, juss, statistikk, oppgjør og regnskapsføring av betrodde midler. I noen stater er for eksempel enkelte av oppgavene som en eiendomsmegler gjør i Norge lagt til en notar. Videre kan en eiendomsmegler i noen stater kun presentere og vise eiendommen og har ingen oppgaver i forbindelse med selve oppkjøret.

Hovedregelen er at yrkesutøver selv kan velge mellom en prøveperiode eller en egnethetsprøve. For yrker hvor det er krav om særlig kjennskap til nasjonal rett og yrket består i vesentlig grad av å gi råd og veiledning om nasjonal rett, kan ansvarlig myndighet kreve at yrkesutøver enten gjennomfører en prøveperiode eller en egnethetsprøve. I de tilfellene yrkesutøver kun har kursbevis og hvor yrket krever minst tre års høyere utdanning, kan ansvarlig myndighet pålegge at yrkesutøver må gjennomføre både en prøveperiode og egnethetsprøve.

I forskrift 6. desember 2011 nr. 1360 om administrative ordninger på arbeidsmiljølovens område (forskrift om administrative ordninger) § 9 tredje ledd er det sagt at søkere skal avlegge egnethetsprøve dersom opplæringen er av en vesentlig annen art enn det som er kravet i Norge. Yrkesutøvere har ingen valgmulighet mellom en prøveperiode eller egnethetstest. Dette vil gjelde yrkesutøvere som ønsker godkjenning for å kunne utøve yrket som dykker i Norge.

I vurderingen av om yrkesutøver skal avlegge prøveperiode eller egnethetsprøve, skal alle yrkeskvalifikasjoner som yrkesutøver har tilegnet seg og dokumentert livslang læring tas med. Henvisningen til livslang læring er nytt. Livslang læring¹³ er læring gjennom livsløpet som resulterer i økt kunnskap, ferdigheter, kompetanse og kvalifikasjoner.

Dersom ansvarlig myndighet vurderer at yrkesutøver skal avlegge en prøveperiode eller en egnethetsprøve, skal ansvarlig myndighet begrunne vedtaket ovenfor yrkesutøver. Det er nå et krav om at yrkesutøver skal kunne gjennomføre egnethetsprøve senest seks måneder etter beslutning er tatt. Tidligere var det et krav at ansvarlig myndighet måtte gjøre dette i løpet av et år, men det er nå redusert til seks måneder.

6.1.4 Forslag

Hovedprinsippet om godkjenning etter denne ordningen reguleres i lov med hjemmel til departementet til å utarbeide forskrifter som nærmere regulerer de ulike vilkårene for ordningen, herunder utligningstiltak og unntak.

6.2 Godkjenning som følge av yrkeserfaring

6.2.1 Innledning

Direktiv 2005/36/EF videreførte i stor grad prinsippet i direktiv 1999/42/EF. Godkjenning som følge av yrkeserfaring omfattes av artikkel 16-19 i direktiv 2005/36/EF. Det er ingen endringer i reglene som følge av direktiv 2013/55/EU.

Prinsippet er at yrkesutøver skal godkjennes dersom vedkommende har utøvd virksomheten som selvstendig næringsdrivende eller leder av et foretak sammenhengende i et visst antall år. Kravene til tiden for utøvelse av yrket forkortes i de tilfellene yrkesutøver har gjennomgått relevant utdanning. Utdanningen skal være dokumentert ved attestert bevis fra opprinnelseslandet eller av en yrkesorganisasjon som har vurdert den som fullgod, jf. artikkel 17 til 19 i direktivet.

¹³ Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR)

Det er ikke mange regulerte yrker som omfattes av denne ordningen i Norge i dag. Det gjelder primært yrker innenfor elektrosektoren og heismontør, samt teknisk leder av kontrollorgan for periodisk kjøretøykontroll.

6.2.2 Forslag

Hovedprinsippet om godkjenning etter denne ordningen reguleres i lov, med hjemmel til departementet til å utarbeide forskrifter om automatisk godkjenning som følge av yrkeserfaring.

6.3 Godkjenning som følge av samordning av minstekrav for utdanning

6.3.1 Innledning

Kapittel III i direktiv 2005/36/EF videreførte 12 tidligere direktiver om samordning av minstekrav for utdanning. Det gjelder yrkene lege, sykepleier, tannlege, veterinær, jordmor, provisorfarmasøyt og arkitekt.

Direktiv 2013/55/EU endrer reglene noe når det gjelder krav til utdanningenes lengde og krav til innhold i utdanningene.

6.3.2 Fremme faglig utvikling – arkitekt

Det er viktig at yrkesutøver som omfattes av de harmoniserte minimumskravene til utdanning holder seg faglig oppdatert. I direktiv 2013/55/EU er artikkel 22 i direktiv 2005/36/EF endret ved at medlemsstatene skal fremme faglig utvikling for å sikre at yrkesutøvere som omfattes av minimumskravene kan oppdatere sine kunnskaper, ferdigheter og kompetanse for å opprettholde en sikker og effektiv utøvelse av yrket.

I fortalen til direktivet står det at det er viktig å motivere til ytterligere styrking av den løpende faglige utviklingen. Den faglige utviklingen bør omfatte teknisk, vitenskapelig, lovgivningsmessig og etisk utvikling og bør motivere yrkesutøvere til å delta i livslang læring som er relevant for yrket. Arkitekt er ikke et regulert yrke i Norge, men departementet mener at det er viktig å lovfeste prinsippet om løpende faglig utvikling.

6.3.3 Endringer i utdanningskrav etter direktiv 2013/55/EU

Direktiv 2013/55/EU endret minimumskravene for arkitektutdanningen.

Det er tre læresteder som tilbyr arkitektutdanning i Norge; Norges tekniske-naturvitenskapelige universitet, Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo og Bergen arkitektthøgskole. Utdanningene ved disse lærestedene tilfredsstiller direktivets krav. Personer med utdanning fra disse lærestedene vil dermed kunne få sine yrkeskvalifikasjoner automatisk godkjent i annen EØS-stat.

Direktiv 2013/55/EU har endret kravet til utdanningens lengde. Den kan enten tilsvare fem år på universitet eller tilsvarende, eller fire år på universitet eller tilsvarende og to års praksis. Utdanningsinstitusjonene i Norge tilbyr fem års utdanning eller lengre og tilfredsstiller derfor endringen i direktivet.

6.3.4 Forslag

Kunnskapsdepartementet vurderer at det ikke er nødvendig å ta inn endringene i minimumskravene som følger av direktiv 2013/55/EU. Utdanningsinstitusjonene har et særskilt ansvar å sørge for at krav til utdanningens lengde og innhold er i henhold til bestemmelsene i direktivet.

Etter universitets- og høyskoleloven § 1-3 bokstav i, skal universiteter og høyskoler arbeide for å fremme lovens formål ved å tilby etter- og videreutdanning innenfor institusjonens virkeområde. Departementet anser at kravet om faglig utvikling allerede er gjennomført i norsk lovgivning, men at vi likevel foreslår å lovfeste regelen for sikre en enhetlig gjennomføring av direktivet. Kravet til faglig utvikling i direktivet gjelder kun de harmoniserte utdanningene, og siden arkitekt ikke er et regulert yrke i Norge er det hensiktsmessig å gjennomføre direktivets bestemmelser om faglig utvikling i den horisontale loven for å sikre at arkitekter også omfattes av kravet.

6.4 Godkjenning som følge av felles opplæringsprinsipper

6.4.1 Innledning

Ordningen om felles opplæringsprinsipper erstatter ordningen med felles plattformer i artikkel 15 i direktiv 2005/36/EF. Artikkel 15 ble opphevet ved direktiv 2013/55/EU. Bakgrunnen for opphevelsen av artikkel 15 var at ingen medlemsland fremmet forslag til felles plattformer, og Europakommisjonen mente derfor at ordningen ble for vanskelig å administrere. Det ble derfor innført en ny ordning med felles opplæringsprinsipper, herunder felles opplæringsrammer eller felles opplæringsprøve i EØS i direktiv 2013/55/EU. Ordningen er regulert i artikkel 49a og 49b. Europakommisjonen har foreløpig ikke utarbeidet gjennomføringsforordninger for disse ordningene.

6.4.2 Utvikling av felles opplæringsprinsipper

Europakommisjonen har fått delegert myndighet til å utarbeide rettsakter som skal gi nærmere regler om felles opplæringsprinsipper. Det er flere organisasjoner i EU som har uttrykt ønske om at det skal utarbeides slike regler, men på nåværende tidspunkt er det ikke utarbeidet noen felles opplæringsprinsipper.

Europakommisjonen har uttalt at prosessen med å starte et arbeid med felles opplæringsprinsipper bør starte hos de enkelte organisasjonene på europeisk nivå, samt nasjonale organisasjoner eller ansvarlige myndigheter fra minst en tredjedel av medlemsstatene. En slik tilnærming skal sikre at forslagene reflekterer et faktisk behov blant organisasjonene slik at det foreslåtte yrket kan dra nytte av et fellesopplæringsprinsipp. EØS-statene kan foreslå yrker som oppfyller vilkårene i direktivets artikkel 49a og 49b.

Enkelte organisasjoner i EU om har vist interesse for ordningen og meldt dette inn til Europakommisjonen, blant annet for yrkene ingeniør, landskapsarkitekt, fjellfører og tannpleier.

Europakommisjonen har startet et arbeid med å vurdere en eventuell utvikling av felles opplæringsprøver for skiinstruktører, herunder en kartlegging av kvalifikasjonskrav og utdanningsnivå i de enkelte medlemslandene. Dette arbeidet vil bygge på en Memorandum of Understanding (MoU) som enkelte medlemsland har inngått for skiinstruktører.

Det er viktig å presisere at felles opplæringsprinsipper ikke erstatter strukturen og innholdet i norsk utdanning.

6.4.3 Forslag

Departementet foreslår at prinsippet om felles opplæringsrammer og opplæringsprøve lovfestes, og at departementet gis hjemmel til å utarbeide forskrifter som skal ta inn kommisjonsrettsaktene som gir nærmere bestemmelser om ordningen når disse er utarbeidet av Europakommisjonen.

6.5 Krav til dokumentasjon

6.5.1 Innledning

Dokumentasjonskrav ved søknad om etablering er regulert i artikkel 50 i direktiv 2005/36/EF. Ansvarlig myndighet kan kreve at yrkesutøver fremlegger dokumentasjon ved søknad om etablering. Ansvarlig myndighet kan blant annet kreve bevis på identitet, bekreftelse på yrkeserfaring, vandelsattest, forsikringspoliser med mer. For en uttømmende liste, vises det til vedlegg VII i direktiv 2005/36/EF.

I direktiv 2013/55/EU er artikkel 50 endret noe ved at ansvarlig myndighet i de tilfellene det foreligger rimelig tvil også kan kreve at hjemstaten bekrefter at yrkesutøveren ikke har mistet retten til å utøve yrket i hjemstaten som følge av embetsforseelse eller domfellelse for lovbrudd. Slik utveksling skal foregå via IMI.

6.5.2 Dokumentasjonskrav

I utgangspunktet kan yrkesutøver levere vanlige kopier, men dersom det foreligger rimelig tvil kan ansvarlig myndighet kreve at hjemstaten bekrefter ektheten av attest og diplom som er utstedt i staten. Europakommisjonen har uttalt at ansvarlig myndighet ikke kan kreve at yrkesutøver leverer originaldokumenter, men den kan kreve bekreftede kopier av de viktigste dokumentene som dokumenterer yrkesutøvers yrkeskvalifikasjoner og erfaring.

Videre kan ikke ansvarlig myndighet kreve oversettelser av alle dokumentene med mindre det er klart nødvendig for å behandle søknaden om godkjenning. Det kan kun stilles krav om oversettelse av de viktigste dokumentene. Det er ikke anledning til å kreve oversettelse av identifikasjonspapirer.

Videre har Europakommisjonen uttalt at ansvarlig myndighet ikke kan be om bekreftede kopier og eller bekreftelse på ekthet på rutinebasis, men bare i tilfeller der det er konkrete holdepunkter og mistanker om at en yrkesutøver ikke innehar kvalifikasjonen det søkes godkjenning om.

Ansvarlig myndighet kan i de tilfellene det foreligger rimelig tvil kreve at hjemstaten bekrefter at yrkesutøveren ikke har mistet retten til å utøve yrket i hjemstaten som følge av embetsforseelse eller domfellelse for lovbrudd. Slik utveksling skal foregå via IMI og kan foregå uten hensyn til den lovbestemte taushetsplikten.

6.5.3 Forslag

Departementet foreslår at hovedregelen lovfestes, mens de detaljerte bestemmelsene som gjelder kontakt med ansvarlige myndigheter i hjemstaten reguleres i forskrift.

6.6 Generelle saksbehandlingsfrister

6.6.1 Innledning

Saksbehandlingsfrister ved søknad om etablering er regulert i artikkel 51 i direktiv 2005/36/EF. Det er ingen endringer i direktiv 2013/55/EU. Ansvarlig myndighet skal innen en måned bekrefte at søknad er mottatt, og når søknaden er komplett skal søknaden behandles innen tre måneder. Yrkesutøver har klagerett på vedtaket, samt klagerett på manglende fattet vedtak.

6.6.2 Forslag

Departementet foreslår at hele bestemmelsen lovfestes. Bakgrunnen for dette er at saksbehandlingsfristene burde fremgå av lov fordi de er relativt korte, og fordi brudd på fristene gir yrkesutøver en utvidet klagerett etter forvaltningsloven. Forvaltningsloven forutsetter at det er fattet et enkeltvedtak, men i denne bestemmelsen gis yrkesutøver klagerett på manglende fattet vedtak.

6.7 Bruk av yrkestittel

6.7.1 Innledning

Bruk av yrkestittel er regulert i artikkel 52 i direktiv 2005/36/EF. Det er ingen endringer i direktiv 2013/55/EU som får anvendelse for Norge. Bestemmelsen fastslår at yrkesutøvere som er godkjent etter direktivet skal bruke den yrkestittel og eventuelle forkortelser som gjelder i Norge. Dette gjelder bare i de tilfeller der yrkesutøver har fått godkjenning etter etablering.

6.7.2 Forslag

Departementet foreslår at hele bestemmelsen om yrkestittel lovfestes. Det følger ingen unntak eller utfyllende bestemmelser. Det er derfor mest hensiktsmessig at prinsippet lovfestes.

7 Europeisk profesjonskort

7.1 Innledning

Bestemmelsene om profesjonskort er nytt og gjelder for både midlertidig tjenesteytelse og etablering. Bestemmelsene om profesjonskort er regulert i artikkel 4a til 4e i direktiv 2013/55/EU.

Europakommisjonen utarbeidet en rettsakt om profesjonskort og varslingsmekanismer (kommisjonsgjennomføringsforordning) som ble vedtatt 24. juni 2015¹⁴. Ved utsendelsen av dette høringsforslaget har rettsakten ikke blitt tatt inn i EØS-avtalen. Rettsakten kan ikke tas inn før direktiv 2013/55/EU er tatt inn i EØS-avtalen. Departementet antar at dette vil skje primo 2016. Ordningen med profesjonskort vil derfor starte senere i EØS/EFTA-landene enn for resten av EU, der borgerne kan søke om profesjonskort fra 18. januar 2016.

Når det gjelder profesjonskort for borgere fra Sveits vises det til omtale under punkt 4.1.2.

7.2 Kriterier og berørte yrker

I lovforslaget benyttes profesjonskort som kortbetegnelse for europeisk profesjonskort. Ansvarlig myndighet skal ved søknad utstede et profesjonskort. Ansvarlig myndighet i hjemstaten skal utstede eventuelle støtteerklæringer etter direktivet, dette kan for eksempel være bekreftelse på at yrkesutøver er lovlig etablert jf. artikkel 7 nr. 2 bokstav b. Profesjonskortet er et elektronisk sertifikat som bekrefter yrkesutøvers yrkeskvalifikasjoner og som behandles via IMI. Yrkesutøver må opprette en profil i IMI-databasen samt laste opp all nødvendig dokumentasjon. Ansvarlig myndighet vil bli underlagt flere saksbehandlingsregler- og frister, herunder veiledning, verifisering og oppdatering av IMI-databasen. Det gis videre adgang til å klage på manglende fattet vedtak. Profesjonskortet gir ingen automatisk rett til å utøve et regulert yrke.

I følge kommisjonsgjennomføringsforordning om profesjonskort og varslingsmekanismer er følgende yrker omfattet av ordningen med profesjonskort:

- eiendomsmegler
- fjellfører
- sykepleier med ansvar for alminnelig sykepleie
- provisorfarmasøyt
- fysioterapeut

Departementet gjør oppmerksom på at profesjonskort for yrkene sykepleier med ansvar for alminnelig sykepleie, provisorfarmasøyt og fysioterapeut, skal reguleres i forskrift til helsepersonelloven.

Europakommisjonen vurderer å innføre profesjonskort for bl.a. yrkene lege, ingeniør og spesialsykepleier på et senere tidspunkt.

7.3 Ansvarlig myndighet

Det vil utpekes flere ansvarlige myndigheter som skal utstede profesjonskort i Norge, og de vil få tildelt oppgaver som vil høre inn under deres ansvarsområde. Departementet vil peke ut hvilket organ som skal være ansvarlig myndighet for de ikke-regulerte yrkene, i første fase fjellfører.

¹⁴ Rettsakten er tilgjengelig på alle offisielle EU-språk på følgende lenke: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:JOL_2015_159_R_0003

7.4 Profesjonskort for midlertidig tjenesteytelse som ikke er omfattet av forhåndsgodkjenning

Ansvarlig myndighet skal kontrollere søknaden og alle vedlagte dokumenter i IMI og utstede profesjonskort innen tre uker. Med kontrollere menes her at ansvarlig myndighet sjekker at alle de nødvendige dokumentene er levert. Fristen begynner å løpe fra søknaden er komplett, eller en uke etter at ansvarlig myndighet har mottatt søknaden. Når søknaden er ferdigbehandlet skal ansvarlig myndighet umiddelbart sende profesjonskortet via IMI til ansvarlig myndighet i vertsstaten samtidig som ansvarlig myndighet informerer yrkesutøver at profesjonskort er utstedt. Profesjonskortet er gyldig i 18 måneder. Yrkesutøver kan sende klage til ansvarlig myndighet hvis de ikke usteder profesjonskort innen de oppgitte tidsfristene. Innehaver av et profesjonskort kan også søke om forlengelse. Dersom det ikke har skjedd endringer i yrkesutøvers situasjon siden sist vedkommende søkte om profesjonskort, kan ansvarlig myndighet forlenge gyldigheten av profesjonskortet.

7.5 Profesjonskort for etablering og midlertidig tjenesteytelse som krever forhåndsgodkjenning

Ansvarlig myndighet skal verifisere alle vedlagte dokumenter i IMI og utstede profesjonskort innen en måned. Fristen begynner å løpe fra søknaden er komplett, eller en uke etter at ansvarlig myndighet har mottatt søknaden. Med verifisering menes her at ansvarlig myndighet skal sjekke dokumentenes ekthet og gyldighet. Det kan blant annet innebære at ansvarlig myndighet tar kontakt med lærestedet eller organisasjonen som har utstedt kvalifikasjonen. Når søknaden er ferdigbehandlet skal ansvarlig myndighet umiddelbart sende profesjonskortet via IMI til ansvarlig myndighet i vertsstaten samtidig som ansvarlig myndighet informerer yrkesutøver at profesjonskort er utstedt.

Hvis yrkesutøver søker om profesjonskort basert på yrkeserfaring, automatisk godkjenning eller etter felles opplæringsprinsipper, kan ansvarlig myndighet overskride fristene oppgitt i avsnittet foran. Dette gjelder bare i de tilfeller hvor det foreligger rimelig tvil. Ansvarlig myndighet kan i slike tilfeller kreve tilleggsinformasjon eller bekreftede kopier av hjemstaten. Hjemstaten skal sende forespurt dokumentasjon innen to uker etter at forespørselen ble registrert.

I tilfeller som kan ha konsekvenser for offentlig helse eller sikkerhet, skal ansvarlig myndighet avgjøre om yrkesutøver skal gjennomføre utligningstiltak innen to måneder etter at søknaden er mottatt. Dersom det foreligger rimelig tvil, kan ansvarlig myndighet kreve tilleggsinformasjon eller bekreftede kopier av hjemstaten. Hjemstaten skal sende forespurt dokumentasjon innen to uker etter at forespørselen ble registrert.

Dersom ansvarlig myndighet ikke mottar den forespurte dokumentasjonen som er nødvendig for å kunne vurdere søknaden, og det er rimelig berettiget, kan ansvarlig myndighet avslå søknad om profesjonskort.

Dersom ansvarlig myndighet ikke utsteder profesjonskort eller vurderer utligningstiltak etter de oppgitte fristene, vil profesjonskort utstedes automatisk via IMI. Ansvarlig myndighet kan få fristforlengelse én gang på to uker, men det må begrunnes ut fra hensyn til offentlig helse og pasientsikkerhet. Yrkesutøver skal bli informert dersom fristen skal forlenges.

Profesjonskort vil i utgangspunktet ikke resultere i at yrkesutøver kan utøve yrket med en gang. Dersom yrket er regulert må yrkesutøver fortsatt søke om godkjenning. For midlertidig

tjenesteytelse vil situasjonen være annerledes, her vil søknad om profesjonskort og melding om midlertidig tjenesteytelse for vertsstaten anses for å være samme prosess og må behandles samtidig. Profesjonskort kan derfor sees på som en søknad om godkjenning eller melding om å utøve yrket midlertidig.

Yrkesutøver kan sende klage til ansvarlig myndighet hvis de ikke usteder profesjonskort innen de oppgitte tidsfristene.

7.6 Forslag

Departementet foreslår at prinsippet om profesjonskort samt noen saksbehandlingsfrister og klagerett lovfestes. De detaljerte bestemmelsene om hvilke yrker som er berørt av ordningen samt utstedelse, saksbehandling og saksbehandlingsfrister reguleres i forskrift.

Siden offentlige myndigheter kan skifte navn, er det en fordel at ansvarlige myndigheter ikke blir nevnt ved navn i verken lov eller forskrift.

Når det gjelder reglene om klageadgang foreslår departementet at den ansvarlige myndigheten som utstedte profesjonskortet er klagens førstestans, og at forvaltningslovens regler om klageadgang ellers følges.

Videre foreslår departementet at selve kommisjonsgjennomføringsforordningen tas inn som et vedlegg til forskriften.

8 Delvis adgang

8.1 Innledning

Bestemmelsen om delvis adgang er nytt og er regulert i artikkel 4f i direktiv 2013/55/EU. Endringen stadfester praksis fra EU-domstolen¹⁵. Ansvarlig myndighet skal vurdere hvorvidt yrkesutøver kan gis delvis adgang til et yrke.

Formålet med bestemmelsen er å legge til rette for at yrkesutøvere kan utøve et yrke de er fullt ut kvalifisert til å utøve i hjemstaten uten å måtte ta hele utdanningen på nytt i Norge. Det er samfunnsøkonomisk lite hensiktsmessig at utenlandske yrkeskvalifikasjoner ikke kan bli benyttet i Norge, og det er kostnadskrevende å fullføre utligningstiltak eller ny utdanning.

Retten til delvis adgang gjelder ikke hvor yrket faller inn under automatisk godkjenning, herunder yrker som har harmonisert utdanning og godkjenning av yrkeserfaring. Det er viktig å presisere at dersom yrkesutøver ikke tilfredsstiller kravene til automatisk godkjenning og da skal vurderes etter den generelle ordningen, vil søker kunne få delvis adgang til et yrke under gitte forutsetninger.

8.2 Delvis adgang til et yrke

Hovedregelen er at ansvarlig myndighet kan gi yrkesutøver delvis adgang til et yrke. For at yrkesutøver skal få delvis adgang, må vedkommende oppfylle følgende tre kumulative vilkår:

- Yrkesutøver må være fullt ut kvalifisert til å utøve yrket i hjemstaten.

¹⁵ Se for eksempel C-330/03 og C-575/11.

- Forskjellen mellom yrkesutøvers kvalifikasjoner og de kvalifikasjoner som kreves i Norge er så store at yrkesutøver må ta hele utdanningen på nytt.
- Yrkesaktiviteten kan skilles ut fra andre aktiviteter som hører inn under det regulerte yrket i Norge.

Det er viktig å presisere at ansvarlig myndighet skal gi delvis adgang dersom de ovennevnte vilkårene er oppfylt. Det er i slike tilfeller ikke tillatt å kreve utligningstiltak.

Europakommisjonen har uttalt at vertsstaten skal vurdere delvis adgang i de tilfellene hvor yrkesutøver ikke oppfyller vilkårene til å utøve yrket etter den generelle ordningen. Med dette menes at yrkesutøver ikke må søke om delvis adgang dersom søknaden om midlertidig tjenesteytelse eller etablering blir avslått. Ansvarlig myndighet skal først vurdere hvorvidt yrkesutøver tilfredsstiller kravene til godkjenning med eller uten utligningstiltak. Dersom yrkesutøver ikke får godkjenning, skal ansvarlig myndighet vurdere om yrkesutøver oppfyller vilkårene for delvis adgang. Med denne uttalelsen pålegges vertsstaten en plikt til å vurdere delvis adgang i tilfeller hvor yrkesutøver har fått avslag etter den generelle ordningen.

Resultatet av vurderingen kan da føre til følgende vedtak:

- Full adgang til yrket uten utligningstiltak
- Full adgang til yrket med utligningstiltak
- Delvis adgang til yrket uten utligningstiltak
- Delvis adgang til yrket med utligningstiltak

Europakommisjonen har gitt eksempler på tilfeller hvor det kan gis delvis adgang. Et eksempel er en ingeniør med spesialisering innenfor vannbygging og hvor denne yrkesutøveren reiser til en stat hvor ingeniører også er kvalifisert til å arbeide med veier, vannkanaler og skipshavner. I slike tilfeller kan ansvarlig myndighet vurdere å gi delvis adgang til yrket, men da bare innenfor feltet vannbygging. Et annet eksempel er lærer på videregående skoles nivå hvor kvalifikasjonskravet i hjemstaten er spesialisering i ett fag, men hvor vertsstaten har krav til spesialisering i to fag. Da skal vertsstaten vurdere å gi delvis adgang til søker til det faget personen er kvalifisert til å utøve.

Dersom yrkesutøver har fått delvis adgang til yrket, skal yrkesaktiviteten bli utøvet i tråd med den yrkestittelen som ble gitt i hjemstaten. Yrkesutøvere som har fått delvis adgang, skal tydeliggjøre omfanget av vedkommendes yrkeskvalifikasjon ovenfor tjenestemottakere.

8.3 Unntak fra delvis adgang

Selv om de ovennevnte vilkårene for delvis adgang er oppfylt, kan ansvarlig myndighet likevel avvise søknad om delvis adgang til et yrke. Retten til delvis adgang gjelder ikke i tilfeller som har konsekvenser for pasientsikkerhet. Til slutt kan avvisning være berettiget hvis det foreligger tvingende allmenne hensyn¹⁶.

Utgangspunktet er at alle medlemsland skal følge bestemmelsene gitt i EØS-avtalen og forskjellige direktiver. Det er likevel rom for unntak dersom det foreligger tvingende allmenne hensyn. Tvingende allmenne hensyn er en vid betegnelse på en rekke hensyn som kan påberopes for å unnta særskilte bestemmelser i EØS-avtalen eller direktiver. Noen hensyn er traktatfestet og da vil det være enklere for en medlemsstat å begrunne unntaket. Det er også

¹⁶ Se EØS-rett 3. utgave av Fredrik Sejersted, Finn Arnesen, Ole-Andreas Rognstad og Olav Kolstad.

hensyn som er ulovfestet eller kodifisert ved rettspraksis av EU-domstolen, og disse hensynene er vanskeligere å påberope fordi de ikke alltid er like entydig.

Tvingende allmenne hensyn kan være svært forskjellige, og hvilke hensyn en medlemsstat kan påberope seg kommer an på hvilken bestemmelse som vil være gjeldende. Unntaket kan for eksempel begrunnes i orden og sikkerhet, vernet om menneskers og dyrs liv og helse, nasjonale skatter av kunstnerisk, historisk eller arkeologisk verdi, hensyn til forbrukervern, god forretningsskikk, miljøhensyn, arbeidsmiljøhensyn, kultur og trafiksikkerhet for å nevne noen.

Dersom en medlemsstat skal unnta en bestemmelse i EØS-avtalen eller et direktiv må unntaket begrunnes med tvingende allmenne hensyn og resultatet, altså forskjellsbehandlingen, må ikke være vilkårlig, men objektivt begrunnet. Det er et krav til en proporsjonalitetsvurdering.

8.4 Forslag

Bestemmelsen om delvis adgang gjelder både for midlertidig tjenesteytelse og ved etablering. Kunnskapsdepartementet foreslår at det gis forskriftshjemmel til å utarbeide nærmere retningslinjer for vurdering av delvis adgang i loven, både under kapittel 2 om midlertidig tjenesteytelse og kapittel 3 om etablering.

Bestemmelsen i artikkel 4f er gjengitt i sin helhet i forskriften, men bestemmelsen er delt opp slik at bestemmelsene som kun gjelder delvis adgang ved midlertidig tjenesteytelse er hjemlet i kapittelet om midlertidig tjenesteytelse, mens bestemmelsene som kun gjelder delvis adgang ved etablering er hjemlet i kapittelet om etablering.

9 Saksbehandlingsregler

9.1 Språkkunnskaper

Krav til språkkunnskaper er regulert i artikkel 53 i direktiv 2005/36/EF. Artikkel 53 er endret i direktiv 2013/55/EU for å presisere reglene om språkkunnskaper. Det som er nytt er at det klargjøres at myndighetene i gitte tilfeller kan kreve at yrkesutøver innehar nødvendige språkkunnskaper. Kontrollen skal som før foretas etter at søknad om godkjenning er vurdert. Det vil si at myndighetene kan gi en godkjenning, men at yrkesutøveren ikke kan starte i yrket før nødvendige språkkunnskaper er tilegnet.

I artikkelen står det at det kun kan kreves nødvendige språkkunnskaper i ett av statens offisielle språk forutsatt at dette også er Unionens offisielle språk. I Norge vil det da kunne være aktuelt å kreve kunnskaper i norsk, men ikke anerkjente regions- eller minoritetsspråk (samisk, kvensk, romanes og romani). Dokumentasjon på språkkunnskaper kan være Norskprøve trinn 1, 2 eller 3, Bergenstesten eller en utdanning fra utlandet som har en spesialisering innenfor det norske språk. Det kan også være dokumentasjon på gjennomført språkkurs ved en språkskole, som for eksempel Berlitz. Språkkravet må være proporsjonalt i forhold til det yrket som utøves.

På et møte for koordinatorgruppen stilte Belgia spørsmål til Europakommisjonen om språket flamsk kunne kreves. Dette fordi Belgia er trespråklig med tysk, fransk og flamsk.

Europakommisjonen presiserte at flamsk ikke er et offisielt EU-språk, kun tysk og fransk. Det betyr at belgiske myndigheter kun kan kreve at yrkesutøvere har nødvendige språkkunnskaper i tysk eller fransk, ikke flamsk.

Språkkontroll kan kreves ved utøvelse av yrker dersom det foreligger rimelig tvil hvorvidt språkkunnskapene er tilstrekkelige for å kunne utøve yrket i Norge. Språkkontrollene skal være proporsjonale i forhold til den aktiviteten som skal utføres.

9.2 Akademisk tittel

Bruk av akademisk tittel er regulert i artikkel 54 i direktiv 2005/36/EF. Det er ingen endringer i direktiv 2013/55/EU. Hovedregelen er at yrkesutøver som er godkjent etter direktivet skal ha rett til å benytte hjemstatens akademiske tittel. Hvis den akademiske tittelen på hjemstatens språk kan forveksles med en tittel hvor det kreves en tilleggsutdanning som yrkesutøveren ikke har, kan ansvarlig myndighet kreve at yrkesutøver benytter akademisk tittel fra hjemstaten i en form som gjør at titlene ikke forveksles med norske titler. Dette gjelder ved midlertidig tjenesteytelse og etablering.

Et eksempel på en mulig forveksling er gamle, nederlandske grader. På 90-tallet kunne en person studere fire år og oppnå kvalifikasjonen ”doctoraal” eller ”doctorandus” innenfor mange ulike fagområder. Dette er verken en doktorgradsutdanning (ph.d.) eller en legeutdanning innenfor medisin. En slik tittel kan være misvisende og ansvarlig myndighet kan i slike tilfeller pålegge at yrkesutøver benytter en annen tittel som ikke forveksles med eksisterende titler i Norge.

Universitets- og høyskoleloven regulerer bruk av akademisk tittel, for eksempel cand. mag. og dr. juris. Slike titler må ikke forveksles med bruk av akademisk tittel i direktivets forstand. Forslaget til lov og forskrift har ingen betydning for de akademiske titlene i universitets- og høyskoleloven. Det er Kunnskapsdepartementet som forvalter regelverket knyttet til beskyttede gradstitler.

9.3 Elektronisk søknad

Bruk av elektronisk søknad er nytt og reguleres i artikkel 57a i direktiv 2013/55/EU. Bestemmelsen slår fast at yrkesutøvere skal kunne søke om godkjenning gjennom en elektronisk søknad hos kontaktpunktet for tjenstedirektivet (Single Point of Contact) eller hos den ansvarlige myndighet. Bestemmelsen presiserer at bruk av elektronisk søknad ikke hindrer ansvarlige myndigheter om å kreve bekreftede kopier hvis det foreligger rimelig tvil. Der det er mulig, skal kontaktpunktet eller ansvarlige myndigheter tillate bruk av elektroniske signaturer. Bruk av elektronisk søknad gjelder ikke ved prøveperiode eller egnethetsprøve.

Det følger ikke av direktivet, men det forutsettes at yrkesutøver kan reservere seg mot elektronisk søknad dersom vedkommende ønsker det. Yrkesutøver må i slike tilfeller følge de retningslinjer som fremgår av e-Forvaltningsforskriften¹⁷.

¹⁷ Forskrift 25. juni 2004 nr. 988 om elektronisk kommunikasjon med og i forvaltningen § 9.

9.4 Forslag

Departementet foreslår at prinsippet om krav til nødvendige språkkunnskaper lovfestes, mens bestemmelsene om språkkontroll herunder når språkkontroll kan kreves, hvilke typer yrker som er omfattet og krav til proporsjonalitet reguleres i forskrift.

Departementet foreslår at hovedregelen om bruk av akademisk tittel lovfestes, mens bestemmelsene som gjelder hvordan tittelen skal skrives og om den kan forveksles med en norsk akademisk tittel som ikke har samme innhold, reguleres i forskrift.

Departementet foreslår at prinsippet om retten til elektronisk søknad lovfestes. Det er gitt forskriftshjemmel, men på nåværende tidspunkt er det ikke foreslått å ta inn bestemmelser i forskriften.

10 Administrative bestemmelser

10.1 Administrativt samarbeid

10.1.1 Innledning

Krav til administrativt samarbeid reguleres i artikkel 56 i direktiv 2005/36/EF. Bestemmelsen setter krav til at ansvarlige myndigheter i Norge skal samarbeide med andre ansvarlige myndigheter i EØS eller Sveits i forbindelse med godkjenning av yrkeskvalifikasjoner.

Ansvarlige myndigheter skal utveksle informasjon om disiplinære og strafferettslige sanksjoner som vil ha konsekvenser for utøvelsen av yrket. Dette gjelder uten hensyn til den lovbestemte taushetsplikten i forvaltningslovens § 13. Det er nytt i direktiv 2013/55/EU at ansvarlige myndigheter skal benytte IMI ved slik informasjonsutveksling.

10.1.2 Forslag

Departementet foreslår at bestemmelsen lovfestes, men det gis forskriftshjemmel til å utarbeide nærmere bestemmelser om administrativt samarbeid ved midlertidig tjenesteytelse og etablering.

10.2 Varslingsmekanismer

10.2.1 Innledning

Krav til varslingsmekanismer er nytt og er regulert i artikkel 56a i direktiv 2013/55/EU. Det er et krav etter direktivet at ansvarlig myndighet skal melde fra innen tre dager til samtlige EØS-stater dersom en yrkesutøver har fått begrenset eller forbudt retten til å utøve yrket, både midlertidig og permanent. Ansvarlig myndighet skal også melde fra til samtlige EØS-stater når det foreligger dom på bruk av falske vitnemål i forbindelse med søknad om godkjenning for yrker som omfattes av loven. Dette gjelder uansett yrke og er ikke begrenset til de yrkene som er nevnt i punkt 10.2.2.

Når det gjelder varslingsmekanismer overfor borgere og kvalifikasjoner fra Sveits vises det til omtale under punkt 4.1.2.

Europakommisjonen utarbeidet en rettsakt om profesjonskort og varslingsmekanismer (kommisjonsgjennomføringsforordning) som ble vedtatt 24. juni 2015¹⁸. Ved utsendelsen av dette høringsforslaget har rettsakten ikke blitt tatt inn i EØS-avtalen. Rettsakten kan ikke tas inn før direktiv 2013/55/EU er tatt inn i EØS-avtalen. Departementet antar at dette vil skje primo 2016. Ordningen med varslingsmekanismer vil derfor starte senere i EØS/EFTA-landene enn for resten av EU, der ansvarlige myndigheter kan sende varslinger via IMI fra 18. januar 2016.

10.2.2 Berørte yrker

Varslingsmekanismene omfatter yrker som gjelder utdanning av mindreårige, inkludert barnehage.

Departementet gjør oppmerksom på at varslingsmekanisme også gjelder for følgende yrker:

- allmennlege
- spesialistlege
- sykepleier med ansvar for alminnelig sykepleie
- tannlege
- spesialisttannlege
- veterinær
- jordmor
- provisorfarmasøyt
- yrker som har konsekvenser for pasientsikkerhet

Dette reguleres i forskrift til helsepersonelloven og dyrehelsepersonelloven.

10.2.3 Innholdet i varslingen

Varslingen skal skje via IMI, og ansvarlige myndigheter skal ved varslingen laste opp følgende dokumenter i IMI-databasen:

- identiteten til yrkesutøver som har fått begrenset eller forbudt retten til å utøve yrket,
- hvilket yrke det gjelder,
- hvilken myndighet som fattet vedtaket, og
- omfanget av vedtaket og hvilken periode vedtaket gjelder.

Hvis en yrkesutøver har mistet eller fått begrenset retten til å utøve et yrke, skal ansvarlig myndighet varsle alle EØS-stater innen tre dager. Europakommisjonen har uttalt at varslingen skal skje når dom er avsagt eller når en myndighet har fratatt yrkesutøver retten til å utøve yrket. Ved domsavsigelser og administrative vedtak er det henholdsvis en ankemulighet og en klagerett. Hvis det ikke er gitt oppsettende virkning skal varslingen skje med en gang dommen eller vedtaket er avsagt eller fattet for da har ikke yrkesutøver rett til å utøve yrket i påvente av anke eller endelig vedtak. Europakommisjonen har videre uttalt at ansvarlig myndighet skal varsle selv om dommen ikke er rettskraftig eller vedtaket overprøvd. Europakommisjonen legger til grunn at det således vil være flere varslinger i IMI-systemet på samme yrkesutøver. Den første varslingen vil skje når dom er avsagt eller vedtak truffet. Den andre varslingen vil skje når dom er rettskraftig og vedtak opprettholdt og den tredje varslingen vil skje når yrkesutøver har sonet ferdig dommen eller vedtaket opphører.

¹⁸ Rettsakten er tilgjengelig på alle offisielle EU-språk på følgende lenke: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:JOL_2015_159_R_0003

For tilfeller som gjelder domfellelse for bruk av falske vitnemål foreslår departementet at Politiet skal varsle den ansvarlige myndigheten som har anmeldt forholdet. Det er den ansvarlige myndigheten som har anmeldt forholdet som må varsle ansvarlige myndigheter i andre EØS-stater via IMI.

Yrkesutøvere som har fått begrenset eller forbudt retten til å utøve yrket, skal få skriftlig melding om dette fra ansvarlig myndighet, og yrkesutøver kan klage på denne tilbakemeldingen etter forvaltningslovens regler. Ansvarlig myndighet skal informere alle EØS-stater når en begrensning eller et forbud oppheves via IMI og innholdet i IMI skal fjernes innen tre dager.

Det forutsettes at slik informasjonsutveksling kan skje uten hinder for lovbestemt taushetsplikt. Det er mye som tyder på at informasjon om fratatt autorisasjon, bevilling, lisens eller godkjenning, eller domfellelse for falske dokumenter kan regnes som sensitiv informasjon, og da er det viktig at det er regler på plass som ikke hindrer at godkjenningsskontorene kan utveksle slik informasjon til godkjenningsskontor i andre EØS-stater.

10.2.4 Forslag

Departementet foreslår at prinsippet om varslingsplikt og bestemmelsene om saksbehandlingsfrister lovfestes. Videre er det presisert i loven at slik informasjonsutveksling ikke er til hinder for lovbestemt taushetsplikt. I utgangspunktet er varslingsmekanismer administrative regler som gjelder for myndighetene, men siden resultatet av varslingen vil ha betydning for den yrkesutøveren det gjelder tilsier det at reglene om varsling bør reguleres i lov.

Bestemmelsene om hvilke yrker som er omfattet av varslingsplikten, innholdet i varslingen og klageadgang reguleres i forskrift. Kravet til at politiet skal varsle ansvarlig myndighet vil gis i en ny bestemmelse i politiregisterforskriften¹⁹, se forslag i punkt 15.

Videre foreslår departementet at selve kommisjonsgjennomføringsforordningen tas inn som et vedlegg til forskriften.

10.3 Elektronisk informasjon og prosedyrer

10.3.1 Innledning

Krav til elektronisk informasjon er regulert i artikkel 57 i direktiv 2005/36/EF. Bestemmelsen er endret i direktiv 2013/55/EU. Det er et krav etter direktivet at en rekke opplysninger skal gjøres tilgjengelig elektronisk via kontaktpunktet for tjenstedirektivet (Point of Single Contact). Det skal også være mulig å søke godkjenning gjennom dette kontaktpunktet. Etter tjensteloven er Altinn kontaktpunkt for tjenstedirektivet i Norge.

10.3.2 Elektronisk informasjon

Kontaktpunktet skal ha følgende opplysninger tilgjengelig elektronisk:

- liste over regulerte yrker i Norge med ansvarlig myndighet

¹⁹ Forskrift 20. september 2013 nr. 1097 om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten

- liste over yrker hvor det kan utstedes europeisk profesjonskort
- liste over yrker hvor det kreves forhåndsgodkjenning for å yte tjenesten midlertidig
- liste over regulerte utdanninger
- krav og prosedyrer i forbindelse med godkjenning av yrkeskvalifikasjoner herunder oversikt over gebyr
- opplysninger om klageadgang

Informasjonen skal gis på en klar og tydelig måte og at informasjonen er tilgjengelig for yrkesutøver. Informasjonen skal holdes oppdatert. Europakommisjonen oppfordrer medlemslandene til å sørge for at informasjonen gis på andre EU-språk.

10.3.3 Forslag

Departementet foreslår at bestemmelsen lovfestes. Det er gitt forskriftshjemmel til å gi utfyllende bestemmelser i forskrift, men departementet har ikke behov for å forskriftsfeste ytterlige bestemmelser på nåværende tidspunkt. Forskriftshjemmelen er gitt fordi det er stor sannsynlighet for at det vil komme utfyllende bestemmelser fra Europakommisjonen på et senere tidspunkt.

10.4 Koordinator

10.4.1 Innledning

Det fremgår av artikkel 56 nr. 4 at hver EØS-stat skal utpeke en koordinator for direktivet. Ved gjennomføringen av direktiv 2005/36/EF ble det bestemt at Kunnskapsdepartementet skulle være koordinator for direktivet.

10.4.2 Koordinators oppgaver

Koordinators oppgaver er:

- å fremme ensartet gjennomføring av direktivet
- innhente alle relevante opplysninger for gjennomføring av direktivet
- behandle forslag om felles opplæringsrammer og felles opplæringsprøver
- utveksle informasjon om beste praksis for å optimalisere faglig utvikling
- utveksle informasjon om beste praksis om bruk av utligningstiltak

De fire siste strekpunktene er nytt i direktiv 2013/55/EU.

10.4.3 Forslag

Selv om det ikke er noen endringer foreslår departementet at koordinatorrollen lovfestes, og at oppgavene reguleres i forskrift. Siden det ikke eksplisitt fremgår av gjeldende rett at Kunnskapsdepartementet er koordinator, mener vi det er hensiktsmessig at det nå skjer en lovfesting av denne oppgaven.

10.5 Assistansesenter

10.5.1 Innledning

Krav til opprettelse av et assistansesenter er nytt og er regulert i artikkel 57b i direktiv 2013/55/EU. Assistansesenteret overtar funksjonene som var hos kontaktpunktet.

Assistansesenteret skal veilede yrkesutøvere og andre assistansesenter i EØS om innholdet i direktivet samt informere om norsk lovverk og regulerte yrker.

10.5.2 Assistansesenterets oppgaver

Assistansesenteret skal hjelpe yrkesutøvere i å utøve sine rettigheter etter direktivet, enten alene eller i samarbeid med andre assistansesenter eller kontaktpunkt etter tjenstedirektivet (Point of Single Contact), i Norge er dette Altinn²⁰.

Alle de ansvarlige myndighetene skal samarbeide med assistansesenteret og gi relevant informasjon om yrkesutøveren. Det er presisert at informasjonsutveksling kan foregå uten hensyn til den lovbestemt taushetsplikten. Bakgrunnen for dette er blant annet krav til varslingsmekanismer. Et assistansesenter kan også bli utpekt som et godkjenningsskontor og da er det viktig med en presisering i regelverket at taushetspliktreglene ikke er til hinder for utveksling av informasjon for yrkesutøvere som har mistet retten til å utøve yrket eller blitt domfelt for bruk av falske dokumenter.

10.5.3 Forslag

Departementet foreslår at bestemmelsen lovfestes. Departementet vil peke ut hvilket organ som skal være assistansesenter.

10.6 Statistikkrapportering

10.6.1 Innledning

Krav om statistikkrapportering reguleres i artikkel 60 i direktiv 2005/36/EF. Norge skal annethvert år sende en rapport til Europakommisjonen som blant annet skal inneholde statistikk om vedtak og en beskrivelse av problemer som yrkesutøver har opplevd som en følge av direktivet. Europakommisjonen forventer at statistikkrapporteringen skjer hvert år. Fra 18. januar 2016 skal denne rapporten også inneholde statistikk vedrørende delvis adgang til et yrke. For at Kunnskapsdepartementet som koordinator skal kunne oppfylle sine forpliktelser i henhold til direktivet er det nødvendig med klare hjemler for å kunne innhente statistikk på tvers av departementer og godkjenningsskontor.

10.6.2 Forslag

Departementet foreslår at krav om statistikkrapportering lovfestes, og at oppgavene reguleres ved forskrift. Det forutsettes av departementet gis hjemmel til å utarbeide retningslinjer eller utfyllende skriv om hva slags type statistikk som er nødvendig for rapporten.

10.7 Gjennomgang av regulerte yrker (Transparensøvelse)

10.7.1 Innledning

I følge artikkel 59 i direktiv 2013/55/EU skal Norge gjennomgå alle de regulerte yrkene i Norge og undersøke om reguleringen tilfredsstiller følgende prinsipper:

²⁰ <https://www.altinn.no/no/>

- Kravene er verken direkte eller indirekte diskriminerende på grunnlag av nasjonalitet eller oppholdssted
- Kravene er begrunnet i tvingende allmenne hensyn
- Kravene sikrer oppfyllelse av det tilsiktede mål og går ikke utover det som er nødvendig for å nå målet

Gjennomgangen skal skje i to faser og det skal utarbeides en rapport til hver av fasene. Hensikten med rapporten er at de andre EØS-statene skal kunne gi kommentarer til hvordan andre medlemsstater har foretatt reguleringen.

10.7.2 Forslag

Departementet foreslår at denne bestemmelsen ikke reguleres i verken lov eller forskrift.

11 Kommisjonsgjennomføringsforordning 2015/983 om prosedyre for utstedelse av europeisk profesjonskort og bruk av varslingsmekanisme til Europaparlaments- og Rådsdirektiv 2005/36/EF

11.1 Innledning

Europakommisjonen vedtok 24. juni 2015 en rettsakt om profesjonskort og varslingsmekanismer (Kommisjonsgjennomføringsforordning 2015/983 om prosedyre for utstedelse av europeisk profesjonskort og bruk av varslingsmekanisme til Europaparlaments- og Rådsdirektiv 2005/36/EF)²¹. Ved utsendelsen av dette høringsforslaget er rettsakten ennå ikke tatt inn i EØS-avtalen. Rettsakten vil ikke kunne tas inn i EØS-avtalen før direktiv 2013/55/EU er tatt inn, noe departementet antar vil skje primo 2016. Europakommisjonen har uttalt at det vil være en felles lansering for EØS/EFTA-landene for profesjonskort, varslingsmekanismer og bruk av IMI når rettsakten er tatt inn i EØS-avtalen. Ordningen vil derfor starte senere for Norge, Island og Liechtenstein enn for resten av EU. I EU kan borgerne søke om profesjonskort, samt at ansvarlige myndigheter skal benytte varslingsmekanismer fra 18. januar 2016. Sveits er ikke omfattet av ordningen.

11.2 Kommisjonsgjennomføringsforordning

Rettsakten utdyper artikkel 4a til 4e i direktiv 2013/55/EU. Det er krav til at landene skal utpeke ansvarlig myndighet for søknad og mottak av profesjonskort. Det er en rekke regler for hvordan søknaden om profesjonskort skal skje, selve behandlingen av søknaden for hjemstat og vertsstat, herunder prosedyrer i forbindelse med betaling av eventuelle gebyrer. Rettsakten inneholder en rekke tekniske regler for godkjenningsmyndighetene som ikke berører søker.

Søker vil kunne laste ned et skriftlig dokument som inneholder resultatet av søknad om profesjonskort. Det er krav til hva et slikt dokument skal inneholde av opplysninger, bl.a. skal det være en erklæring om at profesjonskortet ikke er en godkjenning for å praktisere yrket i vertsstaten.

²¹ Rettsakten er tilgjengelig på alle offisielle EU-språk på følgende lenke: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:JOL_2015_159_R_0003

Europakommisjonen skal utarbeide et elektronisk system som gjør det mulig for tredjeparter, som ikke har adgang til IMI, til å kontrollere gyldigheten og ektheten til profesjonskortet.

Rettsakten utdyper også artikkel 56a om varslingsmekanisme i direktivet.

11.3 Forslag

Departementet foreslår å legge ved selve rettsakten som et vedlegg til forskriften. Videre vil rettsakten omtales i egen bestemmelse i kap. 10 om avsluttende bestemmelser i forskriften. Dette for å sikre at rettsakten i sin helhet blir tatt inn i regelverket.

12 Økonomiske konsekvenser

12.1 Direktiv 2005/36/EF

I St.prp. nr. 29 (2007-2008) var vurderingen at direktivet ville få begrensede økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige, herunder de enkelte godkjenningsmyndigheter og departement. Videre at opprettelse av koordinator som er Kunnskapsdepartementet og kontaktpunkt som er Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) ikke ville få de store økonomiske konsekvenser. Direktivet forsterket forpliktelsene til et administrativt samarbeid mellom de ansvarlige myndighetene.

12.2 Direktiv 2013/55/EU

Direktiv 2013/55/EU setter krav til at administrativt samarbeid skal skje via IMI. Dette er et system som er opprettet og vedlikeholdes av EU. Det er ingen ekstra utgifter for statene å benytte dette.

Videre gir direktiv 2013/55/EU yrkesutøver en rett til å søke om godkjenning elektronisk enten direkte hos godkjenningsinstansen eller via et sentralt kontaktpunkt. Etablering av datasystemer som kan behandle en slik elektronisk søknad vil få økonomiske konsekvenser. Dette blir nærmere vurdert.

Det er også et krav om at informasjon om regulerte yrker og utdanninger med mer skal gjøres elektronisk tilgjengelig via tjenstedirektivets kontaktpunkt (Altinn). Litt avhengig av hvordan denne informasjonen teknisk skal gjøres tilgjengelig og hvem som skal ha ansvaret for den, vil dette få noe økonomiske konsekvenser.

Direktiv 2013/55/EU innfører varslingsmekanisme og mulighet til å søke om et europeisk profesjonskort. Dette skal gjøres via IMI. Europakommisjonen har et krav om at statene skal opprette en teknisk koordinator for disse ordningene. Videre må det opprettes et organ som kan utstede profesjonskort for yrker som ikke er regulert i Norge.

Dagens kontaktpunkt skal erstattes av et assistansesenter, men departementet anser at dette vil få mindre økonomiske konsekvenser.

Del III: Lovforslag og merknader til de enkelte bestemmelser

13 Merknader til de enkelte bestemmelser

Til § 1 – Lovens formål

Paragraf 1 slår fast at lovens formål er å gjøre det enklere for yrkesutøvere som er statsborgere av en EØS-stat eller Sveits å utøve det yrket de er kvalifisert for i hjemstaten. Videre at dette skal skje på lik linje med yrkesutøvere som har ervervet sine yrkeskvalifikasjoner i Norge. Bestemmelsen gjennomfører yrkeskvalifikasjonsdirektivets artikkel 1.

Til § 2 – Lovens virkeområde

Bestemmelsen gjennomfører artikkel 2 nr. 1 og 4 i direktivet. Loven gjelder for yrkesutøvere, både EØS-borgere og tredjelandsborgere, som har ervervet sine yrkeskvalifikasjoner i en annen EØS-stat eller Sveits og som ønsker å utøve sitt yrke i en annen medlemsstat. Det følger imidlertid en begrensning i forhold til statsborgerskap; en EØS-borger har en rett til å kunne utøve yrket, mens en tredjelandsborger har en rett til å få sin søknad vurdert. Det er ikke gitt at en tredjelandsborger skal få rett til å utøve yrket. Bestemmelsen gir departementet forskriftshjemmel til å utarbeide regler for yrkeskvalifikasjoner fra et tredjeland og tredjelandsborger.

Direktiv 2005/36/EF gjelder for borgere fra Sveits, dette følger av at direktivet er tatt inn i EFTA-avtalens vedlegg K. Praksis er at direktivene tas først inn i avtalen mellom Sveits og EU, deretter tas de inn i EFTA-avtalen. Som følge av folkeavstemmingen i Sveits februar 2014 hvor det ble flertall for å sette et tak på innvandringen fra EU og EFTA-statene, er prosessen med å ta inn direktiv 2013/55/EU satt på vent. Dette gjør at for borgere fra Sveits vil kun reglene fra direktiv 2005/36/EF gjelde. Ordningen med felles opplæringsrammer og prinsipper vil ikke gjelde. Videre vil krav til administrativt samarbeid gjennom IMI, Europeisk profesjonskort og varslingsmekanismer ikke gjelde i og med at Sveits ikke har tilgang til IMI. Men det betyr ikke at ansvarligmyndighet kan nekte å besvare henvendelser fra Sveits fordi disse ikke kommer via IMI, det er fortsatt en plikt å besvare henvendelser fra andre ansvarlige myndigheter etter artikkel 56

Selv om det er spesifisert i loven at det kun er de bestemmelser som gjennomfører direktiv 2005/36/EF som gjelder for Sveits, ser ikke departementet noe i veien for at ansvarlig myndighet i Norge selv kan bestemme at bestemmelser i moderniseringsdirektivet allikevel skal gjelde. Dette kan være å gi borgere fra Sveits delvis adgang til et yrke. Ansvarlig myndighet kan dog ikke benytte IMI for å få kontakt med ansvarlig myndighet i Sveits.

Loven gjelder ikke for yrker som omfattes av helsepersonelloven og dyrehelsepersonelloven. Godkjenning av disse yrkene reguleres av forskrift om autorisasjon, lisens og spesialistgodkjenning for helsepersonell med yrkeskvalifikasjoner fra andre EØS-land eller fra Sveits, og forskrift om rett til å arbeide som dyrehelsepersonell eller seminpersonell etter EØS-avtalen.

Loven gjelder ikke rett til å utøve yrker innen offentlig myndighetsutøvelse, slik som politi eller dommer. Videre gjelder den ikke for notarar.

Når det gjelder forholdet til andre EU-rettsakter følger det av prinsippet om *lex-specialis* at disse rettsaktene skal ha forrang i forhold til yrkeskvalifikasjonsdirektivet. Dette er derfor ikke tatt inn i loven. Direktiv 2005/36/EF dekker ikke yrker som er omfattet av særdirrektiver, for eksempel revisorer som er omfattet av direktiv 2006/43/EF, forsikringsmeglere som er omfattet av direktiv 2002/92/EF eller advokater²² som ønsker å utøve advokatvirksomhet under sitt hjemlands tittel som er dekket av direktiv 77/249/EØF og 98/5/EF. Videre omfattes de fleste sjøfartsyrkene av direktivene 2005/45/EF og 2008/106/EF. Luftfartsyrkene dekkes av andre direktiver slik som for eksempel 2006/23/EF for flyveledere og 91/670/EF for piloter. Felles for disse direktivene er at de vil ha forrang i forhold til direktiv 2005/36/EF.

Til § 3 – Definisjoner

Bokstav a, definerer lovregulert yrke som yrker hvor det stilles krav til kvalifikasjoner i lov eller forskrift for å kunne utøve yrket. Dette gjelder også for beskyttet yrkestittel. Kravene kan være direkte eller indirekte. EU-domstolen har i forskjellige dommer²³ uttalt at et yrke anses indirekte regulert der det er en indirekte lovmessig kontroll med retten til utøve yrket. Videre at for eksempel kollektive avtaler²⁴ mellom arbeidsmarkedets parter som ikke bare er bindende for de som har underskrevet avtalen, men også for tredjepersoner og således medfører rettsvirkning for denne. På den andre siden vil det ikke være indirekte lovregulert dersom arbeidsgivere i praksis kun velger personer med en spesiell utdanning for å utøve en spesiell aktivitet. EU-domstolen²⁵ har uttalt at spørsmål om hvorvidt et yrke er lovregulert avhenger av de rettslige forhold og ikke av arbeidsmarkedsforholdene i staten. Et regulert yrke vil være der det stilles krav til yrkesutøvers kvalifikasjoner, i motsetning til der det stilles krav til virksomhetens kvalifikasjoner.

Bokstav b, definerer yrkeskvalifikasjoner som kvalifikasjoner bekreftet ved et kvalifikasjonsbevis, et kursbevis og/eller yrkeserfaring. Yrkeskvalifikasjoner kan i enkelte tilfeller kun være yrkeserfaring. Dette er grunnen til at det i direktivet er nevnt bevis og/eller yrkeserfaring.

Bokstav c, definerer ansvarlig myndighet som myndigheter eller organer som er bemyndiget til å utstede eller motta kvalifikasjonsbevis og andre dokumenter eller opplysninger. Videre vil det være myndigheter eller organer som kan motta søknad eller fatte beslutning etter loven. Slike myndigheter vil som oftest omtales som godkjenningsskontor.

Bokstav d og e, definerer begrepet etableringsstat og vertsstat. Disse begrepene er ikke definert i direktivet men tas inn for å sikre riktig forståelse av begrepene.

Til § 4 – Prinsippet om fri ytelse av tjenester

Bestemmelsen fastslår prinsippet om at yrkesutøvere som er lovlig etablert i en annen EØS-stat eller Sveits og som har rett til å utøve et yrke der, har rett til å utøve samme yrket midlertidig i Norge.

²² Når det gjelder advokater vil disse kunne omfattes av direktiv 2005/36/EF hvis de ønsker å få en godkjenning etter direktivet. For revisjonstjenester som ikke omfattes av direktiv 2006/43/EF vil direktiv 2005/36/EF komme til anvendelse

²³ EU-domstolens avgjørelse C-294/00, § 32 og C-164/94, § 27

²⁴ EU-domstolens avgjørelse C-234/97, §§ 18-21.

²⁵ EU-domstolens avgjørelse C-164/94, §23.

Direktiv 2005/36/EF artikkel 5-9 fastsetter et prinsipp om frihet til å tilby midlertidig tjenester. Ordningen med midlertidig yrkesutøvelse er ikke ny innenfor rammen av EØS-avtalen. For yrkene lege, tannlege, sykepleier, jordmor og veterinær var det regler som åpnet for midlertidig yrkesutøvelse. Direktiv 2005/36/EF utvidet ordningen til å gjelde alle yrker som omfattes av direktivet. Direktiv 2013/55/EU endret ordningen noe, men er for det meste en presisering av ordlyden fra 2005.

Europakommisjonen har uttalt at det skal være enklere å utøve yrket midlertidig, og i de tilfellene søker skal forhåndsgodkjennes skal dette være enklere enn ved etablering. Hvis ikke dette er tilfelle ville ordningen miste sin hensikt. Skillet mellom etablering og midlertidig tjenesteytelse får betydning for bl.a. hvilken type dokumentasjon som kan kreves.

I de tilfellene yrkesutøver må forhåndsgodkjennes og det viser seg at vedkommende ikke oppfyller kravene i Norge, skal ansvarlig myndighet vurdere om yrkesutøver skal gis delvis adgang til å utøve yrket. Dette kommer frem i artikkel 4f nr. 4, og er gjennomført i andre ledd i bestemmelsen.

Bestemmelsen gir en forskriftshjemmel til å utarbeide nærmere regler for vurdering av midlertidig yrkesutøvelse, herunder bruk av lovbeskyttet tittel, informasjon til tjenestebrukere og delvis adgang.

Til § 5 - Forhåndsmelding

Ansvarlig myndighet kan kreve forhåndsmelding før tjenesten tilbys i Norge første gang. I tillegg til meldingen kan ansvarlig myndighet også kreve forskjellige dokumenter. Hvilke dokumenter som kan kreves er regulert i forskrift. Det er et krav om at meldingen er gitt skriftlig, men det stilles ikke krav om hvordan den skal meldes.

Det er imidlertid ikke fastsatt noen krav til når yrkesutøver kan sende meldingen og det er opptil yrkesutøver selv å vurdere når dette skal gjøres. I de tilfellene yrkesutøver vet at ansvarlig myndighet skal foreta en forhåndskontroll etter artikkel 7 nr. 4, bør meldingen sendes inn i god tid før planlagt oppstart av den midlertidige yrkesutøvelsen. Selve innholdet i forhåndsmeldingen er ikke regulert i direktivet. Men ifølge "Code of Conduct" som er utarbeidet av Europakommisjonen i samarbeid med medlemsstatene, skal forhåndsmeldingen inneholde informasjon om for- og etternavn, kontaktopplysninger, nasjonalitet, hvilket yrke vedkommende utøver i etableringsstaten og hvilket yrke som vedkommende ønsker å utøve i Norge. Videre skal det opplyses om forsikringspoliser eller andre typer beskyttelse.

Meldingen skal fornyes en gang hvert år, men for personer med profesjonskort er kravet om fornyelse 18 måneder, jf. artikkel 4c nr. 1 siste setning.

Bestemmelsen gir en hjemmel til å utarbeide forskrift om nærmere bestemmelser om forhåndsmeldingens innhold og krav til hvilke dokumenter som skal følge med forhåndsmeldingen.

Til § 6 - Kontroll av kvalifikasjoner

Bestemmelsen gjennomfører artikkel 7 nr. 4 og slår fast at ansvarlig myndighet kan foreta en forhåndskontroll av kvalifikasjonene til yrkesutøver før vedkommende utøver yrket for første gang. Ansvarlig myndighet kan velge å ikke kontrollere kvalifikasjonene. Hvis ansvarlig myndighet likevel ønsker å forhåndskontrollere yrkeskvalifikasjonene kan ansvarlig myndighet kun gjøre dette når hensynet er å unngå alvorlig skade for tjenestemottakernes

helse eller sikkerhet på grunnlag av yrkesutøverens manglende kvalifikasjoner. Vider kan forhåndskontroll kun foretas for yrker som har konsekvenser for offentlig helse eller sikkerhet og som ikke er omfattet av automatisk godkjenning. Dette gjelder automatisk godkjenning som følge av godkjenning av yrkeserfaring (direktivets kapittel II), godkjenning på grunnlag av samordning av minstekrav for utdanning (direktivets kapittel III) og godkjenning etter felles opplæringsrammer (direktivets kapittel IIIa). I den situasjonen hvor yrkesutøver ikke kommer inn under den automatiske godkjenningen, ved for eksempel manglende yrkeserfaring, skal yrkesutøver behandles etter den generelle ordningen og da kan ansvarlig myndighet i gitte tilfeller gjennomføre forhåndskontroll.

Med offentlig sikkerhet menes yrker som har konsekvenser for den fysiske sikkerheten for tjenestemottakerne, men ikke yrker som har konsekvenser for tjenestemottakers materielle sikkerhet slik som juridiske og økonomiske yrker. Det er lite praksis fra EU-domstolen som omtaler eventuelle yrker som faller inn under dette begrepet. Europakommisjonen har imidlertid uttalt at for eksempel en gassinstallatør kan være et yrke som omfattes av offentlig sikkerhet. I Norge er det lagt til grunn at blant annet bergsprenger, maskinfører og trafikk lærer er yrker som omfattes av offentlig sikkerhet.

Statene skal etter artikkel 57 nr. 1 bokstav c utarbeide en liste over de ulike yrkene hvor det kreves en forhåndskontroll før yrket kan utøves midlertidig. Listen skal være elektronisk tilgjengelig hos kontaktpunktet for tjenstedirektivet. Dette skal sikre at yrkesutøvere lett kan undersøke om yrkesutøvelsen er gjenstand for forhåndskontroll.

Bestemmelsen gir forskriftshjemmel til å utarbeide nærmere bestemmelser om kontroll av kvalifikasjoner.

Til § 7 – Saksbehandlingsfrister for midlertidig tjenesteytelse som krever forhåndsgodkjenning

Paragraf 7 gjennomfører direktivets krav i artikkel 7 nr. 4. Bestemmelsen er hjemlet i lov fordi den gir noen unntak i forhold til forvaltningslovens regler. Dette gjelder bl.a. retten for yrkesutøver å tilby tjenesten dersom ansvarlig myndighet ikke fatter et vedtak innen tidsfristene.

Ansvarlig myndighet skal etter mottak av meldingen vurdere om yrkesutøveren kan utøve yrket sitt i Norge, herunder om det foreligger vesentlige forskjeller, innen en måned. Dersom det ikke foreligger vesentlige forskjeller kan yrkesutøver utøve yrket. Ansvarlig myndighet skal fatte vedtak, men hvis yrkesutøver ikke har hørt fra ansvarlig myndighet innen en måned etter at meldingen ble sendt, kan vedkommende starte utøvelsen av yrket. Dersom ansvarlig myndighet kommer frem til at det foreligger vesentlige forskjeller, må de fatte vedtak om at yrkesutøver må bestå en egnethetsprøve innen en måned etter at meldingen ble mottatt. Dersom ansvarlig myndighet ikke fatter et slikt vedtak innen den gitte fristen, har yrkesutøver rett til å utøve yrket. Det er viktig å presisere at det ikke betyr at egnethetsprøven må være gjennomført, kun at det er fattet vedtak om at egnethetsprøve må gjennomføres.

I de tilfeller ansvarlig myndighet ser at de ikke vil kunne fatte vedtak innen en-månedersfristen, skal de melde fra til yrkesutøver innen en måned etter mottak av meldingen. Ansvarlig myndighet må informere yrkesutøver om grunnen til forsinkelsen. Vedtak om å tillate utøvelse av yrket eller om yrkesutøver må fullføre egnethetsprøve, skal være fattet senest to måneder etter ansvarlig myndighet sendte melding om forsinkelse til yrkesutøver. Ansvarlig myndighet gis her en tilleggsfrist på to måneder hvis det skulle oppstå en

forsinkelse. Det betyr at vedtak om å tillate utøvelse av yrket eller om yrkesutøver må fullføre egnethetsprøve, må senest være fattet tre måneder etter at yrkesutøver først sendte meldingen. Det er viktig å presisere at dette er et unntak og at hovedregelen er at ansvarlig myndighet skal fatte vedtak innen en måned.

Dersom ansvarlig myndighet har fattet vedtak om at yrkesutøver må gjennomføre en egnethetsprøve, må selve gjennomføringen være ferdig innen en måned etter at vedtaket om egnethetsprøve ble fattet, dvs. innen to måneder etter at meldingen først ble mottatt og i tilfeller hvor det er forsinkelse innen fire måneder. Når egnethetsprøven er gjennomført, må ansvarlig myndighet vurdere om yrkesutøver skal ha rett til å utøve yrket. Dette vedtaket må fattes innen en måned etter at yrkesutøver gjennomførte egnethetsprøven, dvs. innen tre måneder etter at meldingen først ble mottatt og i tilfeller hvor det er forsinkelse innen fem måneder. Hvis ansvarlig myndighet ikke fatter et slikt vedtak innen den gitte fristen, har yrkesutøver rett til å påbegynne yrkesutøvelsen selv om vedkommende ikke har bestått egnethetsprøven.

Der forhåndskontroll viser at det foreligger vesentlige forskjeller mellom yrkeskvalifikasjonene til yrkesutøveren og den utdanningen som kreves i Norge, skal ansvarlig myndighet innen en viss tidsfrist gi yrkesutøveren mulighet til å bevise at vedkommende har ervervet den kunnskap eller kompetanse som mangler ved en egnethetsprøve.

Til § 8 – Vilkår for godkjenning – generell ordning

Bestemmelsen gjennomfører direktivets artikkel 4f, 10 og 11. Reglene omtales ofte som godkjenning etter den generelle ordningen og omfatter alle regulerte yrker som ikke omfattes av godkjenning etter kapittel II om godkjenning på grunnlag av yrkeserfaring eller kapittel III om godkjenning på grunnlag av samordning av minstekrav i utdanning i direktivet. Reglene skal benyttes subsidiært i forhold til godkjenning etter kapittel II og III.

Nyutdannede som omfattes av kapittel II vil begrunne søknaden med oppnådd kvalifikasjonsbevis og ikke tidligere yrkespraksis. Yrkesutøver som søker godkjenning etter kapittel III, men som ikke oppfyller samtlige utdanningskrav for yrket og ikke kan støtte seg på reglene om ervervede rettigheter, kan bli vurdert etter reglene i den generelle ordningen.

Bestemmelsen slår fast hovedprinsippet om at yrkesutøvere som utøver et yrke i en annen EØS-stat eller Sveits har rett til å utøve det samme yrket i Norge på samme vilkår som de som har ervervet sine yrkeskvalifikasjoner i Norge. Det er variasjon mellom landene på hvilke yrker som er regulert eller ikke. En person som utøver et yrke, som er regulert eller ikke-regulert i hjemstaten, vil komme inn under lovens bestemmelser dersom yrket er regulert i Norge. I de tilfeller hvor yrket ikke er regulert i hjemstaten er det krav til at yrkesutøver har utøvet yrket i minst ett av de siste ti år i en eller flere stater innen EØS eller Sveits. Dette gjelder allikevel ikke der yrkesutøvers utdanning er regulert.

Etter bestemmelsens fjerde ledd skal ansvarlig myndighet vurdere om yrkesutøver kan gis delvis adgang til yrket. Direktivet har satt opp forskjellige vilkår for når dette kan skje, men disse bestemmelsene er gjennomført i forskrift til loven.

Det er gitt en forskriftshjemmel til å utarbeide nærmere regler om kvalifikasjonsnivåer, vilkår for godkjenning etter den generelle ordningen, unntak fra bestemmelsen, krav til prøveperiode og egnethetsprøve, og bestemmelser om delvis adgang til et yrke.

Til § 9 – Automatisk godkjenning på grunnlag av yrkeserfaring

Paragraf 9 gjennomfører direktivets artikkel 16 og gir forskriftshjemmel til å utarbeide nærmere bestemmelser om automatisk godkjenning på grunnlag av yrkeserfaring. Prinsippet om automatisk godkjenning på grunnlag av yrkeserfaring er en videreføring av prinsippet i direktiv 1999/42/EF. Dette omfatter aktiviteter som er gitt i vedlegg IV til direktivet 2005/36/EF. Det er ikke mange yrker som omfattes av denne ordningen i Norge og er typisk for yrker hvor det kreves en yrkesfagutdanning enten fra videregående eller fagskole.

Til § 10 – Godkjenning av felles opplæringsrammer

Bestemmelsen gjennomfører direktivets artikkel 49a og slår fast at yrkesutøver som har et bevis på yrkeskvalifikasjoner ervervet i en annen EØS-stat på grunnlag av felles opplæringsrammer som fastsatt etter direktiv 2005/36/EF, har rett til å utøve et yrke i Norge på lik linje med de som har ervervet sine yrkeskvalifikasjoner i Norge.

Europakommisjonen har fått delegert myndighet til å utarbeide rettsakter som skal gi nærmere regler om felles opplæringsprinsipper. Det er per 1. juni 2015 ennå ikke foreslått noen rettsakter til denne ordningen.

Det er viktig å presisere at felles opplæringsprinsipper ikke erstatter strukturen og innholdet i norsk utdanning. Bestemmelsen gir departementet en hjemmel til å utarbeide forskrift om felles opplæringsramme.

Til § 11 – Godkjenning av felles opplæringsprøve

Bestemmelsen gjennomfører direktivets artikkel 49b og slår fast at yrkesutøver som har bestått en prøve i en annen EØS-stat på grunnlag av felles opplæringsprøve som er fastsatt etter direktiv 2005/36/EF, har rett til å utøve et yrke i Norge på lik linje med for de som har ervervet sine yrkeskvalifikasjoner i Norge.

Europakommisjonen har fått delegert myndighet til å utarbeide gjennomføringsrettsakter som skal gi nærmere regler om felles opplæringsprøver. Det er per 1. juni 2015 ennå ikke foreslått noen rettsakter til denne ordningen.

Det er viktig å presisere at felles opplæringsprøver ikke erstatter strukturen og innholdet i norsk utdanning.

Bestemmelsen gir departementet en hjemmel til å utarbeide forskrift om felles opplæringsramme.

Til § 12 – Krav til dokumentasjon

Dokumentasjonskrav ved søknad om etablering er regulert i artikkel 50 i direktiv 2005/36/EF. Ansvarlig myndighet kan kreve at yrkesutøver fremlegger dokumentasjon ved søknad om etablering. Ansvarlig myndighet kan blant annet kreve bevis på identitet, bekreftelse på yrkeserfaring, vandelsattest, forsikringspoliser med mer. For en uttømmende liste, vises det til vedlegg VII i direktiv 2005/36/EF.

Bestemmelsen gir departementet forskriftshjemmel til å utarbeide regler om dokumentasjonskrav ved søknad om etablering.

Til § 13 – Generelle saksbehandlingsfrister

Bestemmelsen gjennomfører direktivets artikkel 51. Ansvarlig myndighet skal innen en måned bekrefte at søknaden er mottatt, og når søknaden er komplett skal søknaden i utgangspunktet behandles innen tre måneder. For yrker som godkjennes etter den generelle ordningen, som nevnt i lovens § 8 og godkjenning på grunnlag av yrkeserfaring som nevnt i lovens § 9, kan fristen forlenges med en måned. Yrkesutøver har klagerett på selve vedtaket som ansvarlig myndighet fattet og klagerett på manglende fattet vedtak. Forvaltningsloven forutsetter at det er fattet et enkeltvedtak, men i denne bestemmelsen gis yrkesutøver klagerett på manglende fattet vedtak.

Til § 14– Bruk av yrkestittel

Paragraf 15 gjennomfører direktivets artikkel 52 nr. 1. Bestemmelsen fastslår at yrkesutøvere som er godkjent etter direktivet skal bruke den yrkestittel og eventuelle forkortelser som gjelder i Norge. Dette gjelder bare i de tilfeller der yrkesutøver har fått godkjenning etter etablering.

Til § 15 – Faglig utvikling for arkitekt

For å sikre faglig utvikling for yrkesutøver, skal det legges til rette for at vedkommende skal kunne oppdatere kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse for å opprettholde en sikker og effektiv utøvelse av yrket arkitekt og følge med den faglige utviklingen. Dette gjennomfører direktivets artikkel 22 bokstav b. I fortalen til direktivet står det at det er viktig å motivere til ytterligere styrking av den løpende faglige utviklingen. Den faglige utviklingen bør omfatte teknisk, vitenskapelig, lovgivningsmessig og etisk utvikling og bør motivere yrkesutøvere til å delta i livslang læring som er relevant for yrket.

Etter universitets- og høyskoleloven § 1-3 bokstav i, skal universiteter og høyskoler arbeide for å fremme lovens formål ved å tilby etter- og videreutdanning innenfor institusjonens virkeområde. Departementet anser at kravet om faglig utvikling allerede er gjennomført i norsk lovgivning, men at vi likevel foreslår å lovfeste regelen for sikre en enhetlig gjennomføring av direktivet. Kravet til faglig utvikling i direktivet gjelder kun de harmoniserte utdanningene, og siden arkitekt ikke er et regulert yrke i Norge er det hensiktsmessig å gjennomføre direktivets bestemmelser om faglig utvikling i den horisontale loven for å sikre at arkitekter også omfattes av kravet.

Til § 16 – Europeisk profesjonskort

Bestemmelsen gjennomfører artikkel 4a til 4e i direktivet. Dette er nye bestemmelser og Europakommisjonen er gitt myndighet til å utarbeide gjennomføringsrettsakt. Europakommisjonen har vedtatt en Kommisjonsgjennomføringsforordning som presiserer reglene i direktivet. Kommisjonsgjennomføringsforordning 2015/983 av 24. juni 2015 om prosedyre for utstedelse av europeiske profesjonskort og bruk av varslingsmekanisme til Europaparlaments- og Rådsdirektiv 2005/36/EF.

Bestemmelsen slår fast at yrkesutøvere etter søknad har rett til å få et profesjonskort som er omfattet av ordningen. Kommisjonsgjennomføringsforordningen har regler om hvilke yrker dette gjelder. I første omgang vil det omfatte følgende yrker: eiendomsmegler og fjellfører (for yrkene sykepleier med ansvar for alminnelig sykepleie, provisorfarmasøyt, fysioterapeut reguleres dette i forskrift etter helsepersonelloven). I Norge er ikke fjellfører et regulert yrke. Ordningen vil etter hvert utvides til flere yrker. Europakommisjonen vurderer å innføre profesjonskort for bl.a. yrkene lege, ingeniør og spesialsykepleier på et senere tidspunkt. Det er kun lege av disse yrkene som er regulert i Norge.

I annet ledd slås det fast at ansvarlig myndighet i Norge skal bekrefte mottakelsen av søknad om profesjonskort for søkere som skal til en annen EØS-stat innen en uke og eventuelt opplyse om manglende dokumenter. De enkelte landene vil melde inn hvilke dokumenter som kreves til Europakommisjonen. Dette vil bli publisert i IMI slik at ansvarlig myndighet lett kan se hvilken dokumentasjon det enkelte land krever.

I tredje ledd er yrkesutøver gitt en klagerett på vedtak om profesjonskort eller manglende kort.

Det er et krav om at ansvarlig myndighet skal benytte IMI i forbindelse med utstedelse av profesjonskort. All dokumentasjon og informasjon foregår i IMI.

Borgere fra Sveits er ikke omfattet av profesjonskort.

Siste ledd er en forskriftshjemmel til å utarbeide nærmere regler om profesjonskort.

Til § 17 – Språkkunnskaper for regulerte yrker

Bestemmelsen slår fast at yrkesutøver skal ha de språkkunnskaper som er nødvendig for å utøve det regulerte yrket i Norge. Bestemmelsen gjennomfører artikkel 53. Det er gitt forskriftshjemmel til å utarbeide nærmere regler om språkkunnskaper.

Til § 18 – Bruk av akademisk tittel

Bruk av akademisk tittel er regulert i artikkel 54. Hovedregelen er at yrkesutøver som er godkjent etter direktivet skal ha rett til å benytte hjemstatens akademiske tittel. Hvis den akademiske tittelen på hjemstatens språk kan forveksles med en tittel hvor det kreves en tilleggsutdanning som yrkesutøveren ikke har, kan ansvarlig myndighet kreve at yrkesutøver benytter akademisk tittel fra hjemstaten i en form som gjør at titlene ikke forveksles med norske titler. Dette gjelder ved midlertidig tjenesteytelse og etablering.

Til § 19 – Elektronisk søknad

Bestemmelsen gjennomfører artikkel 57a og slår fast at yrkesutøvere skal kunne søke om godkjenning gjennom en elektronisk søknad hos kontaktpunktet for tjenstedirektivet (Single Point of Contact) eller hos den ansvarlige myndighet. Bestemmelsen presiserer at bruk av elektronisk søknad ikke hindrer ansvarlige myndigheter om å kreve bekreftede kopier hvis det foreligger rimelig tvil. Der det er mulig, skal kontaktpunktet eller ansvarlige myndigheter tillate bruk av elektroniske signaturer. Bruk av elektronisk søknad gjelder ikke ved prøveperiode eller egnethetsprøve.

Det følger ikke av direktivet, men det forutsettes at yrkesutøver kan reservere seg mot elektronisk søknad dersom vedkommende ønsker det. Yrkesutøver må i slike tilfeller følge de retningslinjer som fremgår av e-Forvaltningsforskriften (forskrift 25. juni 2004 nr. 988 om elektronisk kommunikasjon med og i forvaltningen § 9).

Til § 20 – Administrativt samarbeid

Paragraf 20 gjennomfører artikkel 56 i direktivet. Det er et krav til at ansvarlige myndigheter i Norge skal samarbeide med andre ansvarlige myndigheter i EØS i forbindelse med godkjenning av yrkeskvalifikasjoner. Ansvarlige myndigheter skal benytte IMI.

Ansvarlige myndigheter skal utveksle informasjon om disiplinære og strafferettslige sanksjoner som vil ha konsekvenser for utøvelsen av yrket. Dette gjelder uten hensyn til den lovbestemte taushetsplikten i forvaltningslovens § 13.

Departementet kan gi forskrift om administrativt samarbeid ved etablering og midlertidig tjenesteytelse.

Til § 21 – Varslingsplikt for ansvarlige myndigheter

Hvis en yrkesutøver har mistet eller fått begrenset retten til å utøve et yrke, skal ansvarlig myndighet varsle alle EØS-stater innen tre dager. Europakommisjonen har uttalt at varslingen skal skje når dom er avsagt eller når en myndighet har fratatt yrkesutøver retten til å utøve yrket. Ved domsavsigelser og administrative vedtak er det henholdsvis en ankemulighet og en klagerett. Det er derfor uklart når varslingen skal skje. Hvis det ikke er gitt oppsettende virkning skal varslingen skje med en gang dommen eller vedtaket er avsagt eller fattet, for da har ikke yrkesutøver rett til å utøve yrket i påvente av anke eller endelig vedtak.

Europakommisjonen har videre uttalt at ansvarlig myndighet skal varsle selv om dommen ikke er rettskraftig eller vedtaket overprøvd. Europakommisjonen legger til grunn at det således vil være flere varslinger i IMI-systemet på samme yrkesutøver. Den første varslingen vil skje når dom er avsagt eller vedtak truffet. Den andre varslingen vil skje når dom er rettskraftig og vedtak opprettholdt og den tredje varslingen vil skje når yrkesutøver har sonet ferdig dommen eller vedtaket opphører.

Til § 22 – Elektronisk informasjon

Paragraf 22 gjennomfører artikkel 57 i direktivet. Det er et krav etter direktivet at en rekke opplysninger skal gjøres tilgjengelig elektronisk via kontaktpunktet for tjenstedirektivet (Point of Single Contact). Det skal også være mulig å søke godkjenning gjennom dette kontaktpunktet. Etter tjensteloven er Altinn kontaktpunkt for tjenstedirektivet i Norge. Det er videre krav til at kontaktpunktet skal ha en rekke informasjon elektronisk tilgjengelig.

Til § 23 - Koordinator

Paragraf 23 gjennomfører artikkel 56 nr. 4 i direktivet. Det fremgår av direktivet at hver EØS-stat skal utpeke en koordinator for direktivet. Ved gjennomføringen av direktiv 2005/36/EF ble det bestemt at Kunnskapsdepartementet skulle være koordinator for direktivet.

Til § 24 - Assistansesenter

Paragraf 24 gjennomfører artikkel 57b i direktivet. Det er et krav etter direktivet at det opprettes et assistansesenter som skal veilede yrkesutøvere og andre assistansesenter i EØS om innholdet i direktivet samt informere om norsk lovverk og regulerte yrker.

Alle de ansvarlige myndighetene skal samarbeide med assistansesenteret og gi relevant informasjon om yrkesutøveren. Det er presisert at informasjonsutveksling kan foregå uten hensyn til den lovbestemt taushetsplikten. Bakgrunnen for dette er blant annet krav til varslingsmekanismer. Et assistansesenter kan også bli utpekt som et godkjenningsskontor og da er det viktig med en presisering i regelverket at taushetspliktreglene ikke er til hinder for utveksling av informasjon for yrkesutøvere som har mistet retten til å utøve yrket eller blitt domfelt for bruk av falske dokumenter.

Til § 25 - Statistikk

Paragraf 25 gjennomfører artikkel 60 i direktivet. Norge skal annethvert år sende en rapport til Europakommisjonen som blant annet skal inneholde statistikk om vedtak og en beskrivelse av

problemer som yrkesutøver har opplevd som en følge av direktivet. Europakommisjonen forventer at statistikkrapporteringen skjer hvert år. Fra 18. januar 2016 skal denne rapporten også inneholde statistikk vedrørende delvis adgang til et yrke. For at Kunnskapsdepartementet som koordinator skal kunne oppfylle sine forpliktelser i henhold til direktivet er det nødvendig med klare hjemler for å kunne innhente statistikk på tvers av departementer og godkjenningsskontor.

14 Utkast til lovforslag

14.1 Utkast til lovforslag

Lov om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner fra en EØS-stat eller Sveits for å kunne utøve et regulert yrke (Godkjenning av yrkeskvalifikasjoner)

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1. Lovens formål

Lovens formål er å legge til rette for at yrkesutøvere som er statsborgere av en EØS-stat eller Sveits kan utøve det samme yrket i Norge på lik linje med yrkesutøvere som har ervervet sine yrkeskvalifikasjoner i Norge i samsvar med EØS-avtalen vedlegg VII og EFTA-konvensjonen, jf. direktiv 2005/36/EF med endringer og direktiv 2013/55/EU.

§ 2. Lovens virkeområde

Loven gjelder yrkesutøvere som er statsborgere av en EØS-stat eller Sveits og som har ervervet sine yrkeskvalifikasjoner i en annen EØS-stat eller Sveits. For yrkesutøvere fra Sveits gjelder de regler i loven som gjennomfører bestemmelsene i direktiv 2005/36/EF. Departementet kan gi forskrift om nærmere bestemmelser om kvalifikasjoner ervervet i tredjeland og tredjelandsborgere som omfattes av direktiv 2004/38/EF.

Loven, med unntak av §§ 23 til 25, gjelder ikke for yrker som omfattes av lov 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v. og lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell.

Loven gir ikke rett til å utøve yrker innen offentlig myndighetsutøvelse. Loven gjelder ikke for offisielt utnevnte notarar.

§ 3. Definisjoner

I denne loven betyr

- a) *lovregulert yrke*: en eller flere former for yrkesvirksomhet som er underlagt lov- eller forskriftsfestede krav om bestemte yrkeskvalifikasjoner, eller hvor bruken av en yrkestittel som ved lover eller forskrifter er begrenset til innehavere av en gitt yrkeskvalifikasjon.
- b) *yrkeskvalifikasjoner*: kvalifikasjoner bekreftet ved et kvalifikasjonsbevis, et kursbevis eller yrkeserfaring.
- c) *ansvarlig myndighet*: myndighet eller organ som er særlig bemyndiget til å utstede eller motta kvalifikasjonsbevis og andre dokumenter eller opplysninger, og til å motta søknader og treffe beslutninger som nevnt i denne loven.
- d) *etableringsstat*: der hvor yrkesutøveren utøver eller har utøvd sitt yrke.
- e) *vertsstat*: der hvor yrkesutøveren har søkt om å utøve sitt yrke enten ved midlertidig tjenesteytelse eller ved etablering.

- f) *europaisk profesjonskort*: et elektronisk sertifikat som dokumenterer at yrkesutøveren enten oppfyller alle nødvendige betingelser for midlertidig tjenesteytelse i vertstaten, eller godkjenning av yrkeskvalifikasjoner for etablering i vertsstaten.
- g) *Internal Market Information system (IMI)*: EUs database til informasjonsutveksling mellom ansvarlige myndigheter i EØS-statene.

Kapittel 2. Midlertidig tjenesteytelse

§ 4. Prinsippet om fri ytelse av tjenester

Yrkesutøver som er lovlig etablert i en annen EØS-stat eller Sveits, og som har rett til å utøve yrke der, har rett til å utøve det samme yrket midlertidig i Norge.

Ansvarlig myndighet skal vurdere om yrkesutøver kan gis delvis adgang til et yrke.

Departementet kan gi forskrift om nærmere bestemmelser om fri ytelse av tjenester, herunder bruk av lovbeskyttet tittel, informasjon til tjenestebrukere og delvis adgang.

§ 5. Forhåndsmelding

Første gang tjenesten ytes i Norge, kan ansvarlig myndighet kreve at yrkesutøveren leverer en skriftlig forhåndsmelding med tilhørende dokumenter. Meldingen skal fornyes hvert år med mindre yrkesutøver innehar et profesjonskort.

Departementet kan gi forskrift om nærmere bestemmelser om forhåndsmeldingens innhold og krav til hvilke dokumenter som skal følge med forhåndsmeldingen.

§ 6. Kontroll av kvalifikasjoner

For yrker som har konsekvenser for offentlig helse eller sikkerhet og som ikke er omfattet av automatisk godkjenning etter §§ 9 til 11, kan ansvarlig myndighet kontrollere yrkesutøverens kvalifikasjoner før vedkommende kan utøve yrket i Norge.

Departementet kan gi forskrift om nærmere bestemmelser om kontroll av kvalifikasjoner.

§ 7. Saksbehandlingsfrister for midlertidig tjenesteytelse som krever forhåndsgodkjenning

Ansvarlig myndighet skal senest innen en måned etter mottakelse av forhåndsmeldingen informere yrkesutøveren om sin avgjørelse om å unnlate å kontrollere yrkeskvalifikasjonene, eller å foreta kontroll av yrkeskvalifikasjonene, herunder:

- a) å kreve at yrkesutøveren gjennomgår en egnethetsprøve, eller
- b) å tillate utøvelsen av yrket.

I de tilfeller hvor det foreligger omstendigheter som vil føre til forsinkelse, skal ansvarlig myndighet innen en måned etter mottakelse av meldingen underrette yrkesutøveren om grunnen til forsinkelsen. Bakgrunnen for forsinkelsen skal løses innen en måned etter underrettelsen og avgjørelsen skal være truffet senest etter to måneder. Dersom ansvarlig myndighet ikke overholder disse fristene kan yrkesutøveren utøve yrket i Norge.

Dersom ansvarlig myndighet ikke overholder fristene som nevnt i første og andre ledd, kan yrkesutøveren utøve yrket i Norge

Dersom det foreligger vesentlige forskjeller mellom yrkeskvalifikasjonene til yrkesutøver og den utdanning som kreves for å utøve yrket i Norge, kan ansvarlig myndighet pålegge en egnethetsprøve. Egnethetsprøve kan kun pålegges hvor forskjellen kan resultere i skade på offentlig sikkerhet og helse og forskjellen ikke kan avhjelpes av yrkesutøvers arbeidserfaring. Ansvarlig myndighet skal på bakgrunn av egnethetsprøven fatte en avgjørelse hvorvidt yrkesutøver kan utøve yrket. Der ansvarlig myndighet ikke treffer avgjørelse etter egnethetsprøven er gjennomført innen en måned, skal yrkesutøveren kunne utøve yrket.

Yrkesutøver som er godkjent etter denne bestemmelsen kan benytte norsk yrkestittel.

Kapittel 3. Etablering

§ 8. Vilkår for godkjenning – generell ordning

Bestemmelsen gjelder for regulerte yrker som ikke omfattes av automatisk godkjenning, jf. §§ 9 til 11.

Yrkesutøvere som utøver et yrke i en annen EØS-stat eller Sveits har rett til å utøve et regulert yrke i Norge på lik linje med yrkesutøvere som har ervervet sine yrkeskvalifikasjoner i Norge. Yrkesutøveren må ha kompetanseattest eller kvalifikasjonsbevis som kreves i annen EØS-stat eller i Sveits for å utøve yrker der.

Yrkesutøveren må ha utøvet yrket minst ett av de siste ti år i en eller flere stater innen EØS-området eller Sveits, dersom yrket ikke er regulert i etableringsstaten. Krav til praksis gjelder ikke hvis utdanningen til yrkesutøver er regulert.

Ansvarlig myndighet skal vurdere om yrkesutøver kan gis delvis adgang til et yrke.

Departementet kan gi forskrift om kvalifikasjonsnivåer, vilkår for godkjenning etter den generelle ordningen, unntak fra bestemmelsen, krav til prøveperiode og egnethetsprøve, og bestemmelser om delvis adgang til et yrke.

§ 9. Automatisk godkjenning på grunnlag av yrkeserfaring

Hvis det i lov eller forskrift settes krav til generell, forretningsmessig eller faglig kunnskap og ferdighet for å kunne utøve et yrke som oppført i vedlegg IV til direktiv 2005/36/EF, skal utøvelse av yrket i en annen EØS-stat eller Sveits tas hensyn til ved vurdering av om kravene er oppfylt.

Departementet kan gi forskrift om nærmere bestemmelser om automatisk godkjenning på grunnlag av yrkeserfaring.

§ 10. Godkjenning etter felles opplæringsrammer

Yrkesutøver som har et bevis på yrkeskvalifikasjoner ervervet i en annen EØS-stat på grunnlag av felles opplæringsrammer, som fastsatt etter direktiv 2005/36/EF, har rett til å utøve et yrke i Norge, på lik linje med for de som har ervervet sine yrkeskvalifikasjoner i Norge.

Første ledd gjelder kun dersom Norge har innført felles opplæringsramme.

Departementet kan gi forskrift om felles opplæringsrammer.

§ 11. Godkjenning etter felles opplæringsprøve

Yrkesutøver som har bestått en felles opplæringsprøve i en annen EØS-stat som fastsatt etter direktiv 2005/36/EF, har rett til å utøve et yrke i Norge på lik linje med for de som har ervervet sine yrkeskvalifikasjoner i Norge.

Første ledd gjelder kun dersom Norge har innført felles opplæringsramme.

Departementet kan gi forskrift om felles opplæringsprøve.

§ 12. Krav til dokumentasjon

Ansvarlige myndigheter kan ved søknad om etablering kreve dokumentasjon for yrkeskvalifikasjoner.

Departementet kan gi forskrift om krav til dokumentasjon ved søknad om etablering.

§ 13. Generelle saksbehandlingsfrister

Ansvarlig myndighet skal innen en måned etter at søknaden er mottatt bekrefte mottakelsen av søknaden og opplyse om eventuelle manglende dokumenter eller mangler ved søknaden.

Søknaden skal behandles så raskt som mulig og senest innen tre måneder etter at komplett dokumentasjon er mottatt. For yrker som faller inn under §§ 8 og 9, kan fristen forlenges med en måned.

Enkeltvedtak truffet med hjemmel i denne lov eller manglende avgjørelse innen fristen etter andre ledd, kan påklages til det forvaltningsorgan som er nærmest overordnet det forvaltningsorgan som har truffet vedtaket eller til særskilt klageorgan der dette er opprettet, jf. forvaltningsloven.

§ 14. *Bruk av yrkestittel*

Der bruk av yrkestittel er regulert i Norge, skal yrkesutøvere som er godkjent etter loven bruke den yrkestittel og eventuelle forkortelser som gjelder i Norge.

§ 15. *Faglig utvikling for arkitekt*

For å sikre faglig utvikling for arkitekt skal det legges til rette for at vedkommende skal kunne oppdatere kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse, for å opprettholde en sikker og effektiv utøvelse av yrket og følge med den faglige utviklingen av yrket. Departementet kan gi forskrift om nærmere bestemmelser om faglig utvikling.

Kapittel 4. Saksbehandlingsregler

§ 16. *Europeisk profesjonskort*

Yrkesutøver har etter søknad rett til å få et profesjonskort for yrkene som er omfattet av ordningen.

Ansvarlig myndighet skal bekrefte mottakelsen av søknaden om utstedelse av profesjonskort innen en uke og opplyse om eventuelle manglende dokumenter.

Avgjørelsen i saken eller manglende avgjørelse innen fristen etter annet ledd, kan påklages.

Ansvarlig myndighet skal benytte IMI i forbindelse med søknad og behandling av profesjonskort.

Departementet kan gi forskrift om hvilke yrker som er berørt av ordningen, utstedelse, saksbehandling og saksbehandlingsfrister for profesjonskort.

§ 17. *Språkkunnskaper for regulerte yrker*

Yrkesutøver skal ha de språkkunnskaper i norsk som er nødvendig for å utøve det regulerte yrket.

Departementet kan gi forskrift om krav til språkkunnskaper.

§ 18. *Bruk av akademisk tittel*

Yrkesutøver som er godkjent etter denne lov skal ha rett til å benytte hjemstatens akademiske tittel.

Departementet kan gi forskrift om bruk av akademisk tittel og unntak fra regelen.

§ 19. *Elektronisk søknad*

Yrkesutøveren kan søke om godkjenning via ansvarlig myndighet eller kontaktpunktet etter tjenesteloven. Kontaktpunktet sender søknaden umiddelbart til ansvarlig myndighet. Yrkesutøver kan velge å sende søknad elektronisk eller per post.

Departementet kan gi forskrift om elektronisk søknad.

Kapittel 5. Administrative bestemmelser

§ 20. Administrativt samarbeid

Ansvarlige myndigheter i Norge skal samarbeide med andre ansvarlige myndigheter i EØS i forbindelse med godkjenning av yrkeskvalifikasjoner. Ansvarlige myndigheter skal benytte IMI.

Ansvarlige myndigheter skal utveksle informasjon om disiplinære og strafferettslige sanksjoner som vil ha konsekvenser for utøvelsen av yrket. Dette gjelder uten hensyn til den lovbestemte taushetsplikten i forvaltningslovens § 13.

Departementet kan gi forskrift om administrativt samarbeid ved etablering og midlertidig tjenesteytelse.

§ 21. Varslingsplikt for ansvarlig myndighet

Ansvarlig myndighet skal innen tre dager melde fra til ansvarlige myndigheter i samtlige øvrige EØS-stater om en yrkesutøver har fått begrenset retten til å utøve yrket av nasjonale myndigheter eller domstoler, både midlertidig og permanent. Dette gjelder for yrker som gjelder utdanning av mindreårige, inkludert barnehage.

Varslingsplikt gjelder også for alle yrker som omfattes av denne loven der yrkesutøver har blitt domfelt for bruk av falske dokumenter.

Fristen i første ledd er kalenderdager og gjelder fra det øyeblikket den administrative beslutningen er fattet eller når dommen er rettskraftig.

Denne fristen gjelder også hvor yrkesutøver er dømt for bruk av falske dokumenter. Dette gjelder alle yrker som faller inn under direktivet.

Varslingsplikten gjelder uten hensyn til den lovbestemte taushetsplikten i forvaltningslovens § 13.

Departementet kan i forskrift bestemme hvilke yrker som omfattes av varslingsplikt etter denne loven, innholdet i varslingen og klageadgang.

§ 22. Elektronisk informasjon

Kontaktpunktet etter tjenesteloven skal ha følgende opplysninger tilgjengelig elektronisk:

- a) Liste over regulerte yrker i Norge med ansvarlig myndighet,
- b) Liste over yrker hvor det kan utstedes europeisk profesjonskort,
- c) Liste over yrker hvor det kreves forhåndsgodkjenning for å yte tjenesten midlertidig,
- d) Liste over regulerte utdanninger,
- e) Krav og prosedyrer i forbindelse med godkjenning av yrkeskvalifikasjoner, herunder oversikt over gebyr og
- f) Opplysninger om klageadgang.

Departementet kan gi forskrift om elektronisk informasjon.

§ 23. Koordinator

Kunnskapsdepartementet koordinerer gjennomføring av direktiv 2005/36/EF og direktiv 2013/55/EU. Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om koordinators oppgaver.

§ 24. Assistansesenter

Assistansesenteret skal veilede yrkesutøvere og assistansesenter i andre EØS-stater ved godkjenning av yrkeskvalifikasjoner.

Ansvarlige myndigheter skal samarbeide med assistansesenteret og ved forespørsel gi opplysninger om enkeltsaker uten hensyn til den lovbestemte taushetsplikten i forvaltningsloven § 13.

Departementet kan gi forskrift om assistansesenters ansvar og oppgaver. Departementet fastsetter hvilket organ som skal være assistansesenter.

§ 25. Statistikk

Ansvarlige myndigheter som mottar eller treffer avgjørelse etter denne loven skal en gang i året innberette statistiske opplysninger. Departementet kan gi forskrift om opplysninger som skal innberettes og form for innberetning.

Kapittel 6. Avsluttende bestemmelser

§ 26. Ikrafttreden

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Loven gjelder for borgere fra Sveits fra den tid Kongen bestemmer.

14.2 Lovspeil

Lovspeil – Direktiv 2005/36/EF og 2013/55/EU i konsolidert versjon og utkast til lov om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner

Dette lovspeilet er utarbeidet av Kunnskapsdepartementet og viser hvor bestemmelser i både direktiv 2005/36/EF og 2013/55/EU er å gjenfinne i utkast til lov om yrkeskvalifikasjoner. Vi tar forbehold om eventuelle feil.

Artikkel	Nr.	Lov §	Forskrift §	Kommentarer
1		1	1-1	
2	1	2,1	1-1	
	2			Gjennomføres ikke, krav til myndigheter
	3			Gjennomføres ikke, krav følger av lex specialis-prinsippet
	4	2, 3		
3	1	3	1-2	Definisjoner er både i lov og forskrift
3 bokstav g			8-6	Definisjonen inneholdt rettsregler og disse ble tatt ut i egen paragraf. Selve definisjonen av begrepet er i § 1-2 i forskriften.
3 bokstav h			8-7	Definisjonen inneholdt rettsregler og disse ble tatt ut i egen paragraf. Selve definisjonen av begrepet er i § 1-2 i forskriften.
	2			Gjennomføres ikke, ingen slik regulering i Norge
	3	2, 1	8-5,1	Annet ledd er ikke en gjennomføring av direktiv 2005/36/EF eller 2013/55/EC, men følger av direktiv 2004/38/EU

4	1			Gjennomføres ikke, følger av formålsbestemmelsen i loven
	2			Gjennomføres ikke, følger av formålsbestemmelsen i loven
	3			Gjennomføres ikke, følger av §§ 2-1 og 3-1 i loven
4a	1			Ikke nødvendig, krav til Europakommisjonen
	2	16, 1	6-1	
4a	3			Gjennomføres ikke, krav til myndigheter
	4			Gjennomføres ikke, krav til myndigheter
	5 første avsnitt	16,4	6-2, 1	
	5 andre avsnitt		6-8, 4	
	6		6-2,1	
	7			Gjennomføres ikke, krav til Europakommisjonen. Selve rettsakten er tatt inn som vedlegg til forskriften.
	8			Gjennomføres ikke, følger av alminnelig forvaltningsprinsipp om at gebyr kun skal dekke kostnadene.
4b	1			Ikke nødvendig, krav til Europakommisjonen
	2			Gjennomføres ikke, regler gitt i gjennomføringsakt
	3 første avsnitt	16,2		
	3 andre avsnitt, første setning		6-2,2	
	3 andre avsnitt, annen setning følgende		6-3	
	4			Gjennomføres ikke, regler gitt i gjennomføringsakt. Selve rettsakten er tatt inn som vedlegg til forskriften.
4c	1		6-4,1	
	2	16		
	3		6-4,2	
	4			Gjennomføres ikke, ingen slike begrensninger i norsk lovverk
4d	1		6-5	

	2 første setning		6-6,1	
	2 andre setning		6-5, 2	
	3		6-6, 2 og 3	
	4		6-7, 1	
	5 første avsnitt		6-7, 2	
	5 andre avsnitt		6-7, 3	
	6		6-7, 4	
	7	16, 3		
4e	1		6-8, 2	
	2		6-8, 2	Viser til forskriftens § 8-2
	3		6-8,1	
	4			Gjennomføres ikke, krav til Europakommisjonen
	5 første avsnitt		6-8, 3	
	5 andre avsnitt		6-8, 4	
	6			Gjennomføres ikke, krav til Europakommisjonen
	7 første avsnitt		6-8, 5	
	7 andre avsnitt			Gjennomføres ikke, krav til Europakommisjonen. Selve rettsakten er tatt inn som vedlegg til forskriften.
4f	1	4 og 8	3-8,1	
	2		3-8,2	
	3			Gjennomføres ikke, krav til myndigheter
	4		2-5	
	5		2-5 og 3-8	
	6			Gjennomføres ikke i egen bestemmelse, følger av plassering i forskriften
5	1 a)	4		
	1 b)		2-1,1	
	2 første avsnitt			Gjennomføres ikke, prinsippet er hjemlet i § 2-1 forskriften
	2 andre avsnitt		2-1,2	
	3		2-1	
6	a)			Gjennomføres ikke. Det er ikke krav om medlemskap etc. i yrkesorganisasjoner eller lignende for å kunne utøve et yrke i Norge.

	b)			Gjennomføres ikke. Det er ikke krav om en ren formell registrering i folketrygden for å motta refusjon.
7	1	5		
	2		2-2	Bokstav f) i direktivet reguleres i HODs regelverk.
	2a			Gjennomføres ikke, ingen slik begrensning i Norge
	3	4	2-3	
	4 første	6		
	4 andre	7, 1		
	4 tredje	7, 2		
	4 fjerde	7, 4		
	4 femte	7, 3		
	4 sjette	7, 5		
8	1	20	2-6, 1	
	2		2-6, 2	
9		4	2-4	Bokstav e gjennomføres ikke fordi dette er en regel om skatt. EØS-avtalen har spesifikt unntatt regler om skatt.
10		8	3-1	
11		8	3-2	
12			3-3	
13	1	8, 2		
	2 første	8, 3		
	2 andre		3-4	
	2 tredje	8, 3 siste		
	3		3-4, 2	
	4		3-4, 3	
14	1		3-5, 1	
	2		3-6	Gjennomfører ikke andre og tredje avsnitt i artikkel 14(2), krav til Europakommisjonen
	3 første		3-6, 1 a)	
	3 andre			Gjelder helsepersonell
	3 tredje		3-6, 1 b)	
	3 fjerde		3-6, 1 c) og d)	
	3 femte		3-6, 2	
	4		3-5, 2	
	5		3-7, 1	
	6		3-7, 2	
	7		3-7, 3	
15				Artikkelen er opphevet ved direktiv 2013/55/EU
16		9	4-1	
17	1		4-2	Krav til dokumentasjon på opplæring finnes i § 4-5, 1. ledd
	2		4-5, 2	

	3			Gjennomføres ikke, frisør er ikke et regulert yrke i Norge
18	1		4-3	Krav til dokumentasjon på opplæring finnes i § 4-5, 1. ledd
	2		4-5, 2	
19	1		4-4	Krav til dokumentasjon på opplæring finnes i § 4-5, 1. ledd
	2		4-5, 2	
20				Gjennomføres ikke, delegert myndighet til Europakommisjonen
21				Gjelder helsepersonell og dyrehelsepersonell
21a				Gjennomføres ikke, krav til myndighetene overfor Europakommisjonen
22	1 a)			Gjennomføres ikke, krav til myndigheter
	1 b)	15		Prinsippet om å fremme faglig utvikling er også regulert i universitets- og høyskoleloven § 1-3 bokstav i).
	2			Gjennomføres ikke, krav til myndighetene
23-37				Gjelder harmonisert utdanning for lege inklusiv spesialist, sykepleie, tannlege inklusiv spesialist
38-39				Gjelder harmonisert utdanning for veterinær
40-45				Gjelder harmonisert utdanning for jordmor og provisorfarmasøyt
46-49				Gjennomføres ikke, arkitekt er ikke et regulert yrke i Norge
49a		10	5-1	Europakommisjonen er gitt hjemmel til å utarbeide rettsakter på området
49b		11	5-1	Europakommisjonen er gitt hjemmel til å utarbeide rettsakter på området
50	1	12	8-1, 1	
	2		8-1, 2	
	3		8-1, 3	
	3a		8-1, 4	
	3b		8-1, 5	
	4			Gjennomføres ikke, krav til myndigheter
51	1	13, 1		
	2	13, 2		
	3	13, 3		
52	1	14, 1	2-3	
	2			Gjennomføres ikke, har ikke slik regulering i Norge

	3			Gjennomføres ikke, har ikke slik regulering i Norge
53	1	17		
	2			Gjennomføres ikke, krav til myndigheter
	3 første		8-2,2	
	3 andre		8-2,1	
	4		8-2,3	
54		18	8-3	
55				Gjelder helsepersonell
55a				Reguleres i den aktuelle lov/forskrift som har krav til praksis for å kunne utøve yrket
56	1	20		
	2 første avsnitt	20		
56	2 andre avsnitt			Gjennomføres ikke, krav til myndigheter
	2a	20		
	3			Gjennomføres ikke, krav til myndigheter
	4	23	9-1	
56a	1	21, 1	7-1	Bokstav a til k i direktivet gjennomføres ikke, gjelder helsepersonell og veterinær
	2	21, 1 og 21, 2	7-2, 1	
	3	21, 3	7-1 bokstav d)	
	4			Gjennomføres ikke, krav til myndigheter
	5		7-2, 3	
	6		7-3	
	7		7-2, 2	
	8			Gjennomføres ikke, krav til Europakommisjonen
57	1	22		
	2			Gjennomføres ikke, krav til myndigheter
	3			Gjennomføres ikke, fremgår av forvaltningspraksis
	4			Gjennomføres ikke, krav til myndigheter
	5			Gjennomføres ikke, krav til myndigheter
57a	1	19	8-4,1	
	2		8-4,2	
	3			Gjennomføres ikke, krav til myndigheter

	4			Gjennomføres ikke, krav til myndigheter
57b	1	24	9-2	
	2	24		
	3	24		
	4			Gjennomføres ikke, krav til myndigheter
57c				Gjennomføres ikke, krav til Europakommisjonen
58				Gjennomføres ikke, krav til Europakommisjonen
59				Gjennomføres ikke, krav til myndigheter og til Europakommisjonen
60	1	25	9-3	Rapporteringsforpliktelser.
	2			Gjennomføres ikke, krav til Europakommisjonen
61				Gjennomføres ikke, krav til Europakommisjonen
62				Gjennomføres ikke. Opphevelse av tidligere direktiver.
63				Gjennomføringsfrister.
64				Ikrafttredelsesbestemmelse
65				Formalia

Del IV: Forskriftsforslag og merknader til de enkelte bestemmelser

15 Merknader til de enkelte forskriftsbestemmelser

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

Til § 1-1 – Forskriftens formål og virkeområde

Paragraf 1-1 viderefører bestemmelsene om formål og virkeområde i godkjenningsloven §§ 1 og 2, jf. yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 1 og 2. Forskriften gjelder alle regulerte yrker og yrker som er omfattet av profesjonskort.

Videre gir loven adgang til å gi yrkesutøver rett til å få sin søknad vurdert dersom en EØS-borger har fått et kvalifikasjonsbevis utstedt fra et tredjeland. Yrkesutøver må i slike tilfeller oppfylle noen betingelser, herunder krav til yrkeserfaring.

EØS-borger er en statsborger fra en EØS-stat eller Sveits som har ervervet yrkeskvalifikasjonene i en annen EØS-stat eller Sveits. I utgangspunktet skal utdanningsbeviset eller yrkeskvalifikasjonene i hovedsak være ervervet i EØS eller Sveits. EØS-borger med yrkeskvalifikasjoner fra et tredjeland er en borger som har utdanningen fra et tredjeland. Når en EØS-borger med yrkeskvalifikasjoner fra et tredjeland flytter innen EØS, kan ikke godkjenningsmyndigheten i EØS-staten nekte å godkjenne utdanningsbeviset hvis det tidligere har blitt godkjent i en annen EØS-stat. Dette er nedfelt i artikkel 3 nr. 3 i direktivet.

Det følger av EU-retten at borgere fra tredjeland i visse tilfeller vil være omfattet av regelen som gjelder for EU-borgere. Dette er borgere som omfattes av direktiv 2004/38/EF om unionsborgere og deres familiemedlemmers rett til å reise og oppholde seg fritt på medlemsstatenes område vil også omfattes av direktiv 2005/36/EF. Det betyr at familiemedlemmer av en EØS-borger vil kunne påberope seg direktivet ved søknad om godkjenning i Norge, da direktiv 2004/38/EF er tatt inn i EØS-avtalen.

Til § 1-2 - Definisjoner

Paragraf 1-2 utfyller bestemmelsen om definisjoner i godkjenningsloven § 3, jf. yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 3. Definisjonene er gjentatt mer eller mindre ordrett for å sikre at direktivet gjennomføres korrekt i norsk rett. Forskriften inneholder definisjoner av begreper som blir benyttet i forskriften. De andre definisjonene er hjemlet i loven.

Bokstav a definerer kvalifikasjonsbevis. Innholdet i begrepet kvalifikasjonsbevis må leses i sammenheng med kvalifikasjonsnivåene i artikkel 11. Kvalifikasjonsbevis er en vid betegnelse på en rekke dokumenter som dokumenterer en bestått yrkeskvalifikasjon i en EØS-stat eller Sveits. Et kvalifikasjonsbevis kan være Datakortet, kurstilbud i regi av NAV eller andre offentlige organer eller fagforeninger som for eksempel saksbehandlarkurs, truckførerkurs samt fag- og svennebrev og vitnemål fra høyere utdanning (f. eks. bachelorgrad, mastergrad, ph.d.-grad).

Bokstav b definerer lovregulert utdanning. For at en utdanning skal kvalifisere som regulert utdanning må det være fastsatt særskilte krav til utdanningens innhold ved lov eller forskrift.

Utdanningens innhold vil gjelde både kurs og eventuelle praksis- eller prøveperioder. En regulert utdanning er ikke ensbetydende med at selve yrkesutøvelsen er regulert. Det er derfor viktig å skille mellom regulert utdanning og regulert yrke. En regulert utdanning kan være utdanninger med rammeplaner som for eksempel sykepleier og bachelorutdanning i ingeniørfag.

Bokstav c definerer yrkeserfaring. Yrkeserfaring er faktisk og lovlig utøvelse av det berørte yrket i en EØS-stat eller Sveits. Dokumentasjon på yrkeserfaring kan være attester fra tidligere arbeidsgivere, attester fra skattekontor eller utskrift av ligninger, utskrift fra Brønnøysundregisteret i de tilfeller hvor yrkesutøver er selvstendig næringsdrivende eller utskrifter fra autorisasjonsregister i de tilfeller hvor yrket er regulert.

Bokstav h definerer tvingende allmenne hensyn. Utgangspunktet er at alle medlemsland skal følge bestemmelsene gitt i EØS-avtalen og forskjellige direktiver. Det er likevel rom for unntak dersom det foreligger tvingende allmenne hensyn. Tvingende allmenne hensyn er en vid betegnelse på en rekke hensyn som kan påberopes for å unnta særskilte bestemmelser i EØS-avtalen eller direktiver. Noen hensyn er traktatfestet og da vil det være enklere for en medlemsstat å begrunne unntaket. Det er også hensyn som er ulovfestet eller kodifisert ved rettspraksis av EU-domstolen, men disse hensynene er vanskeligere å påberope fordi de ikke alltid er like entydig. Tvingende allmenne hensyn kan være svært forskjellige, og hvilke hensyn en medlemsstat kan påberope seg kommer an på hvilken bestemmelse som vil være gjeldende. Unntaket kan for eksempel begrunnes i orden og sikkerhet, vernet om menneskers og dyrs liv og helse, nasjonale skatter av kunstnerisk, historisk eller arkeologisk verdi, hensyn til forbrukervern, god forretningsskikk, miljøhensyn, arbeidsmiljøhensyn, kultur og trafiksikkerhet for å nevne noen. Dersom en medlemsstat skal unnta en bestemmelse i EØS-avtalen eller et direktiv må unntaket begrunnes med tvingende allmenne hensyn og resultatet, altså forskjellsbehandlingen, må ikke være vilkårlig, men objektivt begrunnet. Det er et krav til en proporsjonalitetsvurdering.

Kapittel 2. Midlertidig tjenesteytelse

Til § 2-1 – Krav til yrkesutøver ved midlertidig tjenesteytelse

Paragraf 2-1 utfyller prinsippet om midlertidig tjenesteytelse i godkjenningsloven § 4 første ledd, jf. yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 5 nr. 3. Bestemmelsen setter krav til yrkeserfaringens varighet, herunder at yrkesutøver må ha arbeidet i yrket i minst ett av de siste ti årene i en eller flere stater innen EØS eller Sveits hvis yrket eller utdanningen ikke er regulert i etableringsstaten. Dersom yrket eller utdanningen er regulert er det ikke et slikt krav til varighet.

Videre presiserer bestemmelsen hva som menes med midlertidig tjenesteytelse.

Ved vurdering av hva som er midlertidig yrkesutøvelse skal det legges vekt på ytelsens varighet, hyppighet, regelmessighet og kontinuitet. Det skal være en individuell og skjønnsmessig vurdering fra sak til sak. I vurderingen vil det være avgjørende om yrkesutøveren kan anses for å være etablert eller ikke. Europakommisjonen har uttalt at det kan være ulike tidsgrenser for et yrke som typisk er sesongbetont og for en aktivitet som gjelder et byggeprosjekt over en lengre periode²⁶.

Bestemmelsen presiserer til slutt at yrkesutøver er underlagt de norske bestemmelsene som gjelder for utøvelsen av yrket i Norge. I dette ligger at yrkesutøver ikke nødvendigvis kan

²⁶ Jf. den såkalte Schnitzer-saken (sak C-215/01) hvor et portugisisk bygg- og anleggsforetak hadde et oppdrag i Tyskland i 3 år, uten at foretaket av EF-domstolen ble ansett som etablert i Tyskland.

utøve yrket på samme måte som vedkommende utøvet yrket i hjemstaten. Er de norske standardene for yrkesutførelsen videre eller strengere enn det som yrkesutøver er vant med i hjemstaten må vedkommende likevel følge de retningslinjer som gjelder i Norge. Dette betyr at yrkesutøver må følge de tekniske regler eller standarder som gjelder i Norge og ikke i hjemstaten.

Til § 2-2 – Kontroll av kvalifikasjoner

Paragraf 2-2 utfyller prinsippene om forhåndsmelding og kontroll av kvalifikasjoner i godkjenningsloven §§ 5 og 6, jf. yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 7 nr. 1 og 2 bokstav a til g. Artikkel 6 bokstav a gjennomføres ikke fordi det ikke er krav til medlemskap i yrkesorganisasjoner eller fagforeninger for å kunne utøve et yrke i Norge. Artikkel 6 bokstav b gjennomføres ikke fordi det ikke er et krav om registrering i folketrygden for å motta refusjon. Artikkel 7 nr. 2a bokstav a til d gjennomføres ikke siden Norge ikke har begrensninger for utøvelse av regulerte yrker i forhold til territorier i Norge.

Bestemmelsen angir hva slags type dokumentasjon som kan kreves ved en forhåndskontroll av yrkeskvalifikasjoner. Noen dokumentasjonskrav er nye etter direktiv 2013/55/EU jf. artikkel 7 nr. 1 bokstav d til g.

Bokstav a omhandler bevis på identitet og nasjonalitet. Bevis på identitet og nasjonalitet må være et offisielt identifikasjonsbevis utstedt av offentlig myndighet, for eksempel pass eller gyldig nasjonalt ID-kort som er utstedt av en EØS-stat eller Sveits. Slike identifikasjonsbevis må være gyldige.

Bokstav b og c er redegjort for i merknad til § 1-2.

Bokstav e omhandler vandelsattest. Ansvarlig myndighet kan kreve vandelsattest eller annen bekreftelse på at vedkommende har rett til å arbeide innenfor det berørte yrket i hjemstaten dersom yrkesutøver skal arbeide innenfor et yrke som gjelder offentlig sikkerhet, helse og undervisning av mindreårige. Vandelsattest, eller politiattest, er en attest utstedt av Politiet som bekrefter hvorvidt yrkesutøver har blitt dømt for straffbare handlinger. Det er imidlertid ikke bare krav til ”plettfriandel”; yrkesutøver skal også kunne dokumentere at vedkommende har rett til å arbeide innenfor yrket i hjemstaten. En yrkesutøver behøver ikke ha gjort noe straffbart for å miste retten til å arbeide, det kan også foreligge disiplinære forhold. Ansvarlig myndighet kan derfor be om annen bekreftelse enn vandelsattest, som for eksempel autorisasjonsbevis. I følge vedlegg VII til direktivet kan yrkesutøver, i de tilfellene det ikke er mulig å fremskaffe vandelsattest, gi en erklæring under ed til en rettslig eller administrativ myndighet eller notar i hjemstaten.

Til § 2-3 – Yrkesutøvers bruk av yrkestittel

Paragraf 2-3 utfyller regelen om bruk av yrkestittel i godkjenningsloven § 4 tredje ledd, jf. yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 7 nr. 3. Bestemmelsen regulerer hvilken yrkestittel yrkesutøver har rett til å benytte ved midlertidig tjenesteytelse hvor kvalifikasjonen ikke skal forhåndsgodkjennes og i tilfeller hvor den skal forhåndsgodkjennes. Bestemmelsen presiserer hvilke språk som skal benyttes ved bruk av yrkestitler.

Dersom yrkesutøvers kvalifikasjon er en lovbeskyttet yrkestittel i etableringsstaten skal yrkesutøver benytte yrkestittelen på etableringsstatens språk. Dette for å unngå sammenblanding med lovbeskyttede yrkestitler i Norge. Hvis etableringsstaten ikke har en lovbeskyttet yrkestittel på yrkesutøvers kvalifikasjon, skal vedkommende bruke den formelle

tittelen på kvalifikasjonsbeviset som vedkommende har ervervet på etableringsstatens språk. Dette kan være en gradstittel som for eksempel Bachelor in Accounting. Dette gjelder i de tilfeller hvor det ikke er krav til forhåndsgodkjenning.

Yrkesutøver kan benytte vertsstatens lovbeskyttede yrkestittel dersom kvalifikasjonene til yrkesutøver har blitt forhåndsgodkjent eller hvor yrkesutøver omfattes av automatiske godkjenning.

Til § 2-4 – Informasjon til tjenestebrukere

Paragraf 2-4 utfyller regelen om informasjon til tjenestebrukere i godkjenningsloven § 4 tredje ledd, jf. yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 9 bokstav a til f. Artikkel 9 bokstav e gjennomføres ikke fordi dette gjelder skatt. EØS-avtalen har spesifikt unntatt regler om skatt og bestemmelsen vil derfor ikke gjøre seg gjeldende i dette direktivet.

I de tilfeller yrkesutøver benytter etableringsstatens yrkestittel eller kvalifikasjon, kan ansvarlig myndighet kreve at yrkesutøver fremlegger tilleggsopplysninger til tjenestemottaker. Dette er en kan-regel og det er derfor ikke et ubetinget krav til yrkesutøver, men opptil den ansvarlige myndighetens skjønn. Bestemmelsen lister fem alternative tilleggsopplysninger som ansvarlig myndighet kan kreve at yrkesutøver fremlegger men ansvarlig myndighet kan bare kreve at yrkesutøver fremlegger de tilleggsopplysningene som fremgår av denne bestemmelsen. Listen er uttømmende.

Til § 2-5 – Delvis adgang ved midlertidig tjenesteytelse

Paragraf 2-5 utfyller prinsippet om delvis adgang i godkjenningsloven § 4 andre ledd, jf. yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 4f nr. 4 og 5. Formålet med bestemmelsen er å legge til rette for at yrkesutøvere kan utøve et yrke de er fullt ut kvalifisert for i hjemstaten uten å måtte ta hele utdanningen på nytt i vertstaten.

I de tilfeller det skal gjennomføres en forhåndskontroll og den viser at yrkesutøver ikke vil bli godkjent, skal ansvarlig myndighet vurdere om yrkesutøver skal gis midlertidig adgang til yrket. Vurderingen skjer i samsvar med bestemmelsene i kapittel 2 i forskriften og vil kun gjelde for yrker hvor yrkesutøvelsen har konsekvenser for offentlig helse og sikkerhet. Der yrkesutøver har fått delvis adgang skal yrkesutøver benytte hjemstatens yrkestittel og det må komme klart frem overfor tjenestemottakere hvilken aktivitet yrkesutøver kan utøve.

Til § 2-6 – Administrativt samarbeid

Paragraf 2-6 utfyller prinsippet om administrativt samarbeid i godkjenningsloven § 20, jf. yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 8 nr. 1 og 2. Bestemmelsen gir ansvarlig myndighet i vertsstaten hjemmel til å be om bestemte opplysninger av ansvarlig myndighet i etableringsstaten, bl.a. yrkesutøversandel. Dette er en kan-regel og det er derfor ikke et ubetinget krav, men opptil den ansvarlige myndighetens skjønn.

Dersom ansvarlig myndighet i Norge har tvil om hvorvidt yrkesutøver kan utøve det spesifikke yrket, og denne tvilen er berettiget, kan de be ansvarlig myndighet i andre EØS-stater om informasjon om yrkesutøvers status i forhold til om vedkommende er lovlig etablert, om redelig adferd og fravær av disiplinære eller strafferettslige sanksjoner. Det kan være situasjoner der en yrkesutøver er fradømt retten til å utøve yrket i hjemstaten, men hvor dette ikke har noen betydning for utøvelsen av yrket i Norge. Et eksempel på dette er der en yrkesutøver er fradømt retten til å utøve yrket for en aktivitet som er lovlig å utøve i Norge.

Bestemmelsen angir også at tjenestemottaker skal underrettes i de tilfeller tjenestemottaker klager på tjenesteytelsen. Dette skal sikre at klager fra en tjenestemottaker over en tjenesteyter behandles korrekt og tjenestemottaker skal underrettes om klagens resultat. I denne sammenheng betyr tjenestemottaker en som har betalt for en tjeneste, for eksempel en som har behov for elektriker eller en som har barna sine i en barnehage. Dersom en yrkesutøver utfører arbeidet på en slik måte at tjenestemottaker ønsker å klage på vedkommende, skal ansvarlig myndighet behandle denne klagen. En klage på tjenesteyters utførelse av arbeidet regnes ikke som et enkeltvedtak etter forvaltningsloven, men klage på tjenesteyter burde behandles etter de samme reglene som gjelder i forvaltningsloven. Når ansvarlig myndighet har behandlet klagen, skal tjenestemottaker få kopi av avgjørelsen.

Kravet til administrativt samarbeid krever utveksling av informasjon som kan regnes som sensitive opplysninger, men slike opplysninger kan deles uten hinder av forvaltningslovens § 13 om lovbestemt taushetsplikt.

Kapittel 3. Etablering – godkjenning etter generell ordning

Til § 3-1 - Anvendelsesområde

Paragraf 3-1 viderefører prinsippet om etablering etter generell ordning i godkjenningsloven § 8 første ledd, jf. yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 10 bokstav a til g. Bestemmelsen presiserer at bestemmelsene i kapittel 3 avgrenses mot andre godkjenningsordninger som automatisk godkjenning av yrkeserfaring og harmonisert utdanning.

Til § 3-2 - Kvalifikasjonsnivåer

Paragraf 3-2 utfyller reglene om kvalifikasjonsnivåer i godkjenningsloven § 8 femte ledd, jf. yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 11 bokstav a til e. Bestemmelsen presiserer innholdet i de ulike kvalifikasjonene og plasserer oppnådde kvalifikasjoner i forskjellige nivåer fra uformell opplæring til universitetsutdanning.

Bokstav a nr. 1 gjelder opplæring som ikke leder til en formell kvalifikasjon. Norsk kvalifikasjonsrammeverk har definert slik type opplæring som resultatet av organisert læring som har funnet sted på ikke-formelle læringsarenaer (frivillig sektor, læring på arbeidsplassen, private kurstilbydere osv.). Opplæringstilbudet er ikke bundet av offentlige fag- eller læreplaner, men dokumenteres gjerne med et kursbevis. Læringsaktiviteten kan videre karakteriseres som hverdagslæring fra de ulike situasjoner en person deltar i gjennom hjem, skole, arbeidsliv og samfunnsdeltakelse. Den slags kompetanse kan dokumenteres gjennom en individuell utfylling av et dokument for kompetansekartlegging.

Bokstav a nr. 2 gjelder særskilt eksamen uten opplæring. Dette gjelder de tilfeller hvor yrket kun krever at yrkesutøver gjennomfører en eksamen for å utøve yrket uten at det kreves spesielle forkunnskaper.

Bokstav a nr. 3 gjelder yrkeserfaring. Yrkeserfaring er faktisk og lovlig utøvelse av det berørte yrket i en EØS-stat eller Sveits. Dokumentasjon på yrkeserfaring kan være attester fra tidligere arbeidsgivere, attester fra skattekontor eller utskrift av ligninger, utskrift fra Brønnøysundregisteret i de tilfeller hvor yrkesutøver er selvstendig næringsdrivende eller utskrift fra autorisasjonsregister i de tilfeller hvor yrket er regulert i hjemstaten.

Bokstav a nr. 4 gjelder ikke fullført grunnskole eller kompetansebevis fra videregående opplæring. Direktivet omtaler dette som attest på generell kunnskap. Siden grunnskole- eller videregående opplæring regnes som fullført i bokstav b, legger departementet til grunn at

bokstav a dreier seg om ikke-fullført opplæring. Ikke fullført videregående opplæring fører frem til et kompetansebevis. Et kompetansebevis er dokumentasjon på gjennomførte fag på videregående opplæring. Kompetansebeviset gir ikke generell studiekompetanse, men det kan benyttes som supplerende dokumentasjon ved opptak til særskilte studier.

Bokstav b nr. 1 gjelder studieforbereidende videregående opplæring. Dette er fullført videregående opplæring som fører frem til et vitnemål. Vitnemålet gir generell studiekompetanse og gir opptak til studier på høyskole- og universitetsnivå.

Bokstav b nr. 2 gjelder yrkesfaglig videregående opplæring. Dette er fullført videregående opplæring som fører frem til et fagbrev, svennebrev eller en yrkeskompetanse.

Bokstav c nr. 1 og 2 gjelder vitnemål på fullført utdanning utover videregående opplæring, men som ikke er på nivå med høyere utdanning. Det er en endring i forhold til direktiv 2005/36/EF i bokstav c ii), hvor det var vist til vedlegg nr. II i direktivet. Vedlegget er opphørt ved direktiv 2013/55/EU. Det er ikke lenger en liste over de yrker med utdanning med særlig struktur. Norge hadde yrkesfaglærer og noen sjøfartsykker i denne listen. Det er nå et krav om at landene skal opplyse om regulerte yrker med utdanninger med særlig struktur i henhold til artikkel 57 om elektronisk informasjon.

For at en utdanning skal falle inn under bokstav c, må det være utdanninger etter videregående opplæring med en varighet på enten ett år eller utdanninger med særlig struktur utover videregående opplæring. I Norge vil dette kunne være fagskoleutdanninger med varighet over ett år. I lov om fagskoleutdanning § 1 andre ledd, er det presisert at fagskoleutdanning er yrkesrettede utdanninger som bygger på videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse, og som har et omfang tilsvarende minimum et halvt studieår og maksimum to studieår.

Bokstav d og e gjelder høyere utdanning på minimum tre år som er fullført ved et lærested og hvor utdanningen er uttrykt i studiepoeng. Dette dreier seg om bachelorgrad, mastergrad og doktorgrad.

Til § 3-3 – Likebehandling av kvalifikasjonsbevis

Paragraf 3-3 utfyller reglene om kvalifikasjonsnivåer i godkjenningsloven § 8 femte ledd, jf. yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 12. Bestemmelsen gjelder likebehandling av kvalifikasjonsbevis og presiserer at kvalifikasjoner som er oppnådd i andre EØS-stater eller Sveits skal likestilles med kvalifikasjoner oppnådd i Norge, og at de nevnte kvalifikasjonene skal gi adgang til utøvelsen av et yrke.

Denne bestemmelsen gjelder for kvalifikasjoner som ikke oppfyller kravene i § 3-2. Selv om kvalifikasjonene ikke oppfyller betingelsene er det likevel et krav om at ansvarlig myndighet likebehandler disse kvalifikasjonene. For at et kvalifikasjonsbevis etter denne bestemmelsen skal bli likestilt med kvalifikasjoner etter § 3-2 må fire kumulative vilkår være oppfylt.

Til § 3-4 – Vilkår for godkjenning

Paragraf 3-4 utfyller bestemmelsen om vilkår for godkjenning i godkjenningsloven § 8 femte ledd, jf. yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 13 nr. 3 og 4. Bestemmelsen angir begrensninger til å utøve yrket dersom kvalifikasjonene som er oppnådd i en annen EØS-stat eller Sveits ikke er på samme nivå som norske kvalifikasjoner. Selv om yrkesutøver blir

godkjent kan ansvarlig myndighet likevel kreve at vedkommende skal gjennomføre utligningstiltak.

Til § 3-5 - Utligningstiltak

Paragraf 3-5 utfyller kravene til utligningstiltak i godkjenningsloven § 8 femte ledd, jf. yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 14 nr. 1 bokstav a og b. Bestemmelsen omhandler vilkår for å iverksette utligningstiltak. Utligningstiltak kan være en prøveperiode på inntil tre år eller en egnethetsprøve.

Det kan kun pålegges utligningstiltak dersom yrkesutøvers utdanning avviker vesentlig fra innholdet i den utdanningen som gis i Norge eller hvis det aktuelle yrket i Norge omfatter regulerte yrkesaktiviteter som ikke inngår i en sammenlignbar form i det tilsvarende yrket i yrkesutøvers hjemstat og det i Norge kreves en særskilt utdanning som er vesentlig forskjellig fra yrkesutøvers utdanning.

Med vesentlig forskjell menes forskjell i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse som er nødvendig for å utøve yrket og at kvalifikasjonen til yrkesutøver er vesentlig forskjellig i innhold i forhold til hva som kreves av kvalifikasjonen i Norge. Et eksempel på yrke med vesentlig forskjeller i utdanning kan være eiendomsmegler. I Norge er eiendomsmegler en tre-årig bachelorutdanning, med blant annet fag innenfor økonomi, juss, statistikk, oppgjør og regnskapsføring av betrodde midler. I noen stater er for eksempel enkelte av oppgavene som en eiendomsmegler gjør i Norge lagt til en notar. Videre kan en eiendomsmegler i noen stater kun presentere og vise eiendommen og har ingen oppgaver i forbindelse med selve oppgjøret.

Det er en endring i direktiv 2013/55/EU i forhold til den opprinnelige teksten i direktiv 2005/36/EF. Tidligere kunne ansvarlig myndighet ilegge utligningstiltak der hvor utdanningen var mer enn ett år kortere enn den som var i hjemstaten. Dette er ikke lenger et alternativ. Ansvarlig myndighet må nå vurdere innholdet i utdanningene og se om det er vesentlige forskjeller.

Til § 3-6 - Unntak fra yrkesutøvers valgfrihet ved prøveperiode eller egnethetsprøve

Paragraf 3-6 setter unntak fra yrkesutøvers valg av utligningstiltak i godkjenningsloven § 8 femte ledd, jf. yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 14 nr. 2 og 3. Enkelte avsnitt i direktivet gjennomføres ikke fordi dette er krav som er rettet mot Europakommisjonen og ikke den enkelte medlemsstat eller yrkesutøver.

I utgangspunktet kan yrkesutøver selv velge om vedkommende skal gjennomføre en prøveperiode eller en egnethetsprøve. Bestemmelsen oppstiller fire alternative unntak fra dette utgangspunktet, men denne listen er ikke uttømmende. I artikkel 14 nr. 2 andre og tredje avsnitt kan ansvarlig myndighet melde fra til EFTA overvåkningsorgan (ESA) om at valgmuligheten faller bort. For at et slikt unntak skal bli gjeldende må unntaket være tilstrekkelig begrunnet. ESA skal foreta en vurdering av unntaket. Hvis ESA aksepterer unntaket eller ikke gir noen tilbakemelding innen tre måneder, så kan ansvarlig myndighet gjøre unntak fra yrkesutøvers valgfrihet. Dette er ikke forskriftsfestet da det er krav til myndighetene og ESA.

I utgangspunktet gjelder unntak fra valgfriheten primært yrker som krever særlig kjennskap til nasjonal rett, dvs. juridiske yrker hvor informasjon om nasjonal rett er hovedaktiviteten.

Bestemmelsen oppstiller også et unntak om at yrkesutøver i visse tilfeller må fullføre både prøveperiode og egnethetsprøve. Dette gjelder i de tilfeller hvor yrkesutøver har kursbevis, men hvor yrket krever minst tre års høyere utdanning.

I forskrift 6. desember 2011 nr. 1360 om administrative ordninger på arbeidsmiljølovens område (forskrift om administrative ordninger) § 9 tredje ledd er det sagt at søkere skal avlegge egnethetsprøve dersom opplæringen er av en vesentlig annen art enn det som er kravet i Norge. Yrkesutøvere har ingen valgmulighet mellom en prøveperiode eller egnethetstest. Dette vil gjelde yrkesutøvere som ønsker godkjenning for å kunne utøve yrket som dykker i Norge. Regelen for dykkere foreslås videreført i forskriften.

Til § 3-7 – Særlige krav som stilles til utligningstiltak

Paragraf 3-7 setter særlige krav som stilles til utligningstiltak i godkjenningsloven § 8 femte ledd, jf. yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 14 nr. 4, 5, 6 og 7. Bestemmelsen angir når ansvarlig myndighet kan kreve utligningstiltak. Ansvarlig myndighet kan iverksette utligningstiltak hvis yrkesutøver dokumenterer vesentlige forskjeller i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse som er nødvendig for å utøve yrket eller hvis kvalifikasjonen til yrkesutøver er vesentlig forskjellig i innhold i forhold til hva som kreves av kvalifikasjonen i Norge.

Bestemmelsen oppstiller krav til ansvarlig myndighet til hvilke vurderinger som skal ligge til grunn før ansvarlig myndighet kan pålegge yrkesutøver utligningstiltak, herunder hva som menes med vesentlig forskjell, hva slags yrkeskvalifikasjoner yrkesutøver har tilegnet seg og dokumentert livslang læring. Kravet til livslang læring er nytt. Bestemmelsen oppstiller videre krav til ansvarlig myndighet i henhold til saksbehandlingen, herunder hva slags type informasjon yrkesutøver har krav på og begrunnelsen for bruk av utligningstiltak. Det er videre satt krav til saksbehandlingstid, herunder at yrkesutøver skal gis mulighet til å ta egnethetsprøve senest seks måneder etter beslutning om utligningstiltak.

Til § 3-8 – Delvis adgang til et yrke

Paragraf 3-8 utfyller prinsippet om delvis adgang til et yrke i godkjenningsloven § 8, jf. yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 4f nr. 1 bokstav a til c. Enkelte avsnitt i direktivet gjennomføres ikke fordi disse er gjentatt i kapittel 3. Bestemmelsen oppstiller tre kumulative vilkår før yrkesutøver kan gis delvis adgang til et yrke. Bestemmelsen oppstiller videre tre kumulative vilkår før ansvarlig myndighet kan avvise søknaden. Det er presisert at yrkesutøvelse som har konsekvenser for offentlig sikkerhet og helse skal vurderes i henhold til reglene om midlertidig tjenesteytelse i kapittel 2.

Første ledd bokstav a krever at yrkesutøver må være fullt ut kvalifisert til å utøve yrket i hjemstaten. Med dette menes at yrkesutøver har rett til å arbeide i det berørte yrket i hjemstaten.

Første ledd bokstav b gjelder vesentlig forskjell. Med vesentlig forskjell i dette tilfellet menes at forskjellen mellom yrkesutøvers kvalifikasjoner og de kvalifikasjoner som kreves i Norge er så store at yrkesutøver må ta hele utdanningen på nytt. Som eksempel på delvis adgang i slike tilfeller nevner Europakommisjonen ingeniør med spesialisering innenfor vannbygging hvor denne yrkesutøveren reiser til en stat hvor ingeniører også er kvalifisert til å arbeide med veier, vannkanaler og skipshavner. I slike tilfeller kan ansvarlig myndighet vurdere å gi delvis adgang til yrket, men da bare innenfor feltet vannbygging. Et annet eksempel på hvor delvis adgang kan vurderes er hvor yrkesutøver har en spesialutdanning for å legge

høyspentledninger. I Norge er det et krav om at slikt arbeid utføres av en med elektroutdanning innfor høyspent. Yrkesutøver kunne da få delvis adgang til å utøve sitt yrke i Norge, med den begrensning at vedkommende ikke kan gjøre annet elektroarbeid.

Første ledd bokstav c omhandler yrkesaktiviteten. Yrkesaktiviteten som yrkesutøver ønsker å utøve kan skilles ut fra andre aktiviteter som hører inn under det regulerte yrket i Norge som nevnt i avsnittet over. Ved bedømmingen hvorvidt yrkesutøver kan få delvis adgang etter dette vilkåret, kan ansvarlig myndighet undersøke om yrkesutøveren kan utøve yrket selvstendig i hjemstaten.

Andre ledd bokstav a gjelder avvisning av delvis adgang til et yrke på grunn tvingende allmenne hensyn. Ansvarlig myndighet skal foreta vurdering fra sak til sak og selv om vilkårene over er oppfylt kan ansvarlig myndighet likevel avvise søknad om delvis adgang til et yrke. Avvisning kan skje hvis det er begrunnet etter de fire friheter i EU-retten. Avvisning kan være berettiget hvis det foreligger tvingende allmenne hensyn, hvor avvisningen sikrer at formålet blir opprettholdt og at avvisningen ikke går lenger enn nødvendig.

Tredje ledd presiserer bruk av yrkestittel. Dersom yrkesutøver har fått delvis adgang til yrket, skal yrkesaktiviteten bli utøvet i tråd med den yrkestittelen som ble gitt i hjemstaten, men ansvarlig myndighet kan kreve at denne oversettes til norsk. Yrkesutøvere som har fått delvis adgang, skal tydeliggjøre omfanget av vedkommendes yrkeskvalifikasjon ovenfor tjenestemottakere slik at ikke tjenestemottakere får en feil forståelse av hva yrkesutøver faktisk kan bedrive av yrkesaktivitet.

Kapittel 4. Etablering – godkjenning av yrkeserfaring

Til § 4-1 - Anvendelsesområde

Paragraf 4-1 utfyller prinsippet om godkjenning av yrkeserfaring i godkjenningsloven § 9 andre ledd, jf. yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 16. Bestemmelsen angir hva slags type yrkeserfaring og opplæring som kreves for å bli godkjent.

Til § 4-2 – Krav til yrkeserfaringens lengde som omfattes av yrker nevnt i liste 1, vedlegg 1

Paragraf 4-2 utfyller prinsippet om godkjenning av yrkeserfaring og krav til yrkeserfaringens lengde i godkjenningsloven § 9 andre ledd, jf. yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 17 nr. 1 bokstav a til e. Artikkel 17 nr. 3 gjennomføres ikke fordi frisør ikke er et regulert yrke i Norge. Bestemmelsen lister fem alternative vilkår for at yrkeserfaring skal kunne bli godkjent. Eksempel på slike yrker er elektriker og heismontør. For andre yrker, vises det til liste 1, vedlegg 1.

Til § 4-3 Krav til yrkeserfaringens lengde som omfattes av yrker nevnt i liste 2, vedlegg 1

Paragraf 4-3 utfyller prinsippet om godkjenning av yrkeserfaring og krav til yrkeserfaringens lengde i godkjenningsloven § 9 andre ledd, jf. yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 18 nr. 1 bokstav a til f. Bestemmelsen lister seks alternative vilkår for at yrkeserfaring skal kunne bli godkjent. Det er ingen yrker som faller inn under denne kategorien i Norge. For andre yrker, vises det til liste 2, vedlegg 1.

Til § 4-4 Krav til yrkeserfaringens lengde som omfattes av yrker nevnt i liste 3, vedlegg 1

Paragraf 4-4 utfyller prinsippet om godkjenning av yrkeserfaring og krav til yrkeserfaringens lengde i godkjenningsloven § 9 andre ledd, jf. yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 19 nr. 1 bokstav a til d. Bestemmelsen lister fire alternative vilkår for at yrkeserfaring skal kunne bli godkjent. Eksempel på et slikt yrke er teknisk leder - kontrollorgan for periodisk kjøretøykontroll. For andre yrker, vises det til liste 3, vedlegg 1.

Til § 4-5 – Generelle regler

Paragraf 4-5 utfyller prinsippet om godkjenning av yrkeserfaring i godkjenningsloven § 9 andre ledd, jf. yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 17 nr. 2, artikkel 18 nr. 2 og artikkel 19 nr. 2. Bestemmelsen oppstiller krav til dokumentasjon og yrkeserfaringens varighet.

Kapittel 5. Etablering – godkjenning etter felles opplæringsprinsipper

Til § 5-1 – Felles opplæringsrammer og opplæringsprøver

Paragraf 5-1 utfyller prinsippet om felles opplæringsprinsipper, herunder opplæringsrammer og opplæringsprøver, i godkjenningsloven §§ 11 og 12, jf. yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 49a og 49b.

Det er foreløpig ikke utarbeidet noen felles opplæringsprinsipper, men det er stor sannsynlighet for at det vil komme endringer på dette området. Departementet ser det derfor som hensiktsmessig at det gis en generell hjemmel i forskriften og at kapittel 5 holdes av for senere bestemmelser om opplæringsprinsipper. Bestemmelser om opplæringsprinsipper vil ikke falle naturlig inn under noen av de eksisterende kapitlene, så det gir en bedre struktur å ha bestemmelsene om opplæringsprinsipper i et eget kapittel.

Lovavdelingen i Justis- og beredskapsdepartementet har uttalt at ”tomme” paragrafer kan skape misforståelser og kan virke forvirrende for leserne av loven. Justis- og beredskapsdepartementet åpner imidlertid opp for bruk av ”tomme” paragrafer hvis departementet har helt klare og konkrete holdepunkter for at det vil bli behov for nye bestemmelser. Europakommisjonen har nedsatt en arbeidsgruppe som skal kartlegge muligheten for å innføre opplæringsprøver for skiinstruktører. Det er derfor hensiktsmessig å ha et eget kapittel for opplæringsprinsipper i forskriften.

Kapittel 6. Europeisk profesjonskort

Til § 6-1 – Yrkes som omfattes av profesjonskort

Paragraf 6-1 utfyller reglene om europeisk profesjonskort i godkjenningsloven § 16 første ledd, jf. yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 4a nr. 2. Artikkel 4a nr. 1 gjennomføres ikke fordi det er krav til Europakommisjonen og ikke til en medlemsstat eller yrkesutøver. Bestemmelsen oppstiller hvilke yrker som omfattes av profesjonskort.

Til § 6-2 – Ansvarlig myndighet for behandling av profesjonskort

Paragraf 6-2 utfyller reglene om europeisk profesjonskort i godkjenningsloven § 16 andre ledd, jf. yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 4a nr. 5. Artikkel 4a nr. 5 andre avsnitt angir begrensning for utøvelse av yrket for en yrkesutøver som har fått utstedt et profesjonskort. Artikkel 4a nr. 7 gjennomføres ikke fordi det er krav til Europakommisjonen. Artikkel 4a nr. 8 gjennomføres ikke fordi det følger av alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper at gebyr kun skal dekke sakskostnader.

Bestemmelsen gir ansvarlig myndighet hjemmel til å behandle søknad om profesjonskort via IMI. For de ikke-regulerte yrkene, i første omgang fjellfører, vil departementet utpeke hvilket organ som skal være ansvarlig myndighet. Fagdepartementet vil utpeke hvilket organ som skal være ansvarlig myndighet for yrket eiendomsmegler. Ansvarlig myndighet i hjemstaten skal utstede eventuelle støtteerklæringer etter direktivet, dette kan for eksempel være bekreftelse på at yrkesutøver er lovlig etablert jf. artikkel 7 nr. 2 bokstav b.

Til § 6-3 – Generelle regler for behandling av profesjonskort

Paragraf 6-3 utfyller reglene om europeisk profesjonskort i godkjenningsloven § 16 fjerde ledd, jf. yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 4b nr. 3. Artikkel 4b nr. 1, 2 og 4 gjennomføres ikke fordi dette er krav til Europakommisjonen. Bestemmelsen angir prosedyrer for hvordan ansvarlig myndighet skal behandle søknad om profesjonskort.

Ansvarlig myndighet skal kontrollere at yrkesutøver er lovlig etablert og verifisere at dokumentene er autentiske og gyldige. Med kontrollere menes her at ansvarlig myndighet skal bekrefte at yrkesutøver er lovlig etablert. Bekreftelse på hvorvidt yrkesutøver er lovlig etablert kan oppnås ved å ta kontakt med den myndigheten som har gitt adgang til å utøve yrket, for eksempel et godkjenningskontor. For mer informasjon om innholdet i begrepet lovlig etablert, vises det til merknad § 2-2.

Med verifisering menes her at ansvarlig myndighet skal undersøke om vedkommendes kvalifikasjonsbevis er autentiske og gyldige, dvs. ikke utløpt. Europakommisjonen har uttalt at verifisering kan forstås som en ekthetsvurdering, herunder at ansvarlig myndighet kan kontakte læresteder, myndighetsorganer eller foretak hvor yrkesutøver har oppnådd sine kvalifikasjoner.

Dersom det foreligger rimelig tvil kan ansvarlig myndighet sjekke direkte med utsteder hvorvidt kvalifikasjonen er ekte eller be yrkesutøver om bekreftede kopier. Ansvarlig myndighet må foreta en skjønnsmessig vurdering fra sak til sak hvorvidt det foreligger rimelig tvil.

Hva som regnes som bekreftet kopi kan variere fra land til land, men etter en alminnelig språklig forståelse er en bekreftet kopi en kopi tatt av en offentlig myndighet som for eksempel notarius publicus eller en kopi tatt ved et profesjonelt kopibyrå. Noen land krever også apostiller. Med dette menes et dokument som er legalisert ved at det påføres et apostillestempel. Dokumentet må først være notarialbekreftet, det vil si signert og stemplet av en notar. For norske borgere er det Fylkesmannen som legaliserer dokumenter for bruk i utlandet.

Til § 6-4 – Behandling av profesjonskort ved midlertidig tjenesteytelse

Paragraf 6-4 utfyller reglene om europeisk profesjonskort i godkjenningsloven § 16 fjerde ledd, jf. yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 4c. Bestemmelsen angir prosedyrer for saksbehandlingsfrister ved søknad om profesjonskort ved midlertidig tjenesteytelse. Fristene som er oppsatt gjelder kalenderdager, ikke virkedager, og det betyr at ansvarlige myndigheter må ta høyde for helger og feriedager. Bestemmelsen angir også regler for hvor lenge et profesjonskort skal være gyldig og hvordan yrkesutøver kan forlenge gyldigheten av profesjonskortet.

Til § 6-5 – Behandling av profesjonskort ved etablering eller midlertidig tjenesteytelse hvor det kreves forhåndsgodkjenning etter lovens § 2-4 og hvor Norge er hjemstat

Paragraf 6-5 utfyller reglene om europeisk profesjonskort i godkjenningsloven § 16 fjerde ledd, jf. yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 4d nr. 1. Bestemmelsen angir prosedyrer for saksbehandlingsfrister ved søknad om profesjonskort ved etablering eller midlertidig tjenesteytelse hvor kvalifikasjonene skal forhåndskontrolleres og hvor Norge er hjemstat. Ansvarlig myndighet i Norge skal utstede profesjonskort når yrkesutøver er norsk statsborger eller har en norsk kvalifikasjon. Fristene som er oppsatt gjelder kalenderdager, ikke virkedager, og det betyr at ansvarlige myndigheter må ta høyde for helger og feriedager.

Til § 6-6 – Behandling av profesjonskort ved etablering eller midlertidig tjenesteytelse hvor det kreves forhåndsgodkjenning etter lovens § 2-4 og hvor Norge er hjemstat

Paragraf 6-6 utfyller reglene om europeisk profesjonskort i godkjenningsloven § 16 fjerde ledd, jf. yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 4d nr. 2 og 3. Bestemmelsen angir prosedyrer for saksbehandlingsfrister ved søknad om profesjonskort ved etablering eller midlertidig tjenesteytelse hvor kvalifikasjonene skal forhåndskontrolleres i Norge og hvor Norge er vertsstat. Fristene som er oppsatt gjelder kalenderdager, ikke virkedager, og det betyr at ansvarlige myndigheter må ta høyde for helger og feriedager.

Til § 6-7 – Vedtak for profesjonskort

Paragraf 6-7 utfyller reglene om europeisk profesjonskort i godkjenningsloven § 16 fjerde ledd, jf. yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 4d nr. 4, 5 og 6. Bestemmelsen angir prosedyrer for saksbehandling ved mangelfull søknad og konsekvensene av overskredet frist for utstedelse av profesjonskort. Bestemmelsen angir at profesjonskort utstedes automatisk dersom vertsstat ikke fatter vedtak innen fristene. Det presiseres likevel at en slik automatisk utstedelse av profesjonskort ikke vil ha betydning for adgang til yrket, hvis yrket som profesjonskortet omfatter er regulert i vertsstaten. Et profesjonskort erstatter således ikke krav til godkjenning, men kan anses som søknad om godkjenning.

Til § 6-8 – Oppdateringer og tilgang til informasjon i IMI

Bestemmelsen utfyller reglene om europeisk profesjonskort i godkjenningsloven § 16 fjerde ledd, jf. yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 4e nr. 3, 5 og 7. Artikkel 4e nr. 4 gjennomføres ikke fordi dette er krav til automatiske opplysninger i IMI-filen. Artikkel 4e nr. 6 gjennomføres ikke fordi dette er krav til Europakommisjonen, og ikke til medlemsstat eller yrkesutøver.

Bestemmelsen presiserer hvilke ansvarlige myndigheter som skal ha tilgang til informasjon i IMI, og krav til ansvarlige myndigheter til å oppdatere IMI-filen til yrkesutøver, både på eget initiativ og når yrkesutøver ber om det. Bestemmelsen presiserer at ansvarlig myndighet skal legge til rette for at andre aktører skal kontrollere ektheten og gyldigheten av et profesjonskort.

Kapittel 7. Varslingsmekanismer

Til § 7-1 - Varslingsplikt

Paragraf 7-1 utfyller reglene om varslingsmekanismer i godkjenningsloven § 21 femte ledd, jf. yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 56a nr. 1 bokstav a til l. Bestemmelsen lister opp hvilke yrker som er omfattet av varslingsmekanismene.

Bokstav a gjelder tilfeller hvor yrkesutøver har fått begrenset retten til å utøve yrket av nasjonal myndigheter eller domstoler, både midlertidig og permanent, jf. § 21 i lovforslaget. Dette kan være hvor en pedagogisk leder i barnehage har mistet retten til å utøve yrket.

Bokstav b gjelder i tilfeller hvor en yrkesutøver er dømt for bruk av falske dokumenter i forbindelse med søknad om godkjenning til et regulert yrke som omfattes av loven. Det er viktig å påpeke at domfellelse for bruk av falske dokumenter gjelder uansett yrke, ikke bare for yrker som arbeider med mindreårige.

Til § 7-2 – Innholdet i varslingen

Paragraf 7-2 utfyller reglene om varslingsmekanismer i godkjenningsloven § 21 femte ledd, jf. yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 56a nr. 2, 5 og 7. Artikkel 56a nr. 4 gjennomføres ikke fordi dette er krav til nasjonale myndigheter og ikke bestemmende for yrkesutøvers rettigheter eller plikter. Artikkel 56a nr. 8 gjennomføres ikke fordi det er krav til Europakommisjonen, og ikke en medlemsstat eller yrkesutøver.

Bestemmelsen presiserer hva slags type dokumentasjon som skal legges inn i IMI-filen når ansvarlig myndighet skal sende varsel til de andre medlemsstatene. Bestemmelsen angir også prosedyrer for hvor lenge informasjonen skal fremgå av IMI-filen og om sletting av informasjonen.

Til § 7-3 – Klagerett på varslingen

Paragraf 7-3 utfyller reglene om varslingsmekanismer i godkjenningsloven § 21 femte ledd, jf. yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 56a nr. 6. Bestemmelsen gir yrkesutøver en rett til å klage på varslingen som blir sendt til alle medlemsstatene og en rett til å søke om erstatning dersom varslingen er feil. Varslingen vil derfor måtte utformes som et enkeltvedtak slik at det gis klagerett. Den behørig ansvarlige myndighetens klageinstans vil være klageinstans for slike klager.

Kapittel 8. Saksbehandlingsregler

Til § 8-1 – Krav til dokumentasjon

Paragraf 8-1 utfyller reglene om krav til dokumentasjon i godkjenningsloven § 13, jf. yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 50. Artikkel 50 nr. 4 er ikke gjennomført fordi det der krav til nasjonale myndigheter og ikke bestemmende for yrkesutøvers rettigheter eller plikter.

Bestemmelsen presiserer hva slags dokumenter ansvarlige myndigheter kan kreve ved søknad om etablering. Bestemmelsen gir videre ansvarlig myndighet rett til å kreve ekthetsbekreftelse av disse dokumentene og bekreftelse på at yrkesutøver ikke har mistet retten til å utøve yrket i hjemstaten.

Til § 8-2 – Språkkunnskaper

Paragraf 8-2 utfyller reglene om krav til språkkunnskaper i godkjenningsloven § 17, jf. yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 53 nr. 1, 3 og 4. Artikkel 53 nr. 2 gjennomføres ikke fordi de offisielle språkene i Norge, bokmål og nynorsk, kan snakkes på ethvert arbeidssted. Det er ingen særskilte krav at yrkesutøver må snakke enten bokmål eller nynorsk.

Hovedregelen er at ansvarlig myndighet bare kan kreve språkkontroll etter at yrkesutøver har fått sine yrkeskvalifikasjoner godkjent. Språkkontroll kan videre bare kreves hvor det foreligger sterk tvil om hvorvidt yrkesutøver har tilstrekkelige språkkunnskaper for å utøve yrket.

Til § 8-3 – Bruk av akademisk tittel

Paragraf 8-3 utfyller reglene om krav til bruk av akademisk tittel i godkjenningsloven § 18, jf. yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 54. Bestemmelsen presiserer at yrkesutøver må benytte hjemlandets språk ved bruk av akademisk tittel, men hvis den forveksles med en norsk tittel hvor det kreves en tilleggsutdanning som yrkesutøver ikke har, kan yrkesutøver benytte den norske tittelen.

Et eksempel på en mulig forveksling er gamle, nederlandske grader. På 90-tallet kunne en person studere fire år og oppnå kvalifikasjonen ”doctoraal” eller ”doctorandus” innenfor mange ulike fagområder. Dette er verken en doktorgradsutdanning (ph.d.) eller en legeutdanning innenfor medisin. En slik tittel kan være misvisende og ansvarlig myndighet kan i slike tilfeller pålegge at yrkesutøver benytter en annen tittel som ikke forveksles med eksisterende titler i Norge.

Til § 8-4 – Elektronisk søknad

Paragraf 8-4 utfyller reglene om krav til elektronisk søknad i godkjenningsloven § 19, jf. yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 57a nr. 1 og 2. Artikkel 57a nr. 3 og 4 gjennomføres ikke fordi det er krav til nasjonale myndigheter og ikke bestemmende for yrkesutøvers rettigheter eller plikter.

Hovedregelen er at yrkesutøver kan søke om godkjenning elektronisk, men hvis det foreligger rimelig tvil kan ansvarlig myndighet kreve bekreftede kopier. Bestemmelsen gjelder ikke søknad om prøveperiode eller egnethetsprøve.

Til § 8-5 – Kvalifikasjonsbevis ervervet i tredjeland og tredjelandsborger

Paragraf 8-5 utfyller reglene om kvalifikasjonsbevis ervervet i tredjeland og tredjelandsborger i godkjenningsloven § 2 første ledd andre setning, jf. yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 3 bokstav h nr. 3. Bestemmelsen angir at yrkesutøver fra en EØS-stat med kvalifikasjonsbevis utstedt i tredjeland kan bli vurdert etter direktivet. Bestemmelsen angir videre at yrkesutøver fra tredjeland som er i familie med en statsborger fra EØS-stat også kan bli vurdert etter direktivet.

Til § 8-6 - Prøveperiode

Paragraf 8-6 utfyller reglene om krav til prøveperiode i godkjenningsloven § 3, jf. yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 3 bokstav g. Definisjonen på prøveperiode inneholdt rettsregler og disse ble skilt ut i egen paragraf. Bestemmelsen angir nærmere regler for hvordan ansvarlig myndighet skal vurdere prøveperiode.

Til § 8-7 - Egnethetsprøve

Paragraf 8-7 utfyller reglene om krav til egnethetsprøve i godkjenningsloven § 3, jf. yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 3 bokstav h. Definisjonen på egnethetsprøve inneholdt rettsregler og disse ble skilt ut i egen paragraf. Bestemmelsen angir nærmere regler for hvordan ansvarlig myndighet skal vurdere egnethetsprøve.

Kapittel 9. Administrative bestemmelser

Til § 9-1 - Koordinator

Paragraf 9-1 utfyller reglene om koordinators oppgaver til yrkeskvalifikasjonsdirektivet i godkjenningsloven § 23, jf. yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 56 nr. 4. Bestemmelsen angir koordinators oppgaver. Koordinator er Kunnskapsdepartementet.

Til § 9-2 - Assistansesenter

Paragraf 9-2 utfyller reglene om krav til opprettelse av assistansesenter i godkjenningsloven § 24, jf. yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 57b nr. 1, 2 og 3. Artikkel 57b nr. 4 gjennomføres ikke fordi det er krav til nasjonale myndigheter og ikke bestemmende for yrkesutøvers rettigheter eller plikter.

Bestemmelsen angir at medlemslandene skal opprette et assistansesenter som skal veilede yrkesutøvere og andre assistansesenter. Assistansesenteret vil ha mange av de samme oppgavene som det tidligere kontaktpunktet for yrkeskvalifikasjonsdirektivet hadde ansvaret for. Assistansesenteret kan i tillegg til oppgavene nevnt i denne bestemmelsen også være ansvarlig myndighet. Dette gjelder blant annet utstedelse av profesjonskort for ikke-regulerte yrker.

Til § 9-3 - Statistikk

Paragraf 9-3 utfyller reglene om statistikkrapportering i godkjenningsloven § 25, jf. yrkeskvalifikasjonsdirektivet artikkel 60 nr. 1. Artikkel 60 nr. 2 gjennomføres ikke fordi det er krav til Europakommisjonen, og ikke medlemsstat eller yrkesutøver. Bestemmelsen gir Kunnskapsdepartementet hjemmel til å innhente statistikk fra andre departement eller godkjenningskontorer vedrørende søknader om godkjenning, saksbehandlingstid, avslag med mer. Det er gitt hjemmel i forskriften til at Kunnskapsdepartementet kan gi nærmere retningslinjer for innholdet i statistikkrapporteringen.

16 Utkast til forskrift med vedlegg

Forskrift om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner fra en EØS-stat eller Sveits for å kunne utøve et regulert yrke

Fastsatt av Kunnskapsdepartementet den ... med hjemmel i lov om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner fra en EØS-stat eller Sveits for å kunne utøve et regulert yrke (Godkjenning av yrkeskvalifikasjoner).

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg VII nr. 1 (direktiv 2005/36/EF endret ved direktiv 2006/100/EF, forordning (EF) nr. 1430/2007, forordning (EF) nr. 755/2008, forordning (EF) nr. 279/2009, forordning (EU) nr. 213/2011, forordning (EU) nr. 623/2012, direktiv 2013/25/EU, direktiv 2013/55/EU og forordning (EU) 2015/983.

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§1-1. Forskriftens formål og virkeområde

Forskriften gjelder godkjenning av yrkeskvalifikasjoner som er ervervet i annen EØS-stat eller Sveits. Forskriften utfyller bestemmelsene gitt i medhold av lov om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner §§ 1 og 2, og den har samme formål og virkeområde som loven.

§1-2. Definisjoner

I forskriften forstås med

- a) *kvalifikasjonsbevis*: vitnemål, attester og annen dokumentasjon utstedt av en myndighet utpekt i henhold til lover eller forskrifter i vedkommende medlemsstat, og som dokumenterer en bestått yrkesrettet opplæring som i hovedsak er ervervet i annen EØS-stat eller Sveits.
- b) *lovregulert utdanning*: utdanning som er særlig rettet mot utøvelsen av et bestemt yrke og som omfatter ett eller flere kurs, eventuelt supplert med yrkesrettet opplæring eller med en praktisk prøveperiode eller yrkespraksis fastsatt ved lov eller forskrift.

- c) *yrkeserfaring*: faktisk og lovlig utøvelse av det aktuelle yrket i annen EØS-stat eller Sveits.
- d) *prøveperiode*: utøvelse av et regulert yrke under tilsyn av en kvalifisert utøver av dette yrket og eventuelt ledsaget av videreutdanning.
- e) *egnethetsprøve*: en prøve avgrenset til søkerens faglige kunnskaper som gjennomføres av ansvarlig myndighet i vertsstaten med sikte på å vurdere søkerens evne til å utøve et regulert yrke i nevnte EØS-stat eller Sveits.
- f) *foretaksleder*: person som i et foretak innenfor den aktuelle bransjen har utøvd en virksomhet
 - som foretaksleder eller leder av en filial av et foretak,
 - som stedfortreder for eieren av et foretak eller en foretaksleder, der stillingen innebærer et ansvar som tilsvarende eierens eller lederens ansvar, eller
 - i en lederstilling med oppgaver av forretningsmessig eller teknisk art samt ansvar for én eller flere av foretakets avdelinger.
- g) *livslang læring*: allmenn utdanning, yrkesutdanning, ikke-formell opplæring og uformell læring som en yrkesutøver tilegner seg gjennom livet og som resulterer i økt kunnskap, ferdigheter og kompetanse, herunder faglig etikk.
- h) *tvingende allmenne hensyn*: Årsaker eller hensyn som er anerkjent i rettspraksis i EU og EFTA domstolene.

Kapittel 2. Midlertidig tjenesteytelse

§ 2-1. Krav til yrkesutøver ved midlertidig tjenesteytelse

Yrkesutøveren må ha arbeidet i yrket minst ett av de siste ti årene i en eller flere stater innen EØS eller Sveits, hvis yrket eller utdanningen ikke er regulert i etableringsstaten.

Tjenesteytelsens midlertidige karakter skal vurderes fra sak til sak på bakgrunn av ytelsens varighet, hyppighet, regelmessighet og kontinuitet.

Yrkesutøveren skal følge norske bestemmelser som gjelder for utøvelse av yrket.

§ 2-2. Kontroll av kvalifikasjoner

Ansvarlig myndighet kan kreve at yrkesutøveren leverer en forhåndsmelding. Forhåndsmeldingen skal gis i de tilfeller yrkesutøveren skal arbeide i Norge for første gang eller hvis det er vesentlige endringer i yrkesutøverens situasjon. Ansvarlig myndighet kan i tillegg til forhåndsmeldingen kreve følgende dokumenter fra yrkesutøveren:

- a) bevis på identitet og nasjonalitet
- b) bekreftelse på at yrkesutøver er lovlig etablert i en annen EØS-stat eller Sveits og at vedkommende har rett til å arbeide både midlertidig og permanent i hjemstaten,
- c) bevis på yrkeskvalifikasjoner
- d) bekreftelse på at yrkesutøveren har arbeidet i minimum ett år i løpet av de siste ti årene i hjemstaten, når verken yrket eller utdanningen er regulert
- e) vandelsattest, eller annen bekreftelse på at yrkesutøveren har rett til å arbeide i hjemstaten både midlertidig og permanent, dersom yrkesutøver skal arbeide med yrker som gjelder offentlig sikkerhet og undervisning av mindreårige, herunder barnehage
- f) attest utstedt av ansvarlig myndighet i hjemstaten som bekrefter innhold og omfang av aktiviteten. Dette gjelder der yrket er omfattet av automatisk godkjenning av yrkeserfaring

§ 2-3. *Yrkesutøvers bruk av yrkestittel*

Yrkesutøveren skal bruke tittelen på yrkeskvalifikasjonen som er gitt i etableringsstaten. Tittelen skal gjengis på etableringsstatens offisielle språk for å unngå sammenblanding med eksisterende norske lovbeskyttede yrkestitler.

Dersom etableringsstaten ikke har tildelt en tittel for yrkesutøvers yrkeskvalifikasjon, skal yrkesutøver bruke tittelen på bokmål eller nynorsk.

Yrkesutøvere som er godkjent for å kunne utøve et yrke hvor det er krav til forhåndsgodkjenning, kan benytte norsk yrkestittel.

§ 2-4. *Informasjon til tjenestebrukere*

I de tilfeller yrkesutøver bruker yrkestittelen fra en medlemsstat vedkommende er etablert i eller benytter tittelen på sitt kvalifikasjonsbevis, kan ansvarlig myndighet kreve at yrkesutøver gir tjenestebrukerne følgende skriftlige opplysninger:

- a) registreringsnummer i offentlig register eller annen type identifikasjon av yrkesutøver
- b) navn og adresse på tilsynsmyndigheten i etableringsstaten, hvis virksomheten er underlagt en godkjenningsordning
- c) navn på bransjeorganisasjon eller lignende hvor yrkesutøver er registrert
- d) yrkestittel, eller eksamensbevis hvis yrkestittel ikke finnes
- e) eventuell forsikringsdekning eller andre former for personlig eller kollektiv sikkerhetsstillelse med hensyn til yrkesansvar

§ 2-5. *Delvis adgang ved midlertidig tjenesteytelse*

Ved søknad om midlertidig tjenesteytelse og hvor yrkesutøver ikke er blitt godkjent, kan ansvarlig myndighet gi delvis adgang til yrket i samsvar med bestemmelsene i dette kapitlet. Dette gjelder hvor yrkesutøvelsen har konsekvenser for offentlig helse og sikkerhet.

I de tilfeller yrkesutøver har fått delvis adgang til et yrke, skal yrkesaktiviteten bli utøvet i tråd med den yrkestittelen som ble gitt i hjemstaten og yrkesutøver må tydeliggjøre omfanget av vedkommendes yrkeskvalifikasjon ovenfor tjenestemottakere

§ 2-6. *Administrativt samarbeid*

Ansvarlig myndighet i Norge kan ved rimelig tvil be ansvarlige myndigheter i annen EØS-stat og Sveits om:

- a) yrkesutøveren er lovlig etablert
- b) yrkesutøverens redelige adferd
- c) fravær av disiplinære eller strafferettslige sanksjoner i forbindelse med utøvelse av yrket.

I de tilfeller ansvarlig myndighet ønsker å kontrollere yrkesutøvers yrkeskvalifikasjoner, kan de be om informasjon om yrkesutøvers utdanningsløp fra ansvarlig myndighet i etableringsstaten. Dette for å kunne vurdere om det er vesentlige forskjeller i yrkesutøvers utdanning i forhold til den utdanningen som kreves i Norge, og dersom de vesentlige forskjellene kan føre til skade på offentlig sikkerhet og helse.

Utveksling av slik informasjon skal foregå via IMI.

Ansvarlig myndighet skal sikre at utveksling av opplysninger vedrørende klager fra en tjenestemottaker over en tjenesteyter behandles korrekt. Tjenestemottaker skal underrettes om klagens resultat.

Kapittel 3. Etablering - godkjenning etter generell ordning

§ 3-1. Anvendelsesområde

Dette kapittelet gjelder alle yrker som ikke omfattes av automatisk godkjenning etter kapittel 4 og 5, eller i andre særlige tilfeller hvor yrkesutøver ikke oppfyller vilkårene i kapittel 4 og 5.

§ 3-2. Kvalifikasjonsnivåer

Kvalifikasjoner plasseres på følgende nivå:

- a) Kursbevis på kvalifikasjon utstedt av ansvarlig myndighet. Med dette menes:
 - 1. opplæring som ikke leder til en formell kvalifikasjon
 - 2. særskilt eksamen uten forutgående opplæring
 - 3. utøvelse av yrket i tre sammenhengende år på fulltid eller i løpet av ti sammenhengende år på deltid
 - 4. dokumentasjon på ikke fullført grunnskole eller kompetansebevis fra videregående opplæring
- b) Attest på fullført videregående opplæring. Med dette menes:
 - 1. studieforberevende videregående opplæring
 - 2. yrkesfaglig videregående opplæring
- c) Vitnemål på fullført utdanning utover videregående opplæringsnivå, men som ikke er på nivå med høyere utdanning
 - 1. med en varighet på minst ett år
 - 2. yrkesopplæring med særlig struktur som går utover det som kreves i bokstav b
- d) Vitnemål på fullført høyere utdanning med en varighet på minst tre år og ikke mer enn fire år, hvor det er blitt tildelt studiepoeng ved et universitet eller annen høyere utdanningsinstitusjon,
- e) Vitnemål på fullført høyere utdanning med en varighet på minst fire år hvor det er blitt tildelt studiepoeng ved et universitet eller annen høyere utdanningsinstitusjon.

§ 3-3. Likebehandling av kvalifikasjonsbevis

Andre kvalifikasjonsbevis skal likebehandles som bevis etter § 3-2 dersom følgende vilkår er oppfylt:

- a) kvalifikasjonsbeviset skal være utstedt av ansvarlig myndighet i en EØS-stat og ha gitt søker rett til å utøve yrket der,
- b) opplæringen må være fullført på fulltid eller deltid,
- c) opplæringen kan være innenfor eller utenfor formelle programmer, og
- d) opplæringen må være på tilsvarende nivå i en annen EØS-stat eller Sveits.

§ 3-4. Vilkår for godkjenning

Yrkesutøver som har kvalifikasjoner nevnt i § 3-2 bokstav a til e, har rett til å utøve et regulert yrke på lik linje som norske borgere.

Kvalifikasjonsbeviset skal være utstedt av ansvarlig myndighet i en EØS-stat eller Sveits og skal bekrefte at yrkesutøveren er forberedt til å utøve yrket.

Ansvarlig myndighet skal godta at opplæring med særlig struktur fra hjemstaten, som nevnt i § 3-2 bokstav c nr. 2, tilsvarer nivået i norsk opplæring utover videregående opplæringsnivå med minst ett års varighet, som nevnt i § 3-2 bokstav c nr. 1.

I yrker hvor det kreves kvalifikasjoner med høyere utdanning med minst fire års utdanning, som nevnt i § 3-2 bokstav e, kan yrkesutøver med kvalifikasjoner som kursbevis, som nevnt i § 3-2 bokstav a, nektes adgang til å utøve yrket.

§ 3-5. *Utligningstiltak*

Ansvarlig myndighet kan pålegge yrkesutøver å fullføre en prøveperiode i inntil tre år eller bestå en egnethetsprøve dersom:

- a) innholdet utdanningen avviker vesentlig fra innholdet i den norske utdanningen, eller
- b) yrket i Norge omfatter regulerte yrkesaktiviteter som ikke inngår i en sammenlignbar form i det tilsvarende yrket i yrkesutøvers hjemstat, og den norske utdanningen omfatter fag som er vesentlig forskjellig fra yrkesutøvers utdanning.

Med vesentlig forskjell menes forskjeller i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse som er nødvendig for å utøve yrket og at kvalifikasjonen til yrkesutøver er vesentlig forskjellig i innhold i forhold til hva som kreves i Norge.

§ 3-6. *Unntak fra yrkesutøvers valgfrihet ved prøveperiode eller egnethetsprøve*

Yrkesutøver kan velge mellom en prøveperiode eller en egnethetsprøve. Dersom det er nødvendig, kan det gjøres unntak fra yrkesutøvers valgfrihet blant annet i følgende tilfeller:

- a) utøvelsen av yrket krever særlig kjennskap til nasjonal rett og yrket består i vesentlig grad av å gi råd og veiledning om nasjonal rett,
- b) yrkesutøver som ikke omfattes av godkjenning av yrkeserfaring, som nevnt i kapittel 4, og som ønsker å etablere seg som selvstendig næringsdrivende innenfor et område som krever kunnskap om og anvendelse av nasjonale særregler,
- c) yrkesutøver med kvalifikasjoner vist med kursbevis som nevnt i § 3-2 bokstav a, og hvor det i Norge kreves kvalifikasjoner vist med diplom på fullført utdanning utover videregående opplæringsnivå, men som ikke er på nivå med høyere utdanning, eller
- d) yrkesutøver med kvalifikasjoner vist med attest med fullført videregående utdanning som nevnt i § 3-2 bokstav b, og hvor det i Norge kreves minst tre år høyere utdanning.

Dersom yrkesutøver innehar kursbevis, men hvor yrket krever minst tre års høyere utdanning, kan det pålegges at yrkesutøver må utføre både en prøveperiode og en egnethetsprøve.

Yrkesutøver som skal arbeide under vann eller økt omgivende trykk og omfattes av forskrift om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav kap. 26, kan ansvarlig myndighet bestemme utlikningstiltak.

§ 3-7. *Særlige krav som stilles til utligningstiltak*

Ansvarlig myndighet skal vurdere om kunnskap eller livslang læring yrkesutøver har tilegnet helt eller delvis veier opp for det vesentlige avviket i og mellom utdanningene som kreves i Norge, før vedtak om prøveperiode eller egnethetsprøve treffes.

Vedtak om utligningstiltak skal være begrunnet og ansvarlig myndighet skal informere yrkesutøver om følgende

- a) hvilket kvalifikasjonsnivå som kreves for å utføre yrket og hvilket kvalifikasjonsnivå yrkesutøver har i henhold til tabellen i § 3-2 første ledd, og
- b) hvilke vesentlige forskjeller som ble lagt til grunn for vurderingen og begrunnelse for hvorfor forskjellene ikke kan bli avhjulpet av yrkesutøvers yrkeskvalifikasjoner eller livslang læring.

Yrkesutøver skal gis mulighet til å ta egnethetsprøve senest seks måneder etter vedtaket.

§ 3-8. *Delvis adgang til et yrke*

Ansvarlig myndighet kan, etter en individuell vurdering, gi yrkesutøver delvis adgang til et yrke dersom følgende vilkår er oppfylt:

- a) yrkesutøver er fullt ut kvalifisert til å utøve yrket i hjemstaten,
- b) forskjellen mellom yrkesutøvers kvalifikasjoner og de kvalifikasjoner som kreves i Norge er så store at yrkesutøver må ta hele utdanningen på nytt, og
- c) yrkesaktiviteten kan skilles ut fra annen aktivitet i det regulerte yrket i Norge.

Ansvarlig myndighet skal i vurderingen av om yrkesutøver kan få delvis adgang etter første ledd bokstav c, ta hensyn til om yrkesutøveren kan utøve yrket selvstendig i hjemstaten.

Søknad om delvis adgang kan avvises dersom følgende vilkår er oppfylt

- a) det foreligger tvingende allmenne hensyn,
- b) sikre måloppnåelse for reguleringen av yrket, og
- c) avvisningen går ikke lenger enn nødvendig.

I de tilfeller yrkesutøver har fått delvis adgang til et yrke, skal yrkesaktiviteten bli utøvet i tråd med den yrkestittelen som ble gitt i hjemstaten og yrkesutøver må tydeliggjøre omfanget av vedkommendes yrkeskvalifikasjon ovenfor tjenestemottakere.

Kapittel 4. Etablering – godkjenning av yrkeserfaring

§ 4-1. *Anvendelsesområde*

Yrker hvor det kreves spesifikk yrkeserfaring og opplæring som nevnt i liste 1-3 i vedlegg 1 til denne forskrift, skal yrkesutøvers tidligere yrkeserfaring og opplæring godkjennes. Dokumentasjon på yrkeserfaring og opplæring skal være tilstrekkelig dokumentert.

§ 4-2. *Krav til yrkeserfaringens lengde som omfattes av yrker nevnt i liste 1, vedlegg 1*

Aktiviteter som nevnt i liste 1 må yrkesutøver ha utøvet yrket i:

- a) seks sammenhengende år som selvstendig næringsdrivende eller foretaksleder,
- b) tre sammenhengende år som selvstendig næringsdrivende eller foretaksleder og at vedkommende har minimum tre års opplæring innenfor fagområdet,
- c) fire sammenhengende år som selvstendig næringsdrivende eller foretaksleder og at vedkommende har minimum to års opplæring innenfor fagområdet,
- d) tre sammenhengende år som selvstendig næringsdrivende og at vedkommende har utøvet yrket innenfor fagområdet i minimum fem år som arbeidstaker, eller
- e) fem sammenhengende år i ledende stilling, hvorav minst tre år med tekniske oppgaver og med ansvar for minst en avdeling i foretaket, hvor yrkesutøver kan dokumentere at vedkommende har minimum tre års opplæring innenfor fagområdet.

§ 4-3. *Krav til yrkeserfaringens lengde som omfattes av yrker nevnt i liste 2, vedlegg 1*

Aktiviteter som nevnt i liste 2 må yrkesutøver ha utøvet yrket i:

- a) fem sammenhengende år som selvstendig næringsdrivende eller foretaksleder,
- b) tre sammenhengende år som selvstendig næringsdrivende eller foretaksleder og at vedkommende har minimum tre års opplæring innenfor fagområdet,
- c) fire sammenhengende år som selvstendig næringsdrivende eller foretaksleder og at vedkommende har minimum to års opplæring innenfor fagområdet,
- d) tre sammenhengende år som selvstendig næringsdrivende og at vedkommende har utøvet yrket innenfor fagområdet i minimum fem år som arbeidstaker,
- e) fem sammenhengende år som arbeidstaker og at vedkommende har minimum tre års opplæring innenfor fagområdet, eller

- f) seks sammenhengende år som arbeidstaker og med minimum to års opplæring innenfor fagområdet.

§ 4-4. *Krav til yrkeserfaringens lengde som omfattes av yrker nevnt i liste 3, vedlegg 1*

Aktiviteter som nevnt i liste 3 må yrkesutøver ha utøvet yrket i:

- a) tre sammenhengende år som selvstendig næringsdrivende eller foretaksleder,
- b) to sammenhengende år som selvstendig næringsdrivende eller foretaksleder og opplæring innenfor fagområdet,
- c) to sammenhengende år som selvstendig næringsdrivende eller foretaksleder og at vedkommende har utøvet yrket innenfor fagområdet i minimum tre år som arbeidstaker, eller
- d) tre sammenhengende år som selvstendig næringsdrivende eller foretaksleder og med opplæring innenfor fagområdet.

§ 4-5. *Generelle regler*

Dokumentasjon på opplæring kan bekreftes ved en attest som er godkjent av staten, eller at opplæringen er ansett som fullt ut tilfredsstillende av et bransjeorgan.

I tilfeller som nevnt i §§ 4-2 bokstav a og d, 4-3 bokstav a og d og 4-4 bokstav a og c, kan ikke yrkeserfaringen være eldre enn ti år innen søknad om godkjenning er sendt til ansvarlig myndighet.

Kapittel 5. Etablering – godkjenning etter felles opplæringsprinsipper

§ 5-1. *Felles opplæringsrammer og opplæringsprøver*

Departementet kan utarbeide regler for felles opplæringsrammer eller felles opplæringsprøver når dette trer i kraft i EØS.

En felles opplæringsramme vil ikke erstatte nasjonale opplæringsprogrammer om ikke annet følger av lov eller forskrift.

Kapittel 6. Europeisk profesjonskort

§ 6-1. *Yrker som omfattes av profesjonskort*

Ansvarlig myndighet skal behandle søknad om profesjonskort fra yrkesutøvere for følgende yrker:

- a) eiendomsmegler
- b) fjellfører

§ 6-2. *Ansvarlig myndighet for behandling av profesjonskort*

Ansvarlig myndighet skal behandle og utstede profesjonskort via IMI. For ikke-regulerte yrker vil den departementet bestemmer være ansvarlig myndighet.

Der det er relevant utsteder ansvarlig myndighet eventuelle støtteerklæringer som kreves etter direktivet.

§ 6-3. *Generelle regler for behandling av profesjonskort*

Ansvarlig myndighet skal bekrefte at yrkesutøver er lovlig etablert og verifisere at dokumentene er gyldige og autentiske. Dersom det foreligger rimelig tvil, kan ansvarlig myndighet sjekke med utsteder av kvalifikasjonen direkte eller be yrkesutøver om å levere bekreftede kopier av dokumentene.

§ 6-4. *Behandling av profesjonskort ved midlertidig tjenesteytelse*

Ansvarlig myndighet skal kontrollere søknad og dokumentene, og utstede profesjonskort innen tre uker etter at søknad om profesjonskort er mottatt. Frist for behandling

av søknaden er en uke etter at komplett søknad er mottatt. Der yrkesutøver ikke har levert komplett søknad begynner fristen for behandling av søknaden når manglende dokumentasjon er levert. Profesjonskortet skal sendes til ansvarlig myndighet i de berørte vertsstatene via IMI så raskt som mulig. Samtidig som profesjonskortet sendes til vertsstatene, skal yrkesutøver bli informert om status for søknaden. Profesjonskortet gjelder for 18 måneder.

Dersom innehaver av et profesjonskort ønsker å arbeide i en annen medlemsstat enn der hvor vedkommende fikk innvilget profesjonskort, eller ønsker å arbeide lenger enn 18 måneder, kan yrkesutøver søke om en forlengelse. Yrkesutøver må levere dokumentasjon hvis det har skjedd noen endringer siden sist kvalifikasjonen ble vurdert. Ansvarlig myndighet skal sende et oppdatert profesjonskort.

§ 6-5. Behandling av profesjonskort ved etablering eller midlertidig tjenesteytelse hvor det kreves forhåndsgodkjenning etter lovens § 2-4 og hvor Norge er hjemstat

Ansvarlig myndighet skal innen en måned etter at søknad er mottatt verifisere gyldigheten og ektheten av dokumentene som er i IMI. Frist for behandling av søknaden er en uke etter at komplett søknad er mottatt. Der yrkesutøver ikke har levert komplett søknad begynner fristen for behandling av søknaden når manglende dokumentasjon er levert. Samtidig som profesjonskortet sendes til vertsstat, skal yrkesutøver bli informert om status for søknaden.

Ansvarlig myndighet skal ved forespørsel fra ansvarlig myndighet i annen EØS-stat sende ytterligere opplysninger eller bekreftede kopier innen to uker.

§ 6-6. Behandling av profesjonskort ved etablering eller midlertidig tjenesteytelse hvor det kreves forhåndsgodkjenning etter lovens § 2-4 og hvor Norge er vertsstat

I tilfeller som gjelder godkjenning av yrkeserfaring, automatisk godkjenning på bakgrunn av minstekrav for utdanningen og godkjenning på grunnlag av felles opplæringsprinsipper og felles opplæringsprøver, skal ansvarlig myndighet vurdere å utstede profesjonskort innen en måned etter at hjemstaten har sendt søknaden.

I tilfeller som har konsekvenser for helse og sikkerhet i henhold til lovens § 2-4, og som krever utligningstiltak, skal ansvarlig myndighet utstede profesjonskort eller gi yrkesutøver rett til utligningstiltak to måneder etter at søknad er mottatt.

Dersom det foreligger rimelig tvil, kan ansvarlig myndighet kreve ytterligere opplysninger eller bekreftede kopier fra hjemstat.

§ 6-7. Vedtak for profesjonskort

Søknad om profesjonskort kan avslås dersom ansvarlig myndighet i Norge ikke mottar nødvendig dokumentasjon fra verken hjemstat eller yrkesutøver.

Hvis ansvarlig myndighet i Norge som vertsstat ikke fatter vedtak innen fristene i §§ 6-4, 6-5 og 6-6, eller ikke tilbyr en egnethetsprøve, sendes profesjonskortet automatisk via IMI.

Ansvarlig myndighet kan få en forlengelse på to uker av fristene i §§ 6-4, 6-5 og 6-6. Hvis en slik fristforlengelse gis, skal ansvarlig myndighet begrunne behovet for fristforlengelsen samtidig som de informerer yrkesutøver. En fristforlengelse må være strengt nødvendig, særlig hvis det gjelder offentlig helse og tjenestemottakers sikkerhet.

Yrkesutøver som ønsker å etablere seg i Norge og som har fått utstedt profesjonskort kan ikke automatisk utøve sitt yrke i Norge dersom yrket er regulert. Søknad om profesjonskort via IMI anses som en søknad om godkjenning.

§ 6-8. Oppdateringer og tilgang til informasjon i IMI

Ansvarlig myndighet skal informere yrkesutøver om vedkommendes registrerte opplysninger eller innhold i IMI dersom yrkesutøver ber om det.

Ansvarlig myndighet skal så raskt som mulig oppdatere opplysningene i IMI dersom yrkesutøver har fått disiplinære eller straffbare sanksjoner som har konsekvenser for utøvelse av et yrke og hvor yrkesutøver har fått utstedt profesjonskort. Innholdet i informasjonen som skal oppdateres følger av § 7-2 første ledd.

Personlige opplysninger i IMI er registrert så lenge yrkesutøver innehar et profesjonskort. Yrkesutøver har rett til uten kostnad, å kreve retting av feilaktig eller ufullstendig informasjon. Dette gjelder også sletting eller blokkering av yrkesutøvers opplysninger i IMI. Yrkesutøver skal få informasjon om denne retten når profesjonskortet utstedes.

Ansvarlig myndighet skal utstede bevis på yrkesutøvers yrkeskvalifikasjoner dersom vedkommende ønsker å slette profesjonskortet som er utstedt i forbindelse med midlertidig tjenesteytelse og etablering som krever forhåndsgodkjenning.

Ansvarlig myndighet skal legge til rette for at arbeidsgivere, kunder, pasienter, offentlige kontorer og andre interesserte aktører skal kontrollere ektheten og gyldigheten av et profesjonskort.

Kapittel 7. Varslingsmekanismer

§ 7-1. Varslingsplikt

Følgende yrker omfattes av varslingsplikten:

- a) yrker som gjelder utdanning av mindreårige, inkludert barnehage,
- b) yrkesutøver som har blitt domfelt for bruk av falske dokumenter for yrker som omfattes av forskriften.

§ 7-2. Innholdet i varslingen

Følgende opplysninger skal gis via IMI:

- a) dokumentasjon på identitet og nasjonalitet,
- b) hvilket yrke det gjelder,
- c) hvilken nasjonal myndighet eller domstol som har fattet avgjørelsen om begrensning eller forbudet,
- d) omfanget på begrensningen eller forbudet, og
- e) tidsperioden hvor begrensningen eller forbudet gjelder.

Informasjon vedrørende varslinger kan bli stående i IMI så lenge vedtaket er gyldig. Dersom vedtaket og dom opphører, skal varslingen slettes i løpet av tre dager. Andre EØS-stater skal uten ugrunnet opphold få melding når begrensningen eller forbudet mot å utøve yrket opphører.

Ansvarlig myndighet skal så raskt som mulig gi melding til samtlige EØS-stater når et forbud eller begrensning om å utøve et yrke opphører.

§ 7-3. Klagerett på varslingen

Ansvarlig myndighet skal informere yrkesutøver når varslingen er sendt og yrkesutøver kan klage på varslingen. Yrkesutøver kan søke om erstatning dersom varslingen er feil.

Kapittel 8. Saksbehandlingsregler

§8-1. Krav til dokumentasjon

Ansvarlig myndighet kan ved søknad om etablering kreve dokumentasjon som nevnt i vedlegg 2. Dokumenter som nevnt i vedlegg 2 punkt 1 bokstav d, e og f kan ikke være eldre enn tre måneder. Ansvarlig myndighet må sørge for at opplysningene behandles fortrolig.

Dersom det foreligger rimelig tvil, kan ansvarlig myndighet kreve at hjemstatens ansvarlige myndighet bekrefter ektheten av utstedte attest og diplom. Der det er relevant kan ansvarlig myndighet kreve en bekreftelse på at yrkesutøver oppfyller kravene etter automatisk godkjenning og godkjenning etter minstekrav av utdanning.

Kvalifikasjonsbevis som er utstedt av en ansvarlig myndighet i EØS og som inkluderer opplæring tatt helt eller delvis ved en lovlig etablert institusjon, kan ansvarlig myndighet ved rimelig tvil sammen med ansvarlig myndighet i den EØS-staten dokumentene er utstedt kontrollere:

- a) om utdanningen er formelt attestert av lærestedet,
- b) om det utstedte kvalifikasjonsbeviset er det samme som ville ha blitt utstedt i sin helhet dersom opplæringen i EØS-staten hvor kvalifikasjonsbeviset er utstedt, og
- c) om kvalifikasjonsbeviset gir samme rettigheter i EØS-staten hvor kvalifikasjonsbeviset er utstedt.

Dersom det foreligger rimelig tvil kan ansvarlig myndighet kreve bekreftelse på at yrkesutøveren ikke har fått begrenset, eller et forbud mot å utøve yrket, som følge av grov embetsforseelse eller domfellelse for lovbrudd i forbindelse med utøvelsen av vedkommendes yrke.

Utteksling av opplysninger i henhold til denne bestemmelsen skal foregå via IMI.

§ 8-2. Språkkunnskaper

Ansvarlig myndighet kan kun utføre språkkontroller etter at profesjonskort er utstedt eller når en yrkesutøver har fått sine yrkeskvalifikasjoner godkjent på annen måte.

Språkkontroller kan foretas dersom det foreligger sterk tvil om hvorvidt språkkunnskapene er tilstrekkelige for å kunne utøve yrket i Norge.

Språkkontrollen skal stå i rimelig forhold til den aktivitet som skal utføres. Yrkesutøveren kan påklage språkkontrollen.

§ 8-3. Bruk av akademisk tittel

Med forbehold om bestemmelsene § 2-3 i denne forskriften og § 3-8 i denne loven, skal yrkesutøvere ha rett til å benytte akademisk tittel og eventuelle forkortelser fra hjemlandets språk. Ansvarlig myndighet kan kreve at den akademiske tittelen etterfølges av navn og beliggenhet på utdanningsinstitusjonen som har tildelt graden eventuelt hvilken myndighet som har godkjent graden. Hvis den akademiske tittelen på hjemstatens språk kan forveksles med en tittel hvor det kreves en tilleggsutdanning som yrkesutøveren ikke har, kan ansvarlig myndighet kreve at yrkesutøver benytter akademisk tittel fra hjemstaten i en form som gjør at titlene ikke forveksles.

§ 8-4. Elektronisk søknad

Yrkesutøver kan søke om godkjenning av sine yrkeskvalifikasjoner elektronisk.

Dersom det foreligger rimelig tvil og det er strengt nødvendig, kan ansvarlig myndighet kreve bekreftede kopier.

Første ledd får ikke anvendelse ved gjennomføringen av prøveperiode eller egnethetsprøve.

§ 8-5. Kvalifikasjonsbevis ervervet i tredjeland og tredjelandsborger

Yrkesutøver fra en EØS-stat har rett til å få sin søknad om godkjenning vurdert etter forskriftens kapittel 3 dersom vedkommende har kvalifikasjonsbevis utstedt i et tredjeland og har minst tre års yrkeserfaring fra den EØS-staten som har godkjent kvalifikasjonen.

Yrkesutøver fra tredjeland som er i familie med en statsborger fra en EØS-stat har rett til å få sin søknad om godkjenning vurdert dersom vedkommende har kvalifikasjonsbevis utstedt i en EØS-stat.

§ 8-6. Prøveperiode

Ansvarlig myndighet skal vurdere om prøveperioden med praksis under tilsyn skal være gjenstand for en vurdering. De nærmere reglene for prøveperioden og vurderingen av denne, samt status for en vandrearbeider under tilsyn, skal fastsettes av ansvarlig myndighet.

§ 8-7. Egnethetsprøve

Ansvarlig myndighet skal sammenligne utdanningen som kreves i Norge med den utdanningen som yrkesutøver har, og utarbeide en liste over de fag som ikke dekkes av det diplom eller andre kvalifikasjonsbeviser som yrkesutøveren har.

Egnethetsprøven skal ta hensyn til at yrkesutøver er kvalifisert i hjemstaten eller den EØS-stat hvor vedkommende sist oppholdt seg. Egnethetsprøven skal omfatte fag som velges fra listen og som det er en vesentlig forutsetning å ha kunnskap om for å kunne utøve yrket i vertsstaten. Egnethetsprøven kan også omfatte kunnskap om de yrkesetiske regler som gjelder for den aktuelle virksomheten i Norge.

Ansvarlig myndighet skal fastsette detaljerte regler for anvendelse av egnethetsprøven og hvilken status en søker som ønsker å forberede seg til egnethetsprøven har i Norge.

Kapittel 9. Administrative bestemmelser

§ 9-1. Koordinator

Koordinator har følgende oppgaver:

- a) fremme ensartet gjennomføring av direktivet,
- b) innhente alle relevante opplysninger for gjennomføring av direktivet,
- c) behandle forslag om felles opplæringsrammer og felles opplæringsprøver,
- d) utveksle informasjon om beste praksis for å optimalisere faglig utvikling, og
- e) utveksle informasjon om beste praksis om bruk av utligningstiltak.

§ 9-2. Assistansesenter

Assistansesenteret skal gi yrkesutøvere og andre assistansesenter informasjon om nasjonal lovgivning som gjelder for regulerte yrker og utøvelsen av disse, og der det er relevant, yrkesetiske regler.

Departementet fastsetter hvilket organ som skal være assistansesenter.

§ 9-3. Statistikk

Departementet kan be om statistikkrapportering. Statistikkrapportering kan blant annet innebære antall søknader, innvilgelser og avslag, samt søkerland og saksbehandlingstid etter denne loven og forskriften. Departementet kan gi nærmere retningslinjer for innholdet i statistikkrapporteringen.

Kapittel 10. Avsluttende bestemmelser

§ 10-1. Gjennomføring av Kommisjonsgjennomføringsforordning 2015/983

EØS-avtalens vedlegg VII nr. 1 forordning (EU) 2015/983 av 24. juni 2015 om prosedyren for utstedelse av europeisk profesjonskort og bruk av varslingsmekanismer i

henhold til Europaparlamentets og Rådets direktiv 2005/36/EF gjelder som norsk forskrift med de generelle tilpasninger som følger av EØS-avtalens protokoll 1 og EØS-avtalen for øvrig.

Vedlegg 1 til forskrift

Virksomhet knyttet til kategoriene av yrkeserfaring som vist til i artikkel 17, 18 og 19

Liste I

Næringshovedgrupper som omfattes av direktiv 64/427/EØF, endret ved direktiv 69/77/EØF, og av direktiv 68/366/EØF og 82/489/EØF

I

(LIBERALISERINGS DIREKTIV 64/429/EØF)

NICE-NOMENKLATUR (TILSVARER NÆRINGSHOVEDGRUPPENE 23 – 40 ISIC)

Næringshov	23	Tekstilindustri
edgruppe	232	Foredling av tekstilråvarer på ullbearbeidingsmaskiner
	233	Foredling av tekstilråvarer på bomullsbearbeidingsmaskiner
	234	Foredling av tekstilråvarer på silkebearbeidingsmaskiner
	235	Foredling av tekstilråvarer på lin- og hampbearbeidingsmaskiner
	236	Annen tekstilfiberindustri (jute, harde fibrer osv.), repslageri
	237	Veving og strikking
	238	Etterbehandling av tekstiler
	239	Annen tekstilindustri
Næringshov	24	Produksjon av sko, klær og sengetøy
edgruppe	241	Serieproduksjon av sko (unntatt gummi- og tresko)
	242	Handsøm og reparasjon av sko
	243	Produksjon av klær (unntatt pelsvarer)
	244	Produksjon av madrasser og sengetøy
	245	Pelsvareindustri
Næringshov	25	Tre- og korkindustri, unntatt tremøbelindustri
edgruppe	251	Sagbruk og høvleri
	252	Produksjon av halvfabrikata av tre
	253	Serieproduksjon av byggeelementer av tre og parkett
	254	Produksjon av treemballasje
	255	Produksjon av andre trevarer (unntatt møbler)
	259	Produksjon av strå-, kurv-, kork-, flette- og børstevarer
Næringshov	26	260 Tremøbelindustri
edgruppe		
Næringshov	27	Treforedlingsindustri
edgruppe	271	Produksjon av tremasse, cellulose, papir og papp
	272	Foredling av papir og papp
Næringshov	28	280 Grafisk virksomhet og forlagsvirksomhet
edgruppe		
	29	Produksjon av lær og lærvarer

Næringshov	291	Produksjon av lær (garving og beredning)
edgruppe	292	Produksjon av lærvarer
ex	30	Produksjon av gummi, basisplast, kunstige og syntetiske fibrer og stivelsesprodukter
næringshove	301	Gummi- og asbestforedling
dgruppe	302	Foredling av basisplast
	303	Produksjon av kunstige og syntetiske fibrer
ex	31	Kjemisk industri
næringshove	311	Produksjon av kjemiske grunnstoffer og videreforedling av disse produkter
dgruppe	312	Spesialisert produksjon av kjemiske produkter, hovedsakelig for anvendelse innenfor industri og landbruk (herunder produksjon av industrielt fett og oljer av vegetabilsk eller animalsk opprinnelse innbefattet i næringsgruppe 312 ISIC)
	313	Spesialisert produksjon av kjemiske produkter hovedsakelig for privat forbruk og for kontorbruk (bortsett fra framstilling av legemidler og farmasøytiske produkter (ex næringsgruppe 319 ISIC)
Næringshov	32	320 Petroleumsindustri
edgruppe		
Næringshov	33	Produksjon av mineralprodukter (unntatt metaller)
edgruppe	331	Teglverk
	332	Produksjon av glass og glassvarer
	333	Produksjon av steintøy, porselen, fajanse og ildfaste produkter
	334	Produksjon av sement, foredling av kalkstein og gipsstein
	335	Produksjon av bygningsmaterialer og materialer til offentlige arbeider av betong, sement og gips
	339	Bearbeiding og foredling av naturstein og produksjon av andre ikke-metalliske mineralprodukter
Næringshov	34	Jern- og metallindustri
edgruppe	341	Jern- og stålproduserende industri (i henhold til EKSF-traktaten, herunder smelteovner)
	342	Stålrørsproduksjon
	343	Trekkerier og kaldvalseverk
	344	Produksjon og første foredling av ikke-jernholdige metaller
	345	Støperier
Næringshov	35	Jern- og metallvareindustri (unntatt maskiner og transportmidler)
edgruppe	351	Smi-, press- og hammerverk
	352	Videreforedling og overflatebehandling av stål
	353	Produksjon av stål- og lettmetallkonstruksjoner
	354	Bygging av kjeler og beholdere
	355	Produksjon av verktøy og artikler av metall (unntatt elektrisk materiell)
	359	Forskjellig hjelpevirksomhet for mekanisk industri
Næringshov	36	Maskinindustri
edgruppe	361	Produksjon av landbruksmaskiner og traktorer
	362	Produksjon av kontormaskiner
	363	Produksjon av metallbearbeidingsmaskiner, innretninger for maskiner og maskinverktøy
	364	Produksjon av tekstilmaskiner med tilbehør og symaskiner

	365	Produksjon av maskiner og apparater for nærings- og nytelsesmiddelindustrien, kjemisk industri og tilknyttet industri
	366	Produksjon av smelte- og valseverksinnretninger, bergverksmaskiner, støperimaskiner, bygningsmaskiner, løfte- og frakteinnretninger
	367	Produksjon av tannhjul, drivhjul, valseagre og andre drivkraftelementer
	368	Produksjon av maskiner for andre bestemte industribransjer
	369	Produksjon av andre maskiner og apparater
Næringshov edgruppe	37	Elektronisk industri
	371	Produksjon av isolerte elektrokabler og ledninger
	372	Produksjon av elektromotorer, generatorer og transformatorer og fordelings- og installasjonsutstyr
	373	Produksjon av industrielt elektrisk utstyr
	374	Produksjon av telekommunikasjonsutstyr, måle- og regneapparater og elektromedisinske apparater
	375	Produksjon av radio- og fjernsynsmottakere, elektroakustisk utstyr og elektronisk utstyr
	376	Produksjon av elektriske husholdningsapparater
	377	Produksjon av lamper og belysningsartikler
	378	Produksjon av batterier og akkumulatorer
	379	Reparasjon montering og teknisk installasjon av elektroniske produkter
ex	38	Produksjon av transportmidler
næringshove dgruppe	383	Produksjon av motorvogner og motorvogndeler
	384	Motorvogn- og sykkelreparasjonsverksteder
	385	Produksjon av motorsykler, sykler og deler til disse
	389	Produksjon av andre transportmidler
Næringshov edgruppe	39	Finmekanikk, optikk og annen foredlingsvirksomhet
	391	Produksjon av finmekaniske produkter, måle- og kontrollapparater
	392	Produksjon av medisinsk-mekaniske og ortopedisk-mekaniske produkter (unntatt ortopedisk skotøy)
	393	Produksjon av optisk og fotografisk utstyr
	394	Produksjon og reparasjon av ur
	395	Produksjon av smykke- og gullsmedvarer, bearbeiding av edelstener
	396	Produksjon og reparasjon av musikkinstrumenter
	397	Produksjon av leke- og sportsvarer
	399	Annen foredlingsvirksomhet
Næringshov edgruppe	40	Bygge- og anleggsvirksomhet
	400	Alminnelig bygge- og anleggsvirksomhet (ikke spesialisert), nedrivningsvirksomhet
	401	Oppføring av råbygg (for beboelseshus og annet)
	402	Anleggsvirksomhet, bygging av veier, broer, jernbaner osv.
	403	Installasjonsvirksomhet
	404	Innredningsvirksomhet

*DIREKTIV 68/366/EØF**(LIBERALISERINGS-DIREKTIV 68/365/EØF)**NICE-NOMENKLATUR*

Næringshovedgruppe	20A	200 Produksjon av vegetabiliske og animalske oljer og fett
	20B	Produksjon av næringsmidler, unntatt drikkevarer
	201	Slakting og produksjon av kjøttvarer, herunder kjøttthermetikk
	202	Produksjon av meierivarer
	203	Konservering av frukt og grønnsaker
	204	Konservering av fisk og andre produkter fra havet
	205	Produksjon av kornvarer
	206	Produksjon av baker- og konditorvarer
	207	Sukkerindustri
	208	Produksjon av kakao, sjokolade og andre sukkervarer
Næringshovedgruppe	209	Produksjon av næringsmidler ellers
	21	Produksjon av drikkevarer
	211	Produksjon av etylalkohol ved gjæring, gjær og sprit
	212	Produksjon av vin og alkoholholdige drikkevarer uten malt
	213	Produksjon av øl, malt og maltdrikker
	214	Tapping av mineralvann og produksjon av alkoholfrie drikkevarer
	ex 30	Foredling av gummi, basisplast, kunstige og syntetiske fibrer og stivelsesprodukter
	304	Produksjon av stivelsesprodukter

*DIREKTIV 82/489/EØF**ISIC-NOMENKLATUR*

ex 855 frisørvirksomhet (unntatt fotterapeutvirksomhet og fagskoler for skjønnhetspleie)

Liste II

Næringshovedgrupper som omfattes av direktiv 75/368/EØF, 75/369/EØF, og 82/470/EØF

*DIREKTIV 75/368/EØF (VIRKSOMHET VIST TIL I ARTIKKEL 5 NR. 1))**ISIC-NOMENKLATUR*

ex	Fiske	
04	043	Innlandsfiske

ex		Produksjon av transportmidler
38	381	Skipsbygging og reparasjon av skip
	382	Produksjon av jernbanemateriell
	386	Produksjon av luftfartøy (herunder romfartsmateriell)
ex		Virksomhet knyttet til transport og annen virksomhet enn transport innenfor følgende
71		grupper:
	ex 711	Drift av sove- og spisevogner; vedlikehold av jernbanemateriell på reparasjonsverksteder; rengjøring av jernbanevogner
	ex 712	Vedlikehold av materiell til persontransport i by- og forstadsområder samt mellom byer
	ex 713	Vedlikehold av annet materiell til persontransport på landevei (f.eks. biler, rutebiler, drosjer)
	ex 714	Drift og vedlikehold av anlegg i forbindelse med landeveistransport (f.eks. landeveier, tunneler og broer med bompenger, rutebilstasjoner, parkeringsplasser, vognstaller for buss og sporvogner)
	ex 716	Virksomhet knyttet til transport på innlands vannvei (f.eks. drift og vedlikehold av vannvei, havner og andre anlegg for transport på innlands vannvei; bukserings- og losvirksomhet i havner, merking av farvann, lasting og lossing av fartøy og andre tilsvarende virksomheter som f.eks. berging av skip, tauing, drift av båthus)
73		Kommunikasjon: posttjenester og telekommunikasjoner
ex		Personlige tjenesteytelser
85	854	Vask, kjemisk rensing, farging
	ex 856	Fotografatelier: portrettfotografering, kommersiell fotografering, unntatt pressefotografer
	ex 859	Personlige tjenesteytelser ikke nevnt andre steder (kun vedlikehold og rengjøring av bygninger eller lokaler)

2

DIREKTIV 75/369/EØF (ARTIKKEL 6: DER VIRKSOMHETEN ANSES FOR Å VÆRE INDUSTRI- ELLER HÅNDVERKSVIRKSOMHET)

ISIC-NOMENKLATUR

Følgende virksomhet utenom fast utsalgssted:

- a) Kjøp og salg av varer
 - ved omreisende selgere, dørselgere og gateselgere (ex næringsgruppe 612 ISIC),
 - utenom faste anlegg i salgshaller, og på torg;
- b) virksomhet som omfattes av overgangstiltak som allerede er vedtatt, og som uttrykkelig utelukker eller unnlater å nevne utøvelse av slik virksomhet utenom fast utsalgssted.

*DIREKTIV 82/470/EØF (ARTIKKEL 6 NR. 1) OG 3))**GRUPPE 718 OG 720 I ISIC-NOMENKLATUREN*

Virksomheten består særlig i

- å tilrettelegge, tilby og selge, til fast pris eller mot provisjon, enkeltstående eller samlede arrangementer i forbindelse med en reise eller et opphold (transport, kost, losji, utflukter osv.), uansett formålet med reisen (artikkel 2 avsnitt B bokstav a)),
- å opptre som mellommann mellom speditører innenfor de forskjellige transportformer og avsendere eller mottakere av gods, samt å utføre forskjellige oppgaver i tilknytning til dette, som for eksempel
 - aa) å inngå kontrakter med speditørene for oppdragsgivernes regning,
 - bb) å velge den transportform, det foretak og den rute som anses mest fordelaktig for oppdragsgiveren,
 - cc) å sørge for den praktiske tilrettelegging av transporten (f.eks. den nødvendige emballasje) og utføre forskjellige tilleggsoppgaver under transporten (f.eks. sørge for isforsyning til kjølevogner),
 - dd) å utføre formalitetene i forbindelse med transporten, f.eks. utstede fraktbrev, og å samle og fordele forsendelser,
 - ee) å samordne de forskjellige transportetapper ved å sørge for transitt, videreforsendelse og omlasting og forskjellige avsluttende oppgaver,
 - ff) å sørge for frakter til transportørene og transportmuligheter for avsendere og mottakere av gods,
 - å beregne transportkostnadene og kontrollere avregningen av disse,
 - å treffe visse midlertidige eller permanente tiltak i en reders eller en sjøtransportvirksomhets navn og for dennes regning (overfor havnemyndigheter, skipsutstyrsfirmaer osv.).

De virksomheter som det er vist til i artikkel 2 avsnitt A) bokstav a), b) og d).

Liste III

Direktiv 64/222/EØF, 68/364/EØF, 68/368/EØF, 75/368/EØF, 75/369/EØF, 70/523/EØF og 82/470/EØF

*I**DIREKTIV 64/222/EØF**(LIBERALISERINGSDIREKTIV 64/223/EØF OG 64/224/EØF)*

1. Selvstendig virksomhet innenfor engroshandel, med unntak av engroshandel i legemidler og farmasøytiske produkter, i giftige produkter og sykdomsframkallende stoffer og i kull (ex næringsgruppe 611).

2. Yrkesvirksomhet som mellommann som i henhold til en eller flere fullmakter har i oppdrag å forberede eller avslutte forretninger i en annens navn og for en annens regning.
3. Yrkesvirksomhet som mellommann som, uten å ha varig oppdrag, etablerer forbindelser mellom personer som ønsker å inngå kontrakter direkte med hverandre, forbereder deres forretninger eller hjelper til med avslutningen av disse.
4. Yrkesvirksomhet som mellommann som avslutter forretninger i eget navn og for en annens regning.
5. Yrkesvirksomhet som mellommann som gjennomfører engroshandelsauksjoner for en annens regning.
6. Yrkesvirksomhet som mellommann som går fra dør til dør for å oppta bestillinger.
7. Virksomhet som består i forretningsmessig ytelse av tjenester gjennom en lønnet mellommann som er i lønnet arbeid ved et eller flere foretak innenfor handel, industri eller håndverk.

2

DIREKTIV 68/364/EØF

(LIBERALISERINGS-DIREKTIV 68/363/EØF)

Ex næringsgruppe 612 ISIC: Detaljhandel

Virksomheter som ikke omfattes:

012	Utleie av landbruksmaskiner
640	Omsetning av fast eiendom, utleie
713	Utleie av motorvogner, vogner og hester
718	Utleie av jernbanevogner og -godsvogner
839	Utleie av maskiner til handelsbedrifter
841	Utleie av kinoplasser og -filmer
842	Utleie av teaterplasser og teaterutstyr
843	Utleie av skip, båter, sykler og myntautomater
853	Utleie av møblerte rom
854	Utleie av hvitvask
859	Utleie av klær

3

DIREKTIV 68/368/EØF

(LIBERALISERINGS-DIREKTIV 68/367/EØF)

ISIC-NOMENKLATUR

Ex næringshovedgruppe 85 ISIC:

1. Restauranter og skjenkesteder (næringsgruppe 852 ISIC)

2. Hoteller og andre overnattingssteder og campingplasser (næringsgruppe 853 ISIC)

4

DIREKTIV 75/368/EØF (ARTIKKEL 7)

ALL VIRKSOMHET OPPFØRT I VEDLEGGET TIL DIREKTIV 75/368/EØF, BORTSETT FRA VIRKSOMHET SOM VIST TIL I ARTIKKEL 5 NR. 1 I DETTE DIREKTIV (LISTE II NR. 1 I DETTE VEDLEGG).

ISIC-NOMENKLATUR

- ex Banker og andre finansinstitusjoner
- 62 ex 620 Foretak som kjøper og lisensierer patentrettigheter
- ex Transport
- 71 ex 713 Persontransport på landevei, unntatt transport med motorkjøretøyer
- ex 719 Transport i rørledninger av hydrokarboner og andre flytende kjemiske produkter
- ex Tjenesteytelser til allmennheten
- 82 827 Biblioteker, museer, botaniske og zoologiske hager
- ex Fritidsaktiviteter
- 84 843 Fritidsaktiviteter som ikke er oppført andre steder:
 - Idrettsaktiviteter (idrettsplasser, arrangement av idrettsstevner osv.), unntatt virksomhet som idrettsinstruktør
 - Spill (veddeløpsstaller, spillebaner, veddeløpsbaner osv.)
 - Andre fritidstilbud (sirkus, fornøylesparker og annen underholdning osv.)
- ex Personlige tjenesteytelser
- 85 ex 851 Hushjelp
- ex 855 Skjønnhetspleie og manikyrevirksomhet, unntatt pedikyrevirksomhet, fagskoler for skjønnhetspleie og frisører
- ex 859 Personlige tjenesteytelser ikke nevnt andre steder, unntatt idrettsmassasje og paramedisinsk massasje utført av ikke-legeutdannede personer, og dessuten fjellførervirksomhet, gruppert som følger:
 - Desinfeksjon og skadedyrbekjempelse
 - Utleie av klær og oppbevaring
 - Ekteskapsbyråer og liknende virksomhet
 - Virksomhet som har karakter av sannsiger- og spådomsvirksomhet
 - Tjenester innenfor hygiene og virksomhet knyttet til dette
 - Begravelsesbyråer og vedlikehold av kirkegårder
 - Reiseledere og turisttolker

DIREKTIV 75/369/EØF (ARTIKKEL 5)

Følgende virksomhet utenom fast utsalgssted:

- a) Kjøp og salg av varer
 - ved omreisende selgere, dørselgere og gateselgere (ex næringsgruppe 612 ISIC),
 - utenom faste anlegg i salgshaller, og på torg;
- b) virksomhet som omfattes av overgangstiltak som allerede er vedtatt, og som uttrykkelig utelukker eller unnlater å nevne utøvelse av slik virksomhet utenom fast utsalgssted.

6

DIREKTIV 70/523/EØF

Selvstendig virksomhet innenfor engroshandel med kull og mellommannsvirksomhet på kullsektoren (ex næringsgruppe 6112 ISIC)

7

DIREKTIV 82/470/EØF (ARTIKKEL 6 NR. 2))

De virksomheter det er vist til i artikkel 2 avsnitt A) bokstav c) og e), avsnitt B) bokstav b), avsnitt C) og avsnitt D)

Disse virksomhetene består særlig i

- å leie jernbanevogner til person- eller godstransport,
- å opptre som mellommann ved kjøp, salg eller leie av fartøyer,
- å utarbeide, forhandle og avslutte kontrakter om transport av emigranter,
- å motta til oppbevaring for deponentens regning alle slags gjenstander og varer, uansett om disse er undergitt tollbehandling eller ikke, i lager, pakkhus, møbellager, kjølelager, siloer osv.,
- å utstede til deponenten en kvittering for den gjenstand eller vare som er mottatt til oppbevaring,
- å skaffe innhegninger, fôr og salgssteder for kveg i midlertidig forvaring, enten i påvente av salg, eller i transitt til eller fra markedet,
- å foreta kontroll eller teknisk vurdering av motorkjøretøyer,
- å måle og veie varer.

Vedlegg 2 til forskrift

Dokumenter og attester som kan kreves i samsvar med artikkel 50 nr. 1)

1. Dokumenter

- a) Bevis på vedkommende persons nasjonalitet.
- b) Kopier av attester på vedkommendes kompetanse eller av de kvalifikasjonsbevis som gir adgang til det aktuelle yrket, samt og der dette er hensiktsmessig, en attesting av vedkommendes yrkeserfaring.

Vedkommende myndigheter i vertsstaten kan anmode søkeren om å legge fram opplysninger vedrørende søkerens utdanning i den utstrekning dette er nødvendig for å slå fast om det foreligger mulige vesentlige forskjeller i forhold til den nødvendige nasjonale utdanningen, slik det er fastsatt i artikkel 14. Der det er umulig for søkeren å legge fram disse opplysningene, skal vedkommende myndigheter i vertsstaten henvende seg til kontaktpunktet, vedkommende myndighet eller annet relevant organ i hjemstaten.

- c) For de tilfeller det er vist til i artikkel 16, en attest vedrørende virksomhetens art og varighet utstedt av vedkommende myndighet eller organ i hjemstaten eller i seneste oppholdsstat.
- d) Der vedkommende myndighet i en vertsstat som gjør adgangen til et lovregulert yrke betinget av at søkeren legger fram bevis på god vandel eller hederlighet eller av at vedkommendes bo ikke er under konkursbehandling, eller som utelukker eller forbyr utøvelse av yrket på grunn av alvorlig forsømmelse i utøvelsen eller overtredelse av straffeloven, skal denne medlemsstaten godta som tilstrekkelig bevis, når det gjelder borgere i andre medlemsstater som ønsker å utøve det aktuelle yrket på dens territorium, dokumenter utstedt av vedkommende myndigheter i hjemstaten eller seneste oppholdsstat, som viser at disse kravene er oppfylt. Disse myndighetene må innen to måneder legge fram de nødvendige dokumentene.

Der vedkommende myndigheter i hjemstaten eller seneste oppholdsstat ikke utsteder de dokumenter det er vist til i første ledd, kan dette erstattes av en erklæring under ed, eller i stater der det ikke er anledning til slik edsavleggelse, av en forsikring på ære og samvittighet, avgitt av vedkommende person for vedkommende retts- eller forvaltningsmyndighet, eventuelt for en notarius publicus eller et kvalifisert bransjeorgan i hjemstaten eller seneste oppholdsstat, og denne myndighet eller notarius publicus skal deretter utstede en attest som bevitner gyldigheten av den nevnte erklæringen eller forsikringen.

- e) Dersom en vertsstat av egne borgere som ønsker å starte en lovregulert virksomhet, krever en attest for vedkommendes fysiske eller mentale helse, skal den aktuelle medlemsstaten godta som tilstrekkelig bevis det dokument som kreves i hjemstaten. I tilfeller der hjemstaten ikke utsteder noe slikt dokument, skal vertsstaten godta en attest utstedt av vedkommende myndighet i den aktuelle staten. I så fall skal vedkommende myndigheter i hjemstaten innen to måneder legge fram de nødvendige dokumentene.
- f) Der en vertsstat av egne borgere som ønsker å starte i et lovregulert yrke, krever at disse skal legge fram
 - bevis på søkerens finansielle stilling,
 - bevis for at søkeren er forsikret mot den økonomiske risiko som måtte oppstå av deres yrkesansvar i samsvar med gjeldende lover og forskrifter i vertsstaten med hensyn til forsikringens vilkår og dekning,

skal den aktuelle medlemsstaten godta som tilstrekkelig bevitnelse en attest om dette, utstedt av banker eller forsikringsselskaper i en annen medlemsstat.

- g) Såfremt medlemsstaten stiller krav til sine egne statsborgere, en attest som bekrefter, at vedkommende ikke midlertidig er frakjent retten til å utøve yrket eller idømt noen straffedom.

2. Attester

For å tilrettelegge anvendelsen av dette direktivs avdeling III kapittel III, kan en medlemsstat bestemme at en person som oppfyller vilkårene for nødvendig utdanning, i tillegg til bevitnelse vedrørende formelle kvalifikasjoner, må legge fram en attest fra vedkommende myndigheter i vedkommendes hjemstat som slår fast at den aktuelle bevitnelsen av formelle kvalifikasjoner er slik som det går fram av dette direktiv.

Vedlegg 3 til forskrift

KOMMISSIONENS GENNEMFØRELSESFORORDNING (EU) 2015/983

af 24. juni 2015

om proceduren for udstedelse af det europæiske erhvervspas og anvendelsen af advarselsordningen i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/36/EF

(EØS-relevant tekst)

EUROPA-KOMMISSIONEN HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde,

under henvisning til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/36/EF af 7. september 2005 om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer ⁽¹⁾, særlig artikel 4a, stk. 7, artikel 4b, stk. 4, artikel 4e, stk. 7, og artikel 56a, stk. 8,

efter høring af Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse og
ud fra følgende betragtninger:

- (1) Proceduren for udstedelse af det europæiske erhvervspas og anvendelsen af advarselsordningen fastsat i direktiv 2005/36/EF skal støttes af informationssystemet for det indre marked (IMI) oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1024/2012 ⁽²⁾. Der bør derfor fastsættes regler om proceduren for udstedelse af det europæiske erhvervspas og anvendelsen af advarselsordningen i nævnte gennemførelsesretsakt.
- (2) Kommissionen gennemførte en vurdering med inddragelse af de relevante interessenter og medlemsstaterne om formålstjenligheden ved at indføre det europæiske erhvervspas for læger, sygeplejersker, apotekere, fysioterapeuter, bjergførere, ejendomsmæglere og ingeniører. Efter denne vurdering udvalgte Kommissionen fem erhverv (sygeplejersker, apotekere, fysioterapeuter, bjergførere og ejendomsmæglere), for hvilke der bør indføres et europæisk erhvervspas. De valgte erhverv opfylder kravene fastsat i artikel 4a, stk. 7, i direktiv 2005/36/EF for så vidt angår deres nuværende eller potentielle mobilitetstal, reguleringen af dem i medlemsstaterne samt de interesser, som relevante interessenter har givet udtryk for. Der er brug for yderligere vurderinger i forbindelse med indførelsen af det europæiske erhvervspas for læger, ingeniører, specialsygeplejersker og specialapotekere for så vidt angår overholdelsen af betingelserne i artikel 4a, stk. 7, i direktiv 2005/36/EF.
- (3) I overensstemmelse med artikel 12 i forordning (EU) nr. 1024/2012 bør onlineværktøjet, der er nævnt i artikel 4b, stk. 1, i direktiv 2005/36/EF være adskilt fra IMI og må ikke sætte

eksterne aktører i stand til at få adgang til IMI. Det er derfor nødvendigt at fastlægge detaljerede regler om proceduren for at indsende ansøgninger om et europæisk erhvervspas gennem onlineværktøjet samt regler om, hvordan de kompetente myndigheder modtager ansøgninger om det europæiske erhvervspas i IMI.

- (4) For at kunne have gennemsigtige krav er det også vigtigt at specificere betingelserne for at anmode ansøgerne om bilag og oplysninger under proceduren om det europæiske erhvervspas under hensyntagen til, hvilke dokumenter de kompetente myndigheder i værtsmedlemsstaten kan anmode om i henhold til artikel 7, artikel 50, stk. 1, og bilag VII til direktiv 2005/36/EF. Det er derfor nødvendigt at fastlægge en liste over dokumenter og oplysninger, herunder dokumenterne, der bør udstedes direkte af hjemlandets kompetente myndigheder, procedurer for hjemlandets kompetente myndigheds ægthedskontrol og kontrol af gyldigheden af dokumenterne og betingelserne for at anmode om bekræftede kopier og oversættelser. For at fremme behandlingen af en ansøgning om et europæisk erhvervspas bør de respektive roller defineres for alle de aktører, der er involveret i proceduren om det europæiske erhvervspas: ansøgerne samt hjemlandets og værtsmedlemsstatens kompetente myndigheder, herunder de kompetente myndigheder, der er ansvarlige for at fordele ansøgninger om det europæiske erhvervspas.
- (5) Et hjemland kan i overensstemmelse med artikel 4b, stk. 1, i direktiv 2005/36/EF også tillade skriftlige ansøgninger om det europæiske erhvervspas. Det er derfor nødvendigt at fastlægge de ordninger, som hjemlandets kompetente myndigheder bør have på plads i tilfælde af skriftlige ansøgninger.
- (6) For at sikre at workflowet i IMI ikke afbrydes eller svækkes, og for at behandlingen af ansøgningen ikke forsinkes, er det nødvendigt at præcisere procedurerne vedrørende betalinger i forbindelse med behandlingen af en ansøgning om et europæisk erhvervspas. Det bør derfor fastlægges, at en ansøger betaler særskilt til de kompetente myndigheder i hjemlandet og/eller værtsmedlemsstaten, og kun hvis de pågældende kompetente myndigheder kræver dette af ansøgeren.
- (7) For at give ansøgeren mulighed for at modtage resultatet af proceduren vedrørende det europæiske erhvervspas er det nødvendigt at specificere formatet for det dokument, ansøgeren kan generere via onlineværktøjet, jf. artikel 4b, stk. 1, i direktiv 2005/36/EF, og at garantere, at det elektroniske dokument blev udstedt af den relevante kompetente myndighed, og at det ikke blev ændret af eksterne aktører. For at sikre at det europæiske erhvervspas ikke bliver forvekslet med dokumenter, der giver automatisk ret til at praktisere i værtsmedlemsstaten i tilfælde af etablering i landet, bør der være en erklæring om, at dette ikke er tilfældet, i det europæiske erhvervspas.
- (8) Proceduren om det europæiske erhvervspas kan føre til, at den kompetente myndighed i hjemlandet eller værtsmedlemsstaten vedtager forskellige typer afgørelser. Det er derfor nødvendigt at definere de mulige resultater, som en procedure for det europæiske erhvervspas kan føre til, samt at specificere de oplysninger, der skal omfattes af det elektroniske dokument, der meddeler resultatet af proceduren om det europæiske erhvervspas, hvor det er relevant.
- (9) For at lette opgaven for den kompetente myndighed i værtsmedlemsstaten og sikre, at interesserede tredjeparters kontrol af et udstedt europæisk erhvervspas er let og brugervenlig, bør der være et centralt onlinekontrollsystem for det europæiske erhvervspas' ægthed og gyldighed for de interesserede tredjeparter, der ikke har adgang til IMI. Dette kontrollsystem bør være adskilt fra onlineværktøjet, jf. artikel 4b, stk. 1, i direktiv 2005/36/EF. En sådan kontrol af det europæiske erhvervspas bør ikke give interesserede tredjeparter adgang til IMI.

- (10) Det er nødvendigt at specificere de kompetente myndigheders rolle i behandlingen af indgående og udgående advarsler og funktionaliteterne i IMI i forbindelse med tilbagetrækning, ændring og afslutning af advarsler og sikring af databehandlingen for at sikre databeskyttelse i forbindelse med anvendelsen af advarselsordningen.
- (11) Medlemsstaterne bør udpege myndigheder, der er ansvarlige for at koordinere indgående advarsler, for at kunne begrænse adgangen til personoplysninger til blot de myndigheder, der har brug for at være informeret. Medlemsstater bør kun give adgang til advarselsordningen til de myndigheder, der er direkte berørt af advarslen. For at sikre, at advarsler kun udsendes, når de er nødvendige, bør medlemsstaterne kunne udpege myndigheder, der er ansvarlige for at koordinere udgående advarsler.
- (12) Behandling af personoplysninger i medfør af denne forordning er underlagt Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 95/46/EF [\(3\)](#), Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/58/EF [\(4\)](#) og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 45/2001 [\(5\)](#).
- (13) Foranstaltningerne i denne forordning er i overensstemmelse med udtalelse fra Udvalget for Anerkendelse af Erhvervsmæssige Kvalifikationer —

VEDTAGET DENNE FORORDNING:

KAPITEL I

GENSTAND OG PROCEDUREN FOR UDSTEDELSE AF DET EUROPÆISKE ERHVERVSPAS

Artikel 1

Genstand

Denne forordning fastlægger regler for proceduren vedrørende udstedelsen af det europæiske erhvervspas i henhold til artikel 4a til 4e i direktiv 2005/36/EF for de erhverv, der er opført i bilag I til denne forordning og om anvendelsen af advarselsordningen fastlagt i artikel 56a i nævnte direktiv.

Artikel 2

Kompetente myndigheder involveret i proceduren for det europæiske erhvervspas

1. Hver medlemsstat udpeger kompetente myndigheder, som er ansvarlige for behandlingen af ansøgninger om det europæiske erhvervspas for hvert af de erhverv, der er opført i bilag I for hele deres område eller, hvis det er relevant, dele deraf.

Med henblik på gennemførelsen af artikel 7 tildeler hver medlemsstat en eller flere kompetente myndigheder ansvaret for at fordele ansøgningerne om det europæiske erhvervspas til den relevante kompetente myndighed på dens område.

2. Medlemsstaterne registrerer i informationssystemet for det indre marked (IMI), som er oprettet ved forordning (EU) nr. 1024/2012, mindst én kompetent myndighed for hvert erhverv, der er opført i bilag I til denne forordning, og mindst én kompetent myndighed med ansvar for at fordele ansøgningerne om det europæiske erhvervspas inden for deres område senest den 18. januar 2016.

3. Den samme kompetente myndighed kan udpeges som den kompetente myndighed med ansvar for ansøgninger om det europæiske erhvervspas og som den kompetente myndighed med ansvar for at fordele ansøgninger om det europæiske erhvervspas.

Artikel 3

Indsendelse af onlineansøgninger om det europæiske erhvervspas

1. Ansøgere skal oprette en sikker personlig konto i det onlineværktøj, der er omhandlet i artikel 4b, stk. 1, i direktiv 2005/36/EF, for onlineindsendelse af en ansøgning om det europæiske erhvervspas. Dette onlineværktøj leverer oplysninger om formålet, omfanget og arten af databehandlingen, herunder oplysninger om ansøgernes rettigheder som registrerede. Ved anvendelse af onlineværktøjet skal ansøgerne bedes om deres udtrykkelige tilladelse til behandling af deres personoplysninger i IMI.
2. Onlineværktøjet, som er omhandlet i artikel 4b, stk. 1, i direktiv 2005/36/EF, skal give ansøgeren mulighed for at indsætte alle de nødvendige oplysninger i forbindelse med ansøgningen om det europæiske erhvervspas, som er omhandlet i artikel 4 i denne forordning, uploade kopier af dokumenter krævet for udstedelse af det europæiske erhvervspas i henhold til artikel 10, stk. 1, i nærværende forordning og modtage alle oplysninger online om status vedrørende behandlingen af ansøgningen om det europæiske erhvervspas, herunder om betalinger, der skal foretages.
3. Onlineværktøjet skal også give ansøgeren mulighed for at indsende yderligere oplysninger eller dokumenter og kræve korrektion, sletning eller blokering af sine personoplysninger indeholdt online i IMI-dossieret.

Artikel 4

Oplysninger, der skal indsendes med ansøgninger om det europæiske erhvervspas

Ansøgeren skal anføre følgende oplysninger i ansøgningen om det europæiske erhvervspas:

- a) ansøgerens identitet
- b) det berørte erhverv
- c) medlemsstaten, hvor ansøgeren agter at være etableret, eller medlemsstaten, hvor ansøgeren midlertidigt og lejlighedsvist agter at levere tjenesteydelser
- d) medlemsstaten, hvor ansøgeren på ansøgningstidspunktet er lovligt etableret med henblik på at udøve de pågældende aktiviteter
- e) formålet med den påtænkte erhvervsmæssige aktivitet:
 - i) etablering
 - ii) midlertidig og lejlighedsvis levering af tjenesteydelser
- f) valg af én af de følgende ordninger:
 - i) i tilfælde af etablering, valg af én af ordningerne:
 - automatisk anerkendelse i henhold til afsnit III, kapitel III, i direktiv 2005/36/EF
 - generel anerkendelsesordning i henhold til afsnit III, kapitel I, i direktiv 2005/36/EF
 - ii) i tilfælde af midlertidig og lejlighedsvis levering af tjenesteydelser, valg af én af ordningerne:

—fri udveksling af tjenesteydelser med forudgående kontrol af kvalifikationer i henhold til artikel 7, stk. 4, i direktiv 2005/36/EF

—fri udveksling af tjenesteydelser uden forudgående kontrol af kvalifikationer, jf. artikel 7, stk. 4, i direktiv 2005/36/EF

g) andre oplysninger, der er specifikke for ordningen i litra f).

Med hensyn til første afsnit, litra d), angiver ansøgeren den medlemsstat, hvor han har opnået den krævede erhvervsmæssige kvalifikation, hvis ansøgeren ikke er lovligt etableret på ansøgningstidspunktet. Hvis ansøgeren har opnået sine erhvervsmæssige kvalifikationer i mere end en medlemsstat, skal ansøgeren blandt de kvalifikationsudstedende medlemsstater vælge den medlemsstat, der skal modtage ansøgningen om det europæiske erhvervspas.

Med hensyn til første afsnit, litra f), beder hjemlandets kompetente myndighed ansøgeren om at genindsende ansøgningen under den rette ordning senest én uge efter at have modtaget ansøgningen om det europæiske erhvervspas, hvis ansøgeren ikke har angivet den relevante ordning. Hvor det er relevant, hører hjemlandets kompetente myndighed først værtsmedlemsstatens kompetente myndighed.

Artikel 5

Data i ansøgningerne om det europæiske erhvervspas

Data, der vedrører ansøgerens identitet, og dokumenterne omhandlet i artikel 10, stk. 1, lagres i ansøgerens IMI-dossier. Sådanne data skal være genanvendelige for efterfølgende ansøgninger, såfremt ansøgeren går med til sådan genanvendelse, og dataene stadig er gyldige.

Artikel 6

Overførsel af ansøgninger om det europæiske erhvervspas til den relevante kompetente myndighed i hjemlandet

1. Onlineværktøjet, jf. artikel 4b, stk. 1, i direktiv 2005/36/EF, overfører ansøgningen om det europæiske erhvervspas til IMI på en sikker måde, så den kan behandles af hjemlandets relevante kompetente myndighed, jf. stk. 2 eller 3 i nærværende artikel.

2. Hvis ansøgeren er lovligt etableret i en medlemsstat på ansøgningstidspunktet, overfører IMI ansøgningen om det europæiske erhvervspas til den kompetente myndighed i den medlemsstat, hvor ansøgeren er lovligt etableret.

Den kompetente myndighed i hjemlandet kontrollerer om ansøgeren er lovligt etableret i medlemsstaten og attesterer lovligheden af etableringen i IMI-dossieret. Den uploader også ethvert relevant bevis på ansøgerens lovlige oprettelse eller tilføjer en henvisning til det relevante nationale register.

Når hjemlandets kompetente myndighed ikke er i stand til på anden måde at bekræfte ansøgerens lovlige etablering inden for dens område, skal den anmode ansøgeren om dokumentation for den lovlige etablering senest en uge efter at have modtaget ansøgningen om det europæiske erhvervspas, jf. artikel 4b, stk. 3 i direktiv 2005/36/EF. Hjemlandets kompetente myndighed skal anse disse dokumenter som manglende dokumenter i henhold til artikel 4b, stk. 3, og artikel 4c, stk. 1, eller artikel 4d, stk. 1, i direktiv 2005/36/EF.

3. I de i artikel 4, andet afsnit, i denne forordning omhandlede tilfælde overføres ansøgningen om det europæiske erhvervspas gennem IMI til den kompetente myndighed i den medlemsstat, der udstedte den påkrævede erhvervsmæssige kvalifikation.

4. De kompetente myndigheder i andre medlemsstater, der udstedte dokumentation for erhvervsmæssige kvalifikationer, skal samarbejde og være behjælpelige ved enhver anmodning om oplysninger fra hjemlandets eller fra værtsmedlemsstatens kompetente myndighed i forbindelse med en ansøgning om det europæiske erhvervspas under proceduren for det europæiske erhvervspas.

Artikel 7

De kompetente myndigheders rolle i fordelingen af ansøgninger om det europæiske erhvervspas

1. I tilfælde hvor en medlemsstat udpeger mere end en kompetent myndighed til at være ansvarlig for ansøgningerne om det europæiske erhvervspas for et givent erhverv inden for dens område eller dele deraf, skal en kompetent myndighed, der er givet ansvaret for at fordele ansøgningerne om det europæiske erhvervspas, sikre, at ansøgningen sendes hurtigst muligt til den relevante kompetente myndighed inden for medlemsstatens område.
2. Hvis ansøgeren har indsendt ansøgningen til en anden medlemsstat end sit eget hjemland, jf. artikel 6, stk. 2 eller 3, kan den kompetente myndighed, der har ansvaret for at fordele ansøgninger om det europæiske erhvervspas i den medlemsstat, der modtog ansøgningen, afvise at behandle ansøgningen senest én uge efter at have modtaget ansøgningen om det europæiske erhvervspas og oplyse ansøgeren herom.

Artikel 8

Hjemlandets kompetente myndigheders behandling af skriftlige ansøgninger

1. Hvis en medlemsstat tillader indsendelse af skriftlige ansøgninger om det europæiske erhvervspas og efter modtagelse af en sådan skriftlig ansøgning finder, at den ikke er kompetent til at behandle denne, jf. artikel 6, stk. 2 eller 3, kan den afvise at undersøge ansøgningen og oplyse ansøgeren herom senest en uge efter at have modtaget ansøgningen.
2. I tilfælde af skriftlige ansøgninger om det europæiske erhvervspas udfylder hjemlandets kompetente myndighed ansøgningen om det europæiske erhvervspas i onlineværktøjet, jf. artikel 4b, stk. 1, i direktiv 2005/36/EF, på vegne af ansøgeren ud fra den skriftlige ansøgning om det europæiske erhvervspas, som ansøgeren har indsendt.
3. Hjemlandets kompetente myndighed sender opdateringer til ansøgeren om behandlingen af den skriftlige ansøgning om det europæiske erhvervspas, herunder enhver påmindelse i henhold til artikel 4e, stk. 5, i direktiv 2005/36/EF eller enhver anden relevant oplysning uden for IMI, i henhold til nationale administrative procedurer. Den skal hurtigst muligt sende ansøgeren bevis for resultatet af proceduren om det europæiske erhvervspas, jf. artikel 21 i denne forordning, efter afslutningen på proceduren om det europæiske erhvervspas.

Artikel 9

Procedurer vedrørende betalinger

1. Hvis hjemlandets kompetente myndighed kræver betaling for at behandle ansøgninger om det europæiske erhvervspas, skal den via onlineværktøjet, jf. artikel 4b, stk. 1, i direktiv 2005/36/EF, senest en uge efter at have modtaget ansøgningen om det europæiske erhvervspas oplyse ansøgeren om beløbet, der skal betales, betalingsmetoderne, enhver reference, der skal nævnes samt det krævede bevis på gennemført betaling, og den skal fastsætte en rimelig betalingsfrist.

2. Hvis værtsmedlemsstatens kompetente myndighed kræver betaling for at behandle ansøgninger om det europæiske erhvervspas, skal den via onlineværktøjet, jf. artikel 4b, stk. 1, i direktiv 2005/36/EF, så snart ansøgningen om det europæiske erhvervspas blev sendt til den af hjemlandets kompetente myndighed afgive oplysningerne omhandlet i denne artikel, stk. 1, og den skal fastsætte en rimelig betalingsfrist.

Artikel 10

Dokumenter, der er påkrævede for udstedelse af det europæiske erhvervspas

1. Medlemsstaternes kompetente myndigheder kan kun kræve følgende dokumenter for at udstede det europæiske erhvervspas til etablering:

- a) i tilfælde af automatisk anerkendelse fastlagt i afsnit III, kapitel III, i direktiv 2005/36/EF, de dokumenter, der er angivet i bilag II, del A, stk. 1, til denne forordning
- b) i tilfælde af en generel anerkendelsesordning fastlagt i afsnit III, kapitel I, i direktiv 2005/36/EF, de dokumenter, der er angivet i bilag II, del A, stk. 2, til denne forordning.

Medlemsstaternes kompetente myndigheder kan kun kræve de dokumenter, der er angivet i bilag II, del B, for udstedelse af det europæiske erhvervspas for midlertidig og lejlighedsvis levering af tjenesteydelser.

Ansøgeren anmodes kun om dokumenterne omhandlet i bilag II, del A, stk. 1, litra d), og stk. 2, litra g), og del B, litra a), c) og d), såfremt værtsmedlemsstatens kompetente myndighed kræver dette.

2. Medlemsstaterne specificerer hvilke dokumenter, der kræves for at udstede det europæiske erhvervspas, og sender de andre medlemsstater denne oplysning via IMI.
3. Dokumenter, der kræves i overensstemmelse med nærværende artikel, stk. 1 og 2, anses som manglende dokumenter i henhold til artikel 4b, stk. 3, og artikel 4c, stk. 1, eller artikel 4d, stk. 1, i direktiv 2005/36/EF.

Artikel 11

Behandling af dokumenter udstedt af hjemlandets kompetente myndighed

1. Når hjemlandets kompetente myndighed ifølge national lovgivning er blevet udpeget som ansvarlig for udstedelse af ethvert af de dokumenter, der kræves for udstedelse af det europæiske erhvervspas under artikel 10, skal den uploade disse dokumenter direkte i IMI.
2. Uanset nærværende forordnings artikel 10, stk. 3, skal hjemlandets kompetente myndighed ikke anse dokumenter omhandlet i denne artikel, stk. 1, som manglende dokumenter i henhold til artikel 4b, stk. 3 og artikel 4c, stk. 1, eller artikel 4d, stk. 1, i direktiv 2005/36/EF, når disse dokumenter ikke er blevet uploadet i IMI i overensstemmelse med stk. 1.
3. Onlineværktøjet, jf. artikel 4b, stk. 1, i direktiv 2005/36/EF, skal gøre det muligt for ansøgeren at uploade kopier af ethvert krævet bilag udstedt af hjemlandets kompetente myndigheder.

Artikel 12

Behandling af dokumenter, der ikke er udstedt af hjemlandets kompetente myndighed

1. Hvis ansøgeren ikke forelægger et dokument, som er omhandlet i bilag II, del A, stk. 2, litra c) og d) eller del B, litra d), til denne forordning sammen med ansøgningen om det europæiske

erhvervspas, skal hjemlandets kompetente myndighed uanset denne forordnings artikel 10, stk. 3, ikke anse disse dokumenter som manglende dokumenter i henhold til artikel 4b, stk. 3, og artikel 4d, stk. 1, i direktiv 2005/36/EF.

2. Værtsmedlemsstatens kompetente myndighed kan anmode ansøgeren direkte om at indsende dokumenterne omhandlet i denne artikel, stk. 1, eller anmode hjemlandet herom i henhold til artikel 4d, stk. 3, i direktiv 2005/36/EF.

3. Hvis ansøgeren efter hjemlandets anmodning herom ikke forelægger de i stk. 2 omhandlede dokumenter, træffer værtsmedlemsstatens kompetente myndighed sin afgørelse om udstedelsen af det europæiske erhvervspas på baggrund af de foreliggende oplysninger.

Artikel 13

Dokument, der beviser sprogkundskaber

1. Onlineværktøjet, jf. artikel 4b, stk. 1, i direktiv 2005/36/EF, skal gøre det muligt for ansøgeren at indsende et dokument, der beviser sprogkundskaber, hvilket værtsmedlemsstaten kan kræve i henhold til artikel 53 i nævnte direktiv efter at have udstedt det europæiske erhvervspas.

2. Dokumentation for sprogkundskaber skal ikke være et af de dokumenter, der er krævet for udstedelse af det europæiske erhvervspas.

3. Værtsmedlemsstatens kompetente myndighed kan ikke afvise at udstede et europæisk erhvervspas på baggrund af manglende bevis for sprogkundskaber, jf. artikel 53 i direktiv 2005/36/EF.

Artikel 14

Kontrol af ægthed og gyldighed af dokumenter krævet for udstedelse af det europæiske erhvervspas

1. I tilfælde hvor hjemlandets kompetente myndighed har udstedt et dokument, der er krævet for udstedelsen af det europæiske erhvervspas ifølge artikel 10, attesterer den i IMI-dossieret, at dokumentet er gyldigt og ægte.

2. Når det krævede dokument er udstedt af et andet nationalt organ i hjemlandet kan hjemlandets kompetente myndighed i tilfælde af behørigt begrundet tvivl anmode det relevante nationale organ om at bekræfte dokumentets gyldighed og ægthed. Den attesterer i IMI, at dokumentet er gyldigt og ægte, efter at have modtaget bekræftelse herpå.

3. Hvis et dokument er udstedt i en anden medlemsstat, kontakter hjemlandets kompetente myndighed via IMI den anden medlemsstats kompetente myndighed, der er ansvarlig for ansøgninger om det europæiske erhvervspas (eller den anden medlemsstats andre relevante nationale organer, der er registreret i IMI), for at kontrollere dokumentets gyldighed og ægthed. Efter at kontrollen er fuldført, attesterer den i IMI, at den anden medlemsstats kompetente myndighed har bekræftet, at dokumentet er gyldigt og ægte.

I tilfælde omhandlet i første afsnit samarbejder de andre medlemsstaters kompetente myndigheder, der er ansvarlige for ansøgninger om det europæiske erhvervspas (eller de andre medlemsstaters andre nationale organer, der er registreret i IMI), og svarer hurtigst muligt på enhver anmodning om oplysninger fra hjemlandets kompetente myndighed.

4. Hjemlandets kompetente myndighed beskriver indholdet af alle dokumenterne i de felter i IMI, der er strukturerede på forhånd, inden den attesterer ægtheden og gyldigheden af det

dokument, der er udstedt og uploadet i IMI i henhold til artikel 11, stk. 1, i denne forordning. Hjemlandets kompetente myndighed sikrer, når det er relevant, at oplysningerne, der beskriver dokumenterne indsendt af ansøgeren gennem onlineværktøjet, jf. artikel 4b, stk. 1, i direktiv 2005/36/EF, er nøjagtige.

Artikel 15

Betingelser for at anmode om bekræftede kopier

1. Hjemlandets kompetente myndighed informerer ansøgeren inden for de tidsfrister, der er fastlagt i artikel 4c, stk. 1, og artikel 4d, stk. 1, i direktiv 2005/36/EF om behovet for kun at indsende en bekræftet kopi, hvis det relevante nationale organ i hjemlandet eller den kompetente myndighed eller et andet relevant nationalt organ i en anden medlemsstat ikke har bekræftet gyldigheden og ægtheden af et krævet dokument i henhold til kontrolprocedurerne fastsat i artikel 14 i denne forordning, og hvis sådanne bekræftede kopier er krævet af værtsmedlemsstaten i henhold til stk. 2 i denne artikel.

I tilfælde omhandlet i artikel 6, stk. 2, tredje afsnit, i nærværende forordning og i tilfælde af begrundet tvivl kan hjemlandets kompetente myndighed inden for de tidsfrister, der er fastsat i artikel 4c, stk. 1, og artikel 4d, stk. 1, i direktiv 2005/36/EF, kræve af ansøgeren, at denne indsender en bekræftet kopi af beviset for sin lovlige oprettelse.

2. Medlemsstaterne specificerer i IMI de dokumenttyper, som de vil kræve bekræftede kopier af fra ansøgeren i henhold til stk. 1, og sender denne oplysning til de andre medlemsstater via IMI.

3. Stk. 1 og 2 i denne artikel berører ikke værtsmedlemsstatens kompetente myndigheds ret til at kræve yderligere oplysninger eller indsendelse af en bekræftet kopi i tilfælde af, at hjemlandets kompetente myndighed har behørigt begrundet tvivl i henhold til artikel 4d, stk. 2 og 3, i direktiv 2005/36/EF.

4. I tilfælde af behørigt begrundet tvivl kan værtsmedlemsstatens kompetente myndighed anmode ansøgeren om at indsende en bekræftet kopi og fastsætte en rimelig frist herfor.

Artikel 16

Behandling af bekræftede kopier

1. Medlemsstaterne specificerer i IMI de typer bekræftede kopier, der accepteres inden for deres område i henhold til medlemsstatens lovgivningsmæssige eller administrative bestemmelser og sender disse oplysninger til andre medlemsstater via IMI.

2. Medlemsstaternes kompetente myndigheder skal acceptere bekræftede kopier udstedt af andre medlemsstater i henhold til denne medlemsstats lovgivningsmæssige eller administrative bestemmelser.

3. I tilfælde af behørigt begrundet tvivl vedrørende gyldigheden og ægtheden af en kopi, der er bekræftet af en anden medlemsstat, sender de kompetente myndigheder en anmodning om yderligere oplysninger til de relevante kompetente myndigheder i den anden medlemsstat via IMI. De kompetente myndigheder i de andre medlemsstater skal samarbejde og svare hurtigst muligt.

4. Efter at have modtaget en bekræftet kopi fra ansøgeren skal den kompetente myndighed uploade en elektronisk udgave af det bekræftede dokument og attestere kopiens ægthed i IMI-dossieret.

5. Ansøgeren kan i stedet for en bekræftet kopi fremlægge originalen af dokumentet for hjemlandets kompetente myndighed, som dernæst attesterer ægtheden af den elektroniske kopi af et originalt dokument i IMI-dossieret.

6. Hvis ansøgeren ikke leverer en bekræftet kopi af et krævet dokument inden den frist, der er fastlagt i artikel 4d, stk. 1, i direktiv 2005/36/EF, suspenderes tidsfristerne ikke for at overføre ansøgningen til værtsmedlemsstatens kompetente myndighed. Dokumentet påføres en bemærkning i IMI om, at der afventes en bekræftelse på ægtheden og gyldigheden, indtil en bekræftet kopi er modtaget og uploadet af hjemlandets kompetente myndighed.

7. Hvis ansøgeren ikke leverer en bekræftet kopi af et krævet dokument inden den frist, der er fastlagt i artikel 4c, stk. 1, i direktiv 2005/36/EF, kan hjemlandets kompetente myndighed afvise at udstede et europæisk erhvervspas for midlertidig og lejlighedsvis levering af tjenesteydelser andre end dem, der er omfattet i henhold til artikel 7, stk. 4, i direktiv 2005/36/EF.

8. I tilfælde af at værtsmedlemsstatens kompetente myndighed ikke modtager en bekræftet kopi af et påkrævet dokument fra enten hjemlandets kompetente myndighed eller ansøgeren, kan den træffe en afgørelse på baggrund af de tilgængelige oplysninger inden for de tidsfrister, der er fastsat i artikel 4d, stk. 2 og 3 og stk. 5, andet afsnit, i direktiv 2005/36/EF.

Artikel 17

Oversættelsesansøgninger fra de kompetente myndigheder i hjemlandet

1. Hjemlandets kompetente myndigheder kan kun anmode om almindelige eller bekræftede oversættelser af følgende bilag for ansøgningen om det europæiske erhvervspas, hvis værtsmedlemsstatens kompetente myndighed specifikt anmoder herom i henhold til artikel 18, stk. 1:

a) bevis for ansøgerens nationalitet

b) dokumentationen for de formelle kvalifikationer omhandlet i bilag II, del A, stk. 1, litra b), udstedt af hjemlandet

c) certifikaterne omhandlet i bilag II, del A, stk. 1, litra c) og stk. 2, litra f), udstedt af hjemlandets kompetente myndigheder, der er ansvarlige for ansøgninger om det europæiske erhvervspas, eller andre af hjemlandets relevante nationale organer

d) attesteringen af den lovlige etablering, jf. bilag II, del B, litra b), og artikel 6, stk. 2, tredje afsnit, i denne forordning, og de dokumenter, der kan kræves i henhold til bilag VII, stk. 1, litra d), og artikel 7, stk. 2, litra b) og e), i direktiv 2005/36/EF og er udstedt af hjemlandets kompetente myndigheder, der er ansvarlige for ansøgninger om det europæiske erhvervspas, eller andre af hjemlandets relevante nationale organer.

2. Hver medlemsstat specificerer i IMI de dokumenter, som dets kompetente myndigheder i deres egenskab af værtsmedlemsstatens kompetente myndigheder kræver almindelige eller bekræftede oversættelser af fra ansøgeren i henhold til stk. 3 og 4, og de accepterede sprog og sender disse oplysninger til andre medlemsstater via IMI.

3. Uanset stk. 1 anmoder hjemlandets kompetente myndighed senest en uge efter at have modtaget en ansøgning om det europæiske erhvervspas, i henhold til artikel 4b, stk. 3, og artikel 4c, stk. 1, eller artikel 4d, stk. 1, i direktiv 2005/36/EF, ansøgeren om oversættelser af de krævede dokumenter specificeret i bilag II til de sprog, der accepteres af værtsmedlemsstatens kompetente myndighed, hvis oversættelse af disse dokumenter er krævet af værtsmedlemsstatens kompetente myndighed i henhold til stk. 2 i denne artikel.

4. Hvis ansøgeren har leveret dokumenterne omhandlet i bilag II, del A, stk. 2, litra c) og d), eller del B, litra d), sammen med ansøgningen om det europæiske erhvervspas, anmoder hjemlandets kompetente myndighed om oversættelser af disse dokumenter til de sprog, der accepteres af værtsmedlemsstatens kompetente myndighed.

5. Hvis ansøgeren ikke leverer en krævet oversættelse af et dokument omhandlet i denne artikel, stk. 4, skal hjemlandets kompetente myndighed ikke anse disse oversættelser som manglende dokumenter i henhold til artikel 4b, stk. 3, og artikel 4d, stk. 1, i direktiv 2005/36/EF.

Artikel 18

Oversættelsesanmodninger fra den kompetente myndighed i værtsmedlemsstaten

1. I tilfælde af behørigt begrundet tvivl kan værtsmedlemsstatens kompetente myndighed anmode om yderligere oplysninger, herunder almindelige eller bekræftede oversættelser fra hjemlandets kompetente myndighed i henhold til artikel 4d, stk. 2 og 3, i direktiv 2005/36/EF.

2. I tilfælde omhandlet i stk. 1 kan værtsmedlemsstatens kompetente myndighed også anmode ansøgeren om at indsende almindelige eller bekræftede oversættelser og kan fastsætte en rimelig frist for indsendelsen.

3. I tilfælde af at værtsmedlemsstatens kompetente myndighed ikke modtager en krævet oversættelse fra enten hjemlandets kompetente myndighed eller ansøgeren, kan den træffe en afgørelse på baggrund af de tilgængelige oplysninger inden for de tidsfrister, der er fastsat i artikel 4d, stk. 2 og 3 og stk. 5, andet afsnit, i direktiv 2005/36/EF.

Artikel 19

Behandling af bekræftede oversættelser fra medlemsstaternes kompetente myndigheder

1. Hver medlemsstat specificerer i IMI hvilke bekræftede oversættelser, der accepteres inden for deres område i henhold til medlemsstatens lovgivningsmæssige eller administrative bestemmelser og sender disse oplysninger til andre medlemsstater via IMI.

2. Medlemsstaternes kompetente myndigheder skal acceptere bekræftede oversættelser udstedt af en anden medlemsstat i henhold til den pågældende medlemsstats lovgivningsmæssige eller administrative bestemmelser.

3. I tilfælde af behørigt begrundet tvivl vedrørende gyldigheden og ægtheden af en oversættelse, der er bekræftet af en anden medlemsstat, sender medlemsstatens kompetente myndighed en anmodning om yderligere oplysninger til de relevante myndigheder i den anden medlemsstat via IMI. I sådanne tilfælde skal de relevante myndigheder i de andre medlemsstater samarbejde og svare hurtigst muligt.

4. Efter at have modtaget en bekræftet oversættelse fra ansøgeren, jf. dog stk. 3, skal medlemsstatens kompetente myndighed uploade en elektronisk udgave af den bekræftede oversættelse og attestere i IMI-dossieret, at oversættelsen er bekræftet.

5. Før der anmodes om bekræftede oversættelser skal værtsmedlemsstatens kompetente myndighed i tilfælde af behørigt begrundet tvivl om nogle af dokumenterne nævnt i artikel 17, stk. 1 sende en anmodning om yderligere oplysninger via IMI til hjemlandets kompetente myndighed eller andre medlemsstaters kompetente myndigheder, der har udstedt det relevante dokument.

Artikel 20

Afgørelser om det europæiske erhvervspas

1. For etablering og for midlertidig og lejlighedsvis levering af tjenesteydelser i henhold til artikel 7, stk. 4, i direktiv 2005/36/EF skal værtsmedlemsstatens kompetente myndighed enten træffe en afgørelse om at udstede et europæisk erhvervspas, en afgørelse om at afvise at udstede det europæiske erhvervspas, en afgørelse om at anvende udligningsforanstaltninger i henhold til artikel 14 eller artikel 7, stk. 4, i direktiv 2005/36/EF eller en afgørelse om at forlænge gyldigheden af det europæiske erhvervspas for midlertidig og lejlighedsvis levering af tjenesteydelser i henhold til artikel 7, stk. 4, i direktiv 2005/36/EF.

2. For midlertidig og lejlighedsvis levering af andre tjenesteydelser end dem, der er omfattet af artikel 7, stk. 4, i direktiv 2005/36/EF, skal hjemlandets kompetente myndighed enten træffe en afgørelse om at udstede det europæiske erhvervspas, en afgørelse om at afvise at udstede det europæiske erhvervspas eller en afgørelse om at forlænge gyldigheden af det udstedte europæiske erhvervspas.

3. I tilfælde, hvor værtsmedlemsstatens kompetente myndighed træffer en afgørelse om at anvende udligningsforanstaltninger over for ansøgeren i henhold til artikel 14 eller artikel 7, stk. 4, i direktiv 2005/36/EF, skal en sådan afgørelse også indeholde oplysninger om indholdet af de anvendte udligningsforanstaltninger, begrundelsen for udligningsforanstaltningerne og ansøgerens forpligtelser til at informere den kompetente myndighed om udligningsforanstaltningens fuldførelse. Undersøgelsen af ansøgningen om det europæiske erhvervspas suspenderes, indtil ansøgeren har gennemført udligningsforanstaltningerne fuldt ud.

Efter vellykket gennemførelse af udligningsforanstaltningerne informerer ansøgeren gennem onlineværktøjet, jf. artikel 4b, stk. 1, i direktiv 2005/36/EF, værtsmedlemsstatens kompetente myndighed herom, hvis myndigheden kræver dette.

I tilfælde, hvor værtsmedlemsstatens kompetente myndighed træffer en afgørelse om at anvende udligningsforanstaltninger i henhold til artikel 7, stk. 4, i direktiv 2005/36/EF, bekræfter værtsmedlemsstatens kompetente myndighed i IMI, om den har givet ansøgeren en mulighed for at tage egnethedsprøven inden for én måned af afgørelsen om at anvende udligningsforanstaltninger.

Værtsmedlemsstatens kompetente myndighed bekræfter den vellykkede gennemførelse af udligningsforanstaltningerne i IMI og udsteder det europæiske erhvervspas.

4. I tilfælde, hvor værtsmedlemsstatens kompetente myndighed træffer en afgørelse om at afvise at udstede det europæiske erhvervspas, skal en sådan afgørelse også indeholde begrundelserne. Medlemsstaterne sikrer, at passende retlige klagemuligheder er til rådighed for den enkelte berørte hvad angår en afgørelse om at afvise at udstede et europæisk erhvervspas, og skal give ansøgeren oplysninger om retten til at appellere afgørelsen i henhold til national lovgivning.

5. IMI skal gøre det muligt for en medlemsstats kompetente myndigheder at træffe en afgørelse om at tilbagekalde et udstedt europæisk erhvervspas i behørigt begrundede tilfælde. Sådanne afgørelser skal også indeholde begrundelsen for tilbagekaldelsen. Medlemsstaterne sikrer, at passende retlige klagemuligheder er til rådighed for den enkelte berørte hvad angår en afgørelse om at tilbagekalde et udstedt europæisk erhvervspas, og skal give ansøgeren oplysninger om retten til at appellere i henhold til national lovgivning.

Artikel 21

Resultatet af proceduren om det europæiske erhvervspas

1. Onlineværktøjet, jf. artikel 4b, stk. 1, i direktiv 2005/36/EF, skal gøre det muligt for ansøgeren at generere et elektronisk dokument, der indeholder resultatet af proceduren om det europæiske erhvervspas, og at downloade enhver dokumentation i forbindelse med resultatet af proceduren om det europæiske erhvervspas.

2. Når det europæiske erhvervspas udstedes (herunder tilfælde nævnt i artikel 4d, stk. 5, første afsnit, i direktiv 2005/36/EF), skal det elektroniske dokument indeholde de oplysninger, der er fastsat i artikel 4e, stk. 4, i direktiv 2005/36/EF, og i tilfælde af et europæisk erhvervspas til etablering skal det indeholde en erklæring om, at det europæiske erhvervspas ikke udgør en godkendelse til at praktisere erhvervet i værtsmedlemsstaten.

3. Det elektroniske dokument skal indeholde sikkerhedselementer for at sikre følgende:

a) dets ægthed, idet det garanteres, at dokumentet er genereret af en kompetent myndighed registreret og operationel i IMI, og at dets indhold er en ægte gengivelse af dataene

b) dets integritet, idet det attesteres, at dossieret, der indeholder dokumentet, ikke er blevet modificeret eller ændret af en ekstern aktør, siden det blev oprettet i IMI-systemet på en bestemt dato og et bestemt tidspunkt.

Artikel 22

Kontrol af det europæiske erhvervspas af interesserede tredjeparter

1. Europa-Kommissionen leverer et onlinekontrollsystem, der gør det muligt for interesserede tredjeparter, som ikke har adgang til IMI, at kontrollere gyldigheden og ægtheden af det europæiske erhvervspas online.

2. I tilfælde af opdateringer af IMI-dossieret vedrørende indehaveren af det europæiske erhvervspas' ret til at varetage erhvervsaktiviteter i henhold til artikel 4e, stk. 1, i direktiv 2005/36/EF, vises der en besked til interesserede tredjeparter om, at der kan indhentes yderligere oplysninger hos værtsmedlemsstatens kompetente myndighed. Beskeden formuleres neutralt under hensyntagen til behovet for at sikre, at indehaveren af det europæiske erhvervspas formodes at være uskyldig. Hvis der er tale om det europæiske erhvervspas for etablering, skal der også vises en besked, der indeholder en erklæring om, at det europæiske erhvervspas ikke udgør en godkendelse til at praktisere erhvervet i værtsmedlemsstaten.

KAPITEL II

PROCEDURE FOR AT BEHANDLE ADVARSLER

Artikel 23

Myndigheder involveret i advarselsordningen

1. Medlemsstaterne udpeger kompetente myndigheder til at behandle udgående og indgående advarsler i henhold til artikel 56a, stk. 1 eller 3, i direktiv 2005/36/EF.

2. For at sikre, at indgående advarsler kun behandles af de relevante kompetente myndigheder, tildeler hver medlemsstat opgaven med at koordinere indgående advarsler til en eller flere kompetente myndigheder. Disse kompetente myndigheder sikrer, at advarsler fordeles hurtigst muligt til de rette kompetente myndigheder.

3. Medlemsstaterne kan tildele opgaven med at koordinere udgående advarsler til en eller flere kompetente myndigheder.

Artikel 24

Oplysningerne i advarslerne

1. Advarslerne skal indeholde de oplysninger, der er fastsat i artikel 56a, stk. 2 eller 3, i direktiv 2005/36/EF.
2. Kun kompetente myndigheder, der er udpeget til at behandle en advarsel i henhold til artikel 56a, stk. 1 eller 3, i direktiv 2005/36/EF, skal have adgang til oplysningerne omhandlet i denne artikel, stk. 1.
3. Kompetente myndigheder, der har fået til opgave at koordinere indgående advarsler, skal kun have adgang til data omhandlet i artikel 56a, stk. 2, litra b) og d) i direktiv 2005/36/EF, medmindre advarslen efterfølgende også blev givet til dem som en myndighed, der behandler indgående advarsler.
4. I tilfælde af at en kompetent myndighed, der behandler indgående advarsler har brug for andre oplysninger end dem, der er fastsat i artikel 56a, stk. 2 eller 3, i direktiv 2005/36/EF, anvender den funktionen i IMI for at anmode om oplysninger som fastlagt i artikel 56, stk. 2a, i direktiv 2005/36/EF.

Artikel 25

Advarsel vedrørende indehaveren af et europæisk erhvervspas

1. I henhold til artikel 4e, stk. 1, i direktiv 2005/36/EF skal de kompetente myndigheder, der behandlede en ansøgning om et europæisk erhvervspas under artikel 2, stk. 1, i denne forordning, når der er en advarsel om indehaveren af et europæisk erhvervspas, sikre opdateringen af det tilsvarende IMI-dossier med oplysninger, der er indeholdt i advarslen, herunder konsekvenser for udøvelsen af erhvervsaktiviteter.
2. Medlemsstaterne skal give de kompetente myndigheder, der er ansvarlige for at behandle ansøgninger om det europæiske erhvervspas i henhold til artikel 2, stk. 1, adgang til de indgående advarsler for at sikre, at opdateringen af IMI-dossierne foretages rettidigt.
3. Indehaveren af et europæisk erhvervspas skal informeres om opdateringer omhandlet i denne artikel, stk. 1, gennem onlineværktøjet, jf. artikel 4b, stk. 1, i direktiv 2005/36/EF, eller med andre midler i tilfælde af en skriftlig ansøgning i henhold til artikel 8.

Artikel 26

Adgang til advarsler i IMI

IMI skal gøre det muligt for de kompetente myndigheder, der behandler indgående eller udgående advarsler, at konsultere enhver advarsel, de har sendt eller modtaget i IMI, og som der ikke er indledt en afslutningsprocedure for, jf. artikel 28.

Artikel 27

Advarselsfunktioner i IMI

IMI skal have følgende funktioner til brug for de kompetente myndigheder, der er udpegede til at behandle indgående og udgående advarsler:

- a) udsendelse af advarsler som fastlagt i artikel 56a, stk. 1, 2 og 3, i direktiv 2005/36/EF

- b) tilbagetrækning af advarsler, der var udsendt på baggrund af en afgørelse, der siden blev tilbagekaldt eller annulleret
- c) korrigering af oplysninger, der er indeholdt i advarsler, og ændring af advarsler
- d) afslutning og sletning af advarsler som fastlagt i artikel 56a, stk. 5 og 7, i direktiv 2005/36/EF.

Artikel 28

Afslutning, sletning og ændring af advarsler

1. Data vedrørende advarsler kan behandles i IMI, så længe de er gyldige, herunder færdiggørelse af afslutningsproceduren, jf. artikel 56a, stk. 7, i direktiv 2005/36/EF.
2. Når advarslen ikke længere er gyldig på grund af sanktionens udløb, skal den kompetente myndighed, der sendte advarslen, jf. artikel 56a, stk. 1, i direktiv 2005/36/EF, i tilfælde, der ikke er omfattet af stk. 5 i nærværende artikel, ændre dens indhold eller afslutte advarslen senest tre dage efter vedtagelsen af den relevante afgørelse eller efter at have modtaget de relevante oplysninger, hvor vedtagelse af en sådan afgørelse ikke er et krav i henhold til national lovgivning. De kompetente myndigheder, der behandlede den indgående advarsel, og den pågældende erhvervsudøver skal straks informeres om enhver ændring vedrørende advarslen.
3. IMI sender regelmæssige påmindelser til de kompetente myndigheder, som behandlede den udgående advarsel, om at kontrollere, at oplysningerne indeholdt i advarslen stadig er korrekte.
4. I tilfælde af en tilbagekaldelsesafgørelse skal advarslen straks afsluttes af den kompetente myndighed, der oprindeligt udsendte den, og personoplysninger skal slettes i IMI senest tre dage efter som fastlagt i artikel 56a, stk. 7, i direktiv 2005/36/EF.
5. I tilfælde af, at en sanktion er udløbet på den dato, der er specificeret i artikel 56a, stk. 5, i direktiv 2005/36/EF, skal advarslen automatisk afsluttes af IMI, og personoplysninger slettes i systemet senest tre dage efter som fastlagt i artikel 56a, stk. 7, i direktiv 2005/36/EF.

KAPITEL III

AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

Artikel 29

Ikrafttræden og anvendelsesdato

Denne forordning træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Den anvendes fra den 18. januar 2016.

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

Udfærdiget i Bruxelles, den 24. juni 2015.

På Kommissionens vegne
Jean-Claude JUNCKER
Formand

[\(1\) EUT L 255 af 30.9.2005, s. 22.](#)

(2) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1024/2012 af 25. oktober 2012 om administrativt samarbejde via informationssystemet for det indre marked og om ophævelse af Kommissionens beslutning 2008/49/EF (»IMI-forordningen«) ([EUT L 316 af 14.11.2012, s. 1](#)).

(3) Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger ([EFT L 281 af 23.11.1995, s. 31](#)).

(4) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/58/EF af 12. juli 2002 om behandling af personoplysninger og beskyttelse af privatlivets fred i den elektroniske kommunikationssektor ([EFT L 201 af 31.7.2002, s. 37](#)).

(5) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 45/2001 af 18. december 2000 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger i fællesskabsinstitutionerne og -organerne og om fri udveksling af sådanne oplysninger ([EFT L 8 af 12.1.2001, s. 1](#)).

BILAG I

Erhverv, der er berettigede til det europæiske erhvervspas

1. Sygeplejersker med ansvar for den almene sundheds- og sygepleje
2. Apotekere (grunduddannelse)
3. Fysioterapeuter
4. Bjergførere
5. Ejendomsmæglere.

BILAG II

Dokumenter krævet for udstedelse af det europæiske erhvervspas

A. ANERKENDELSE AF KVALIFIKATIONER I TILFÆLDE AF ETABLERING

1. Automatisk anerkendelse (afsnit III, kapitel III, i direktiv 2005/36/EF)

Følgende dokumenter er krævet for udstedelse af det europæiske erhvervspas under denne ordning:

- a) bevis på ansøgerens nationalitet (identitetskort eller pas eller anden dokumentation, som accepteres i henhold til hjemlandets nationale bestemmelser) og et dokument, der bekræfter ansøgerens fødested, når beviset på nationalitet ikke bekræfter fødestedet, og for statsborgere i lande uden for EØS et dokument, der beviser, at tredjelandssstatsborgere kan nyde godt af de rettigheder, der er fastlagt i direktiv 2005/36/EF i henhold til den relevante EU-lovgivning, f.eks. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/38/EF [\(1\)](#), Rådets direktiv 2003/109/EF [\(2\)](#), Rådets direktiv 2004/83/EF [\(3\)](#) eller Rådets direktiv 2009/50/EF [\(4\)](#)
- b) bevis for formelle kvalifikationer og, hvor det er relevant, et certifikat, der ledsager beviset på de formelle kvalifikationer
- c) et af følgende certifikater afhængig af ansøgerens erhverv og situation:
 - i) et overensstemmelsescertifikat, jf. bilag VII.2 til direktiv 2005/36/EF, hvor beviset på den formelle kvalifikation opfylder betingelserne for påkrævet uddannelse
 - ii) et certifikat vedrørende ændret betegnelse, jf. artikel 23, stk. 6, i direktiv 2005/36/EF, hvor betegnelsen på den formelle kvalifikation ikke svarer til betegnelserne angivet i bilag V,

punkt 5.2.2 eller 5.6.2, i direktiv 2005/36/EF, men kvalifikationen opfylder betingelserne for påkrævet uddannelse.

iii) et certifikat om erhvervede rettigheder, jf. artikel 23, 33 eller 33a i direktiv 2005/36/EF, der bekræfter, at indehaveren af kvalifikationerne faktisk og retmæssigt har udøvet de pågældende aktiviteter i mindst den krævede periode og bekræfter opfyldelse af disse artiklers særlige krav, når uddannelsen blev påbegyndt før referencedatoerne fastlagt i bilag V, punkt 5.2.2 eller 5.6.2, i direktiv 2005/36/EF, og beviset på den formelle kvalifikation, der ikke opfylder alle betingelserne for påkrævet uddannelse.

d) krævede dokumenter i overensstemmelse med bilag VII, stk. 1, litra d-g), i direktiv 2005/36/EF.

2. Generel anerkendelsesordning (afsnit III, kapitel I, i direktiv 2005/36/EF)

Følgende dokumenter er krævet for udstedelse af det europæiske erhvervspas under denne ordning:

a) bevis på nationalitet og andre dokumenter omhandlet i stk. 1, litra a)

b) attestering af erhvervsmæssig kompetence eller bevis på formel kvalifikation, alt efter hvad der er relevant, og et bevis i henhold til artikel 12 i direktiv 2005/36/EF, hvor det er relevant

c) dokumenter, der giver yderligere oplysninger om uddannelsen vedrørende studiernes samlede længde, de læste fag og deres respektive andele og, hvor det er relevant, balancen mellem den teoretiske og den praktiske del

d) følgende dokumenter vedrørende kvalifikationer, der måske kan kompensere for væsentlige forskelle mellem kvalifikationer og afbøde risikoen for udligningsforanstaltninger:

i) dokumenter, der indeholder oplysninger om løbende faglig udvikling, seminarer, andre uddannelsesformer og livslang læring i henhold til artikel 14, stk. 5

ii) en kopi af bevis for erhvervsmæssig erfaring, som klart identificerer den erhvervsmæssige aktivitet, som ansøgeren har udøvet

e) bevis på erhvervsmæssig erfaring, jf. artikel 13, stk. 2, første afsnit, i direktiv 2005/36/EF, hvor det er relevant, under forudsætning af, at dokumenterne klart identificerer de pågældende erhvervsmæssige aktiviteter

f) for migranter, der opfylder kravene fastsat i artikel 3, stk. 3, i direktiv 2005/36/EF, et certifikat på erhvervsmæssig erfaring, der beviser tre års erhvervsmæssig erfaring udstedt af den kompetente myndighed i den medlemsstat, der anerkendte tredjelandskvalifikationen i henhold til artikel 2, stk. 2, i direktiv 2005/36/EF eller, hvis den pågældende kompetente myndighed ikke kan bekræfte ansøgerens erhvervsmæssige erfaring, andet bevis på erhvervsmæssig erfaring, som klart beskriver de pågældende erhvervsmæssige aktiviteter

g) krævede dokumenter i overensstemmelse med bilag VII, stk. 1, litra d)-g), i direktiv 2005/36/EF.

B. MIDLERTIDIG LEVERING AF TJENESTEYDELSER (afsnit II i direktiv 2005/36/EF)

Følgende dokumenter er krævet i tilfælde af, at tjenesteyderen udfører en tjenesteydelse for første gang, eller hvis der er væsentlige ændringer i ansøgerens situation, i henhold til artikel 7, stk. 2, i direktiv 2005/36/EF:

- a) bevis på nationalitet og andre dokumenter omhandlet i del A, stk. 1, litra a)
- b) attestering på lovlig etablering i hjemlandet, jf. artikel 7, stk. 2, litra b), i direktiv 2005/36/EF i tilfælde af artikel 6, stk. 2, tredje afsnit, i nærværende forordning
- c) andre dokumenter krævet i overensstemmelse med artikel 7, stk. 2, litra b), vedrørende retten til at udøve et erhverv og artikel 7, stk. 2, litra c) til e), i direktiv 2005/36/EF
- d) dokumenter, der giver yderligere oplysninger om uddannelsen omhandlet i dette bilag, del A, stk. 2, litra c) og d), når værtsmedlemsstaten anvender forudgående kontrol af kvalifikationer i henhold til artikel 7, stk. 4, i direktiv 2005/36/EF.

⁽¹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/38/EF af 29. april 2004 om unionsborgeres og deres familiemedlemmers ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område, om ændring af forordning (EØF) nr. 1612/68 og om ophævelse af direktiv 64/221/EØF, 68/360/EØF, 72/194/EØF, 73/148/EØF, 75/34/EØF, 75/35/EØF, 90/364/EØF, 90/365/EØF og 93/96/EØF ([EUT L 158 af 30.4.2004, s. 77](#)).

⁽²⁾ Rådets direktiv 2003/109/EF af 25. november 2003 om tredjelandsstatsborgeres status som fastboende udlænding ([EUT L 16 af 23.1.2004, s. 44](#)).

⁽³⁾ Rådets direktiv 2004/83/EF af 29. april 2004 om fastsættelse af minimumsstandarder for anerkendelse af tredjelandsstatsborgere eller statsløse som flygtninge eller som personer, der af anden grund behøver international beskyttelse, og indholdet af en sådan beskyttelse ([EUT L 304 af 30.9.2004, s. 12](#)).

⁽⁴⁾ Rådets direktiv 2009/50/EF af 25. maj 2009 om indrejse- og opholdsbetingelser for tredjelandsstatsborgere med henblik på højt kvalificeret beskæftigelse ([EUT L 155 af 18.6.2009, s. 17](#)).

17 Endringer i andre forskrifter

17.1 Endring i politiregisterforskriften

I følge direktivets artikkel 56a nr. 3 skal ansvarlig myndighet varsle samtlige ansvarlige myndigheter i EØS innen tre dager dersom yrkesutøver har blitt domfelt for bruk av falske dokumenter.

Departementet foreslår at politiet skal underrette ansvarlig myndighet i Norge innen tre dager og at ansvarlig myndighet må straks varsle andre EØS-stater via IMI.

Departementet foreslår at politiregisterforskriften²⁷ får en ny bestemmelse hvor denne plikten hjemles.

§ 10-17. *Underretning om forbud eller begrenset rett til å utøve en virksomhet*

Politiet skal gi underretning til ansvarlig myndighet om yrkesutøvere som er omfattet av lov om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner fra en EØS-stat eller Sveits for å kunne utøve et regulert yrke, og som permanent eller midlertidig er fradømt retten til å utøve yrket helt eller delvis. Underretning skal skje senest innen tre dager fra rettens avgjørelse.

Underretningsplikten gjelder også dersom retten finner at en yrkesutøver som er omfattet av lov om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner fra en EØS-stat eller Sveits for å kunne utøve et regulert yrke har benyttet falsk dokumentasjon i forbindelse med søknad om godkjenning av sine yrkeskvalifikasjoner.

Underretning som nevnt i første ledd første punktum skal omfatte følgende opplysninger:

- a) domfeltes identitet og nasjonalitet,
- b) hvilket yrke det gjelder,
- c) hvilken domstol som har fattet avgjørelsen om begrensningen eller forbudet,
- d) omfanget av begrensningen eller forbudet, og
- e) tidsperioden hvor begrensningen eller forbudet gjelder.

Underretningsplikten som nevnt i første ledd gjelder også dersom domstolen finner at en yrkesutøver som er omfattet av lov om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner fra en EØS-stat eller Sveits for å kunne utøve et regulert yrke og som i forbindelse med søknad om godkjenning av sine yrkeskvalifikasjoner har benyttet falsk dokumentasjon.

Når forbudet opphører skal politiet varsle ansvarlig myndighet innen tre dager.

²⁷ Forskrift 20. september 2013 nr. 1097 om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten (politiregisterforskriften)

Vedlegg til høringsnotatet

Regulerte yrker fordelt på departement som er omfattet av direktiv 2005/36/EF og omfattet av lov og forskriftsforslaget

Arbeids- og sosialdepartementet - Arbeidstilsynet
Dykker, klasse A
Dykker, klasse B
Mobilkranfører (sertifikatkategori G1)
Tårnkranfører (sertifikatkategori G2)
Portal-/svingkranfører (sertifikatkategori G3)
Bro-/traverskranfører (sertifikatkategori G4)
Lastebilkranfører (sertifikatkategori G8)
Maskinfører - Doser, større effekt enn 15 kW (20,4 HK) (sertifikatkategori M1)
Gravemaskinfører, større effekt enn 15 kW (20,4 HK) (sertifikatkategori M2)
Maskinfører - Veihevel, større effekt enn 15 kW (20,4 HK) (sertifikatkategori M3)
Maskinfører - Hjullaster, større effekt enn 15 kW (20,4 HK) (sertifikatkategori M4)
Maskinfører - Gravelaster, større effekt enn 15 kW (20,4 HK) (sertifikatkategori M5)
Maskinfører - Dumper, større effekt enn 15 kW (20,4 HK) (sertifikatkategori M6)
Maskinfører - Skraper, større effekt enn 15 kW (20,4 HK) (sertifikatkategori M7)
Truckfører - Lavtløftende pallettruck, pallettruck med permanent plattform, til og med 10 tonn (sertifikatkategori T1)
Truckfører - Skyvemasttruck/støttebenstruck til og med 10 tonn (sertifikatkategori T2)
Truckfører - Svinggaffeltruck og høytløftende plukk-truck/sidestablende og førerløftende plukktruck til og med 10 tonn (sertifikatkategori T3)
Truckfører - Motvektstruck til og med 10 tonn (sertifikatkategori T4)
Truckfører - Sidelaster til og med 10 tonn (sertifikatkategori T5)
Truckfører - Teleskoptruck med løftekapasitet til og med 10 tonn (sertifikatkategori C1)
Truckfører - Rundtsvingende teleskoptruck med løftekapasitet til og med 10 tonn (sertifikatkategori C2)
Truckfører - Sidelaster, løftekapasitet over 10 tonn (sertifikatkategori T6)
Truckfører - Portaltruck, løftekapasitet over 10 tonn (sertifikatkategori T7)
Truckfører - Motvektstruck, gaffelarmer – løftekapasitet over 10 tonn (sertifikatkategori T8)
Truckfører - Motvektstruck med permanent container-åk – løftekapasitet over 10 tonn (sertifikatkategori T8.1)
Truckfører - Motvektstruck med permanent tømmerklo – løftekapasitet over 10 tonn (sertifikatkategori T8.2)
Truckfører - Motvektstruck, teleskopisk bom – løftekapasitet over 10 tonn (sertifikatkategori T8.4)
Finansdepartementet - Finanstilsynet
Advokat som driver eiendomsmegling
Autorisert regnskapsfører
Eiendomsmegler
Registrert revisor
Statsautorisert revisor
Justis- og beredskapsdepartementet – Finanstilsynet
Inkassobevillingshaver

Justis- og beredskapsdepartementet – Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
Automatiker
Automatikkmekaniker
Bergsprenger
Bergsprengningsleder
Brannkonstabel
Brannsjef
Elektriker
Elektroreparatør
Energimontør
Faglig ansvarlig for arbeid knyttet til arbeidsgivers egne forsyningsanlegg
Faglig ansvarlig for arbeid knyttet til elektriske anlegg
Faglige ansvaret for drift og vedlikehold av arbeidsgiverens egne lavspenningsanlegg eller små, enkle høyspenningsanlegg
Faglige ansvaret for offentlig tilsyn med elektriske anlegg
Feiersvenn
Forebyggende personell
Heismontør
Leder for beredskapsavdeling
Leder for forebyggende avdeling
Linjemontør (Gr. B)
Operatør på nødalarmeringssentral
Overordnet vakt
Person som utfører offentlig tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr
Profesjonell pyrotekniker
Reparatør av elektromedisinsk utstyr
Scenepyrotekniker
Togelektriker
Teknisk sprengningskyndig
Utrykningsleder
Justis- og beredskapsdepartementet – Politidirektoratet
Vekter
Justis- og beredskapsdepartementet – Tilsynsrådet for advokatvirksomhet
Advokat
Rettshjelper
Kunnskapsdepartementet - Utdanningsdirektoratet
Lærer i grunnsopplæringen
Pedagogisk leder i barnehage
Styrer i barnehage
Yrkesfaglærer
Kulturdepartementet - Kirkerådet
Diakon
Kantor

Kateket
Prest i den norske kirke
Kommunal- og regionaldepartementet – Direktoratet for byggkvalitet
Periodisk sikkerhetskrollør for løfteinnretninger
Klima- og miljødepartementet - Miljødirektoratet
Preparant
Nærings- og fiskeridepartementet - Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard
Bergteknisk ansvarlig
Olje- og energidepartementet – Norges vassdrags- og energidirektorat
Fagansvarlig damsikkerhet
Krollør damsikkerhet
Samferdselsdepartementet - Vegdirektoratet
Ansvarlig leder ved godkjent fartsskriververksted
Faglig leder ved trafikkskole
Fører av utrykningskjøretøy
Teknisk leder ved kontrollorgan for periodisk kjøretøykontroll
Teknisk leder ved kjøretøyverksteder
Trafikklærer
Trafikklærer – tilleggskompetanse A1, A2 og A
Trafikklærer – tilleggskompetanse tunge klasser
Undervisningspersonell til kompetansegivende kurs for fører av utrykningskjøretøy - utrykningsinstruktør
Undervisningspersonell til kompetansegivende kurs for fører av utrykningskjøretøy - undervisningsansvarlig
Samferdselsdepartementet – Nasjonal kommunikasjonsmyndighet
Kvalifisert person for ekomnettautorisasjon